POLITIET

Anmeldt vold i storbyområdet: Antall og innhold

Rapportering fra første halvår 2018

Oslo politidistrikt 2019
Stab for virksomhetsstyring
Marianne Sætre og Christina Hofseth

ISBN trykt utgave: 978-82-8228-032-7
ISBN e-bok (pdf): 978-82-8228-033-4

Forord

Den foreliggende rapporten presenterer resultatene fra undersøkelsen av anmeldt vold 1. halvår 2018. Den omfatter både fysisk vold, trusler og tvang. Den viser også utvikling og endring i anmeldt vold over tid. Rapporten følger opp serien med emnerapporter om anmeldt alvorlig kriminalitet, som Oslo politidistrikt har publisert siden årtusenskiftet. Forrige rapport om vold var fra 2009.

Rapporten tar mål av seg å gi et innblikk i hendelsene som anmeldes, både ved hjelp av statistikk og et rikt utvalg av eksempler. Tilsammen bidrar dette til å synliggjøre hvilke utfordringer og konflikter som utspiller seg på ulike steder og tidspunkter i politidistriktet, og som deretter blir straffesak hos politiet. I hvilke relasjoner og livssammenhenger er voldsrisikoen størst? Hvor mye vold begås av unge personer? Hva skjer av fest- og utelivrelatert vold? Hva risikerer yrkesutøvere å utsettes for? Øker volden? Anmeldelsene indikerer noen svar på slike tidsaktuelle spørsmål om vold. For politiet er kunnskapen viktig for vellykket styring av ressurser og valg av strategier og metoder.

Undersøkelsen er utført av ved Stab for virksomhetsstyring i Oslo politidistrikt. Analytikerne har benyttet analysemodellen fra tidligere års undersøkelser, slik at sammenligninger over tid blir mulig. Samtidig er modellen utviklet for å få bedre fram voldsrisikoen knyttet til bestemte relasjoner og livssammenhenger. I tillegg til rapportens forfattere har seniorrådgiver Anne Bakosgjelten og politioverbetjent Bjørnar Ludvigsen Kjenn ved Stab for virksomhetsstyring bidratt i undersøkelsen.

Oslo politidistrikt, april 2019

Sveinung Sponheim
Visepolitimester

Innhold

Sammendrag 7
1 Innledning 15
1.1 Formål 15
1.2 Bakgrunn 16
1.3 Målgruppe 16
1.4 Undersøkelsens oppbygning og metode 16
DEL 1: Trender og store trekk i anmeldt vold 19
2 Trender i anmeldt vold 21
2.1 Utviklingstrekk i anmeldelsesstatistikken 21
2.2 Overordnede trekk i utvalget 1. halvår 2018 23
2.3 Gjerningspersoner 2018 - overordnet 25
2.4 Fornærmede 2018 - overordnet 26
2.5 Vold 2018 sammenlignet med tidligere år 27
2.6 Gjerningspersoner over tid 30
2.7 Fornærmede over tid 31
3 Voldens bakgrunn 2018 33
3.1 Fornærmedes livssammenheng 33
3.2 Relasjon mellom involverte 35
DEL 2: Tre voldskategorier – kjennetegn og involverte 37
4 Fysisk vold utenfor nær familie 39
4.1 Fornærmedes sammenheng 39
4.2 Relasjon mellom involverte 42
4.3 Fysisk vold: Kjennetegn ved hendelsene 45
4.4 Fysisk vold: Gjerningspersoner 54
4.5 Fysisk vold: Fornærmede 58
5 Trusler og tvang utenfor nær familie 62
5.1 Fornærmedes sammenheng 62
5.2 Relasjon mellom involverte 64
5.3 Trusler/tvang: Kjennetegn ved hendelsen 65
5.4 Trusler/tvang: Gjerningspersoner 69
5.5 Trusler/tvang: Fornærmede 74
6 Fysisk vold og trusler i nær familie 78

6.1 Fornærmedes sammenheng 78
6.2 Relasjon mellom involverte 79
6.3 Vold/trusler i nær familie: Kjennetegn ved hendelsen 80
6.4 Vold/trusler i nær familie: Gjerningspersoner 83
6.5 Vold/trusler i nær familie: Fornærmede 86
DEL 3: Særskilte temaer 91
7 Fysisk vold og trusler med unge mistenkte 93
7.1 Fornærmedes sammenheng 93
7.2 Gjerningspersoner 97
8 Kriminelle miljøer 100
8.1 Kjennetegn ved gruppen mistenkte 100
8.2 Kjennetegn ved hendelsene 101
9 Trusler via sosiale medier 103
9.1 Sammenheng og relasjoner 103
9.2 Kjennetegn ved hendelsene 104
10 Yrkesrelatert risiko for vold og trusler 105
10.1 Utsatte yrkesgrupper 105
10.2 Fornærmede i yrkesrelatert vold 106
10.3 Former for vold 106
Vedlegg 1: Sentrale begreper og variabler 109
Vedlegg 2: Representativitet 112
Appendix 114

Sammendrag

Foreliggende emnerapport om anmeldt vold har som mål å besvare 2 brede kunnskapsbehov om vold (delmål 1 og 2). Det første delmålet er å gi et oppdatert helhetsbilde av trender i antall voldsanmeldelser og innholdet i dem. Del 2 av rapporten følger opp dette med mer utdypende informasjon om innholdet i anmeldelser 2018 av henholdsvis *Fysisk vold utenfor nær familie*, *Trusler/tvang utenfor nær familie* og *Vold/trusler i nær familie*. Her gis også en rekke forkortede og anonymiserte eksempler på volds-historiene fra anmeldelser i utvalgsperioden. I tillegg kommer et tredje delmål om å belyse visse tidsaktuelle enkelttemaer særskilt.

Undersøkelsen bygger på et representativt utvalg av hendelser med gjerningssted i Oslo politidistrikt, som ble anmeldt og registrert 1.halvår 2018 under *Kriminalitetstype Vold*. Vold mot offentlige tjenestepersoner er da ikke inkludert. Utvalget er på 750 anmeldelser, og dette representerer 25 % av alle voldsanmeldelsene dette halvåret. I anmeldelsene var 625 personer var involvert som mistenkt/siktet og 730 som fornærmet.

Delmål 1: Helhetsbilde og trender

For alle typer vold samlet, økte antallet anmeldelser med 28 % fra 2009 til 2018, og med 10 % fra 2013. I sistnevnte periode (2013-2018) gjaldt økningen særlig for *trusler/tvang* og de minst alvorlige formene for *fysisk vold*, samt for de mest alvorlige tilfellene av familievold (mishandling i nære relasjoner) - men ikke for familievolden totalt.

Økningen i trusler og den minst alvorlige volden kan indikere en tendens til bredere bruk av rettssystemet til løsning av mellommenneskelige konflikter. Den kan også indikere et mer aggressivt kommunikasjons-klima med større utbredelse av trusler, slik noen hevder i forbindelse med sosiale medier. Flere forklaringer er mulig. Økningen som gjelder mishandling i nære relasjoner kan være forbundet med at barn i familiene oftere behandles som ofre for volden.

Omlag halvparten av anmeldelsene 1. halvår 2018 omhandler *fysisk vold utenfor nær familie*. Deretter var anmeldelsene delt med 27 % *trusler/tvang utenfor nær familie* og 24 % *vold/trusler i nær familie*. 90 % av både gjerningspersonene og fornærmede var europeiske statsborgere, og henholdsvis 76 % og 78 % var norske statsborgere. Et mer detaljert bilde av de ulike kategoriene vold og de involverte personer, gis i rapportens Del 2.

Halvparten av anmeldelsene i utvalgsperioden 2018 viser til hendelser som skjedde i Enhet Sentrum, hvor fysisk vold utenfor familien preget bildet. 31 % av hendelsene fant sted i Enhet Øst og 18 % i Vest. I de sistnevnte enhetene utgjør familievold en større andel av lovbruddene enn i Sentrum.

Sett over en knapp tiårsperiode framstår innhold og kjennetegn ved de anmeldte voldshendelsene i 2018 relativt likt med det som preget 2009. Andelen fysisk vold på bopel utgjorde omlag 35 % av anmeldelsene både i 2009 og 2018, mens andelen på offentlig sted og restaurant/utested lå fast på rundt 40 %. Også i 2018 hadde rundt to tredjedeler skjedd i sentrumsområdene Grønland og Sentrum.

Noen endringer framkommer imidlertid: Den tradisjonelle konsentrasjonen av gjerningstidspunkt på nattestid i helgene, har avtatt noe. Dette kan tyde på forandret bruk av bysentrum og adferd knyttet til fest og underholdning. Politiet og samarbeidspartnere har rettet stor innsats mot utelivsrelaterte problemer. Dette kan også ha bidratt til å redusere anmeldelsene av vold mellom venner og bekjente fra nær 30 % til nær 20 % av anmeldelsene. En tilsvarende vekst i andelen anmeldelser av vold mellom parter i et kunde-/klientforhold fra 16 % til 22 %, kan trolig også ha blitt påvirket av dette, samt av større anmeldelseshyppighet blant vektere/billettkontrollører og andre yrkesgrupper.

Andelen voldsanmeldelser som omhandler våpen gikk ned, og var på 14 % av voldsanmeldelsene i utvalget fra 2018. Dette er den laveste andelen siden politidistriktets første emnerapporter om vold i 1998. For nær halvparten av de totalt 58 personene mistenkt for vold/trusler med våpen, var det opplysninger om at de hadde løse eller tette tilknytninger til et kriminelt belastet miljø.

Delmål 2: Bakgrunnen for volden 2018 – et samfunnsfenomen

Delmål 2 handler om å belyse bakgrunn for de anmeldte voldshendelsene og knytte dette til vold som samfunnsfenomen.

I rapporten er det formulert *5 typiske livssammenhenger* for fornærmedes situasjon når volden erfares. En stor del av anmeldelsene har sammenheng med Oslos aktive uteliv. Både festdeltakerne og yrkesutøvere blir rammet. *Festrelaterte* voldserfaringer, som rammet brukerne av utelivet, utgjorde 12 % av alle anmeldelsene i utvalget 2018. Totalt sett handlet 26 % av anmeldelsene om vold og trusler mot personer i *Jobb/skole-sammenheng*, og mange av disse var vektere og andre ansatte med oppgaver i tilknytning til utelivet.

Totalt sett virket imidlertid risikoen for å utsettes for vold å være størst i *Privatlivsrelatert sammenheng*. Dette er en relativt bred kategori som inkluderer både familievold og vold i det nære nabolaget og personlige nettverket. Slike privatlivsrelaterte voldshendelser omfattet 33 % av anmeldelsene.

En viss risiko var det også knyttet til *Handel/fritidrelaterte sammenhenger*, som utgjorde 16 % av anmeldelsene. Vold mot ofre i *Avviksrelatert sammenhenger* utgjorde 12 % av anmeldelsene, og handlet om fornærmede i miljøer preget av kriminalitet, rus, prostitusjon og/eller psykiske belastninger. Siden de fleste vanligvis ikke er i en slik sammenheng, kan denne andelen anses som betydelig, og indikere et høyt risikonivå i disse miljøene. Som for festrelatert vold, rammet en betydelig andel av den avviksrelaterte volden også bestemte yrkesgrupper i *Jobb/skole-sammenheng,* blant annet helse- og sosialarbeidere.[1]

Det var ulike typer av relasjoner mellom fornærmede og gjerningspersoner. Når hele 24 % av voldsanmeldelsene i Oslo politidistrikt 1 halvår 2018 omhandlet vold mellom *Ukjente personer*, er det et uttrykk for konfliktflatene i et storbyområde, der mange møtes som anonyme for hverandre. Området har imidlertid også boligområder og nabolag med familier, slekt, venner og bekjente. I 20 % av anmeldelsene handlet den anmeldte volden om hendelser mellom personer som var relatert

[1] *Både vold i avviksrelaterte sammenhenger og festrelatert vold rammer i stor grad også politiet.*

gjennom *Familie, slekt eller klan*. I tillegg handlet 8 % av anmeldelsene om vold mellom *Ekspartnere/kjærester*. 19 % av anmeldelsene handlet om vold mellom *Venner/bekjente*.

I 17 % av anmeldelsene ble volden utøvd mellom personer i såkalt *Patron-/klientforhold*. Dette viser til personlige og gjensidige makt- og avhengighetsrelasjoner, der den ene er avhengig av den andres tjenester eller ressurser. Eksempler er vold mellom NAV-ansatt og trygdemottaker, lærer og elev, mm.

I 7 % av anmeldelsene skjedde volden i et konkret *Kundeforhold*, mellom selger og kjøper.

Delmål 3: Særskilte enkelttemaer

Unge gjerningspersoner og skolevold

- *Hva kjennetegner unge gjerningspersoner i voldsanmeldelser og hvordan virker deres vold inn på totalbildet av den anmeldte volden?*
- *Er det spesifikke sammenhenger og relasjoner for anmeldte hendelser med unge gjerningspersoner, og i hvilken grad handler det om vold knyttet til skoler?*

Andelen anmeldte voldslovbrudd med mistenkte i alder *under 20 år*, ser ut til å ha holdt seg relativt stabil siden 2009. Basert på kunnskap om en generell nedgang i barne- og ungdomskriminaliteten i politidistriktet i noen år imellom 2009 og 2018, kan man likevel anta at antall og andel av slike anmeldelser var lavere i en periode mellom de to undersøkelsestidspunktene.[2]

I det store bildet utgjør de unges vold et begrenset innslag: Voldsanmeldelser med unge mistenkte *under 18 år* utgjør totalt 8 % av anmeldelsene i utvalget 2018. 3 % av alle anmeldelsene i utvalget handlet om vold og/eller trusler mot unge i skolesammenheng. Kun totalt 4 anmeldelser gjaldt vold og/eller trusler mot lærere eller andre ansatte i undervisningen.

Blant voldsanmeldelsene med gjerningspersoner under 18 år, handlet 37 % om vold/trusler mot ofre i jobb/skolesammenheng.

Totalt var majoriteten av gjerningspersoner under 18 år, norske statsborgere. Dette gjaldt 86 % av de unge, mot 76 % blant mistenkte. 67 % var født i Norge.

Mye av volden begått av unge virket motivert av ønsket om hevn/gjengjeldelse, og til dels av ønsket om å uttrykke makt og disiplinere utfordrere i eller utenfor egen gruppe.

- *En ungdomsgjeng stjeler mobilen til en gutt fra en annen skole, og knuser den med vilje. De befaler ham å knele og kysse skoene deres. Gutten blir svært redd.*

Selv om de unges voldsutøvelse utgjør en relativt beskjeden andel av voldsanmeldelsene, bidrar de til å øke voldsrisikoen på offentlig sted, særlig i politidistriktets østlige deler. De bidrar videre til å trekke opp andelen vold som rammer ofre i jobb/skole-sammenheng, samt andelen vold som skjer i handel- og fritidsrelaterte sammenhenger. Mye av volden begått av unge skjer i relasjon til ukjente personer. Dette bidrar til økt risiko for å rammes av vold fra fremmede.

[2] *Ifølge SaLTo-rapporter for Oslo kommune/Oslo politidistrikt var det en generell nedgang i barne- og ungdomskriminaliteten i området i årene 2009-2015. Se f.eks.* Barne- og ungdomskriminaliteten i Oslo. Rapport basert på data fra 2017. *Salto 2018, s. 15.*

Vold i familien

- *Hvor stor andel av den anmeldte volden omhandler vold i familien og private relasjoner, og er det endringer i dette?*
- *Hvor stor andel av anmeldt familievold gjelder vold i slekts- og klanbaserte storfamilier og hva særkjenner denne?*

Fra 2009 til 2018 var det større vekst i anmeldelser av familievold enn voldsanmeldelser totalt. Sammenligning med data fra undersøkelse i 2009 viser en økning i andelen anmeldelser utført i relasjonen mellom familie/ekspartnere/kjærester. Denne økningen må sees i sammenheng med politidistriktets bevisste innsats for å avdekke mer av denne type vold.[3] Dessuten kan noe trolig tilskrives endret praksis i behandlingen av barn som selvstendig fornærmet i tilfeller der de har bevitnet mishandling og vold i familien.

I undersøkelsens utvalg 2018 handlet totalt 24 % av anmeldelsene om *vold/trusler i nær familie*. Om lag halvparten hadde gjerningssted i Enhet Øst. I både Enhet Øst og Enhet Vest utgjorde slik vold knapt 40 % av anmeldelsene, mens de i Enhet Sentrum utgjorde drøyt 10 %. Mønsteret avspeiler at politidistriktet er sammensatt, med et storbysentrum omgitt av boligområder i øst og vest.

Det ble avdekket 4 anmeldelser av vold, trusler og tvang overfor kvinner i kollektivistiske og klansbaserte familier med minoritetsbakgrunn. Volden ble utført innenfor relasjonen mellom ektefeller, samtidig som den var vevd inn i vanskelige bånd til svigerfamilien. Familiens ære og forventninger til kvinnens plikter innenfor inngiftet slekt, framstod som viktig drivkraft.

Blant de fornærmede i familievold var det 65 barn under 16 år. De utgjorde 9 % av de totalt 730 unike fornærmede i utvalget 2018. Av disse barna var 60 % jenter og 40 % gutter. Det er uklart hva denne skjeve kjønnsrepresentasjonen skyldes. Flere av anmeldelsene kom som følge av skolenes og/eller Barnevernets bekymringer.

- *Det er høyt konfliktnivå mellom far og mor. Far drikker for mye. To eldre søsken forteller en skoleansatt og deretter Barnevernet, at far er voldelig mot dem. Han drar dem etter håret. Det yngste barnet, nå 4 år, har jevnlig vært vitne til vold i familien de siste 2 årene.*

Barnas alder ved det straffbare forholdets start var i hele spekteret fra 0 år til 17 år. I 3 tilfeller handlet dette om tvang/frihetsberøvelse der barnet var sendt til slekt i utlandet eller ble holdt på Koran-skole, mot barnets egen vilje. Disse var tenåringer. Det virker som om det ofte er intensjonen om oppdragelse og forsøk på disiplinering av de unge, som motiverer foreldres vold, trusler og tvang overfor barna. I noen tilfeller var rusmisbruk og psykiske belastninger en drivkraft.

I et litt bredere perspektiv på privatliv, omhandlet hele 33 % av alle voldsanmeldelsene hendelser som fornærmede opplevde i tilknytning til sitt privatliv. Dette er den vanligste konteksten for vold, trusler og tvang som anmeldes i Oslo politidistrikt. Her inngår imidlertid også vold, trusler og tvang knyttet til i nabokonflikter, samt uvennskap og krangler mellom nære venner i den private sfæren.

[3] *En nedgang i antall anmeldelser som oppstod fra 2017 til 2018, kan trolig tilskrives tilpasning til ny nærpoliti-organisering og ansees som et avvik i trend og forventet utvikling.*

Kriminelt belastede miljøer

- *Hvor stor del av den anmeldte volden omhandler hendelser og konflikter innenfor eller i tilknytning til kriminelt belastede og sårbare miljøer?*
- *Er det særlige kjennetegner ved den anmeldte volden som skjer i kriminelle og sårbare miljøer mht våpenbruk, gjerningssted, tidspunkt og relasjon mellom partene?*

Av alle voldsanmeldelser i undersøkelsen var det 12 % som omhandlet vold/trusler som rammet fornærmede i en avviksrelatert sammenheng preget av kriminalitet, rus, prostitusjon og/eller psykisk sykdom. Andelen var størst for trusler/tvang (17 %). En stor del av gjerningspersonene i undersøkelsen var også tungt kriminelt belastet i form av mange tidligere erfaringer som mistenkt. Belastningen var størst blant gjerningspersoner i trussel-anmeldelser, hvor halvparten hadde vært mistenkt for vold i politidistriktet tidligere. 24 % av dem hadde vært registrert som mistenkt i mer enn 30 straffbare forhold i Norge.

I undersøkelsen ble alle involverte vurdert med hensyn til kriminell belastning, blant annet i form av tilknytning til kriminelle miljøer og nettverk. Både tilknytningens form, grad og de kriminelle miljøenes virksomhet, varierte. Det dreide seg om alt fra "å henge med" multikriminelle ungdoms-gjenger og miljøer hvor det brukes narkotika, til fastere deltakelse i kriminelle nettverk som begår grov vold, seksuallovbrudd, ran, bedragerier og/eller andre økonomisk motiverte lovbrudd, og/eller som er involvert i smugling av illegale varer og narkotikaomsetning.

I tilnærmet 30 % av alle voldsanmeldelsene i utvalget fra 2018 var det én eller flere mistenkte som framsto med tilknytning til et kriminelt belastet miljø eller nettverk. Dette gjaldt 262 personer, eller 36 % av de totalt 625 mistenkte personene i utvalget. Mer enn halvparten av dem var knyttet til et navngitt kriminelt nettverk eller en gjeng.

De anmeldte hendelsene begått av gjerningspersoner med kriminelle relasjoner, dreide seg primært om fysisk vold og trusler utenfor nær familie. I større grad enn i andre voldsanmeldelser skjedde disse lovbruddene i relasjonen mellom venner/bekjente. I mindre grad omhandlet de vold eller trusler i familiesammenheng (inkludert storfamilie og klan), selv om dette også forekom. For øvrig fordelte de anmeldte hendelsene seg i stor grad etter samme mønster som det totale utvalget med hensyn til type relasjon mellom mistenkte og fornærmede.

I noe større grad enn for de øvrige anmeldelsene, fant disse voldshendelsene sted i geografisk Enhet Sentrum. I noe mindre grad enn de øvrige anmeldelsene fant de sted i geografisk Enhet Vest. Hendelsene skjedde i større grad utendørs. Fordelt på tidspunkt på døgnet, skjedde en større andel av de anmeldte hendelsene på kveld/natt når denne gruppen var involvert som mistenkt, enn ellers. Fordelingen på ukedagene avvek ikke nevneverdig.

Andelen hendelser med våpenbruk var noe større i anmeldelsene hvor mistenkte hadde tilknytning til et belastet miljø, enn den var i det samlede antallet anmeldelser. Personer med tilknytning til kriminelle miljøer var involvert i drøyt 40 % av de anmeldte voldshendelsene med våpen (hvor det var en identifisert mistenkt).

- *Mann er på besøk hos kompis i et brukermiljø. En annen mann fra det samme narkotika-miljøet dukker opp og anklager den første for å skylde ham 500 kroner, og truer ham da med kniv. Mannen som anklages blir deretter knivstukket i hånden, men kommer seg unna før det skjer noe mer.*

Sammenlignbare tall finnes ikke i de tidligere undersøkelser ved Oslo politidistrikt.

Trusler og sosiale medier

- *Hvor stor andel av anmeldte trusler er begått ved kommunikasjon på sosiale medier eller gjennom andre digitale medier?*
- *Hva kjennetegner de involverte, relasjonene og motivene i de anmeldelser som omhandler digitalt formidlede angrep?*

Anmeldte trusler formidles først og fremst "ansikt til ansikt", dernest ved bruk av telefon/SMS. Trussel-anmeldelsene gjelder i *begrenset* grad trusler formidlet via sosiale medier (13 %). I *beskjeden* grad gjelder de trusler som *kun* har blitt framsatt på denne måten (8 %). De 31 anmeldelsene hvor det framkommer trusler via sosiale medier, utgjør 4 % av alle anmeldelsene i undersøkelsen.

- *En falsk Instagram-konto utgir seg for å tilhøre en ung kvinne, men brukes til å formidle drapstrusler til kvinnen og hennes familie. I tillegg er det opprettet en falsk Facebook-konto som framstår som hennes.*

I tilnærmet halvparten av anmeldelsene hvor trusler ble formidlet via sosiale medier, framstod disse i en sammenheng som var *Privatlivsrelatert* for den fornærmede.

Som følge av at en del trusler var anonymt framsatt, mangler det ofte informasjon om relasjonen mellom offer og mistenkte, samt om hva som synes å motivere til truslene. Der relasjonen kunne fastsettes, handlet det ofte om trusler mellom venner/bekjente.

Yrkesrelatert vold

- *Hvor stor andel anmeldelser av vold, trusler og tvang gjelder hendelser rettet mot yrkesutøvere, og hva kjennetegner disse?*

Vold/trusler mot yrkesutøvere utgjorde 31 % av det samlede antallet anmeldelser av vold/trusler utenfor nær familie, og 26 % av samtlige 750 anmeldelser i utvalget 2018.[4] Nærmere 60 % av disse anmeldelsene gjaldt fysisk vold, mens knapt 40 % gjaldt trusler/tvang. Yrkesutøvere som var vektere, inkludert dørvakter på utesteder, var hyppigst representert i anmeldelsene av vold mot yrkesutøvere. Det var særlig hendelser med fysisk vold disse yrkesutøverne anmeldte til politiet.

- *Billettkontrollører har kontroll på bussen sent på kvelden i helgen. De møter en full kvinne som blir sint og voldelig overfor kontrollører. Hun skaller til dem og slår med paraply.*

Anmeldelser av vold mot ansatte i helse-/omsorgsyrker dreide seg oftere om trusler enn fysisk vold. Antall anmeldelser og hvordan de fordeler seg på ulike yrkesgrupper, påvirkes trolig sterkt av rutiner for anmeldelse ved de ulike arbeidsstedene og sektorer.

Menn var i langt større grad enn kvinner ofre i anmeldt yrkesrelatert vold. Det er vanskelig å si om dette kun gjenspeiler kjønnsprofilen i yrkene hvor de voldsutsatte jobbet, eller om det også eksisterer en ulik grad av voldsrisiko for kvinner og menn i samme yrke. Mange unge yrkesutøvere var blant de voldsutsatte, hvor over 40 % befant seg i aldersgruppen 20-29 år.

---

[4] *Anmeldelser som omhandler Vern av offentlig myndighet og som gjaldt polititjenestepersoners erfaringer med vold, trusler og tvang, er ikke inkludert i denne gjennomgangen.*

I nær halvparten av hendelsene rettet mot yrkesutøvere (inkludert trusler) virket motivert av formell kontroll yrkesutøveren utøvde, for eksempel som billettkontrollør eller vekter, og var en reaksjon på denne.

Det var variasjoner i hvordan volden ble utført og hvor skadelig den var. Blant anmeldelser av fysisk vold mot yrkesutøvere var slag måten volden som oftest ble utført på. Mindre enn 30 % av yrkesutøverne utsatt for fysisk vold, hadde søkt medisinsk hjelp for skadene.

Over halvparten av de anmeldte truslene mot yrkesutøvere var framsatt "ansikt til ansikt" (57 %). I de øvrige anmeldelsene ble de formidlet via telefon/sms, e-post eller brev, og i et fåtall av anmeldelsene via sosiale medier.

Fest- og utelivsrelatert vold

- *Hvordan preges voldsanmeldelsene i politidistriktet av Oslos aktive uteliv?*

Hovedstadsområdet har en relativt stor ung befolkning, blant annet knyttet til utdanningssentrene. Disse bidrar til høy aktivitet både i det organiserte utelivet og i det private, som for eksempel i form av "nachspiel". Volden som anmeldes til Oslo politidistrikt tar preg av dette fest- og utelivet, ikke minst i bysentrum, og særlig om kvelden og natten i helgene.

Totalt 13 % av anmeldelsene i utvalget 2018 omhandlet vold og trusler som fornærmede hadde opplevd i festrelaterte sammenhenger. For fysisk vold utenfor nær familie gjaldt 24 % av anmeldelsene fornærmede personer i festrelaterte sammenhenger, hvorav 74 % med gjerningssted i politidistriktets Enhet Sentrum.

- *Sent på kvelden utenfor en pub oppstår en slåsskamp mellom flere godt voksne gjester og noen menn som kom forbi. Én blir kraftig bitt og må til legevakten.*

Mange av disse festrelaterte hendelsene var preget av høyt alkoholinntak, amper stemning inne på festen eller utestedet, eller ute etter stengetid og på vei hjem. Partene var ofte ukjente for hverandre, eller de var relatert til hverandre som venner/bekjente. For noen av de involverte var det vanskelig i etterkant å fastslå hendelsesforløp og bakgrunn for voldsutøvelsen.

I tillegg til volden som rammet personer som selv var festdeltaker, rammer fest- og utelivsrelatert vold også andre. Totalt hadde 22 % av hendelsene i utvalgets 750 anmeldelser skjedd i "festperioden" kveld/natt (18.00-06.00) fra fredag kveld til søndag morgen. 29 % av disse rammet personer som selv var i festsituasjon, mens 27 % av anmeldelsene handlet om vold mot en fornærmet i en jobb/skolerelatert sammenheng.[5] For anmeldelsene som rammet en person i jobb/skolerelatert sammenheng, gjaldt 40 % vektere, dørvakter og kontrollører, mens 18 % gjaldt ansatte i butikk/restaurant og 16 % ansatte i transportnæringen. En stor del av hendelsene gjaldt konflikter inne eller direkte utenfor utesteder, samt konfrontasjoner på/ved gatekjøkken eller nattåpne kiosker, samt i transportmidler/på stasjonsområder da festdeltakere var på vei hjem.

[5] *Se Appendix, Diagram 2.*

1 Innledning

Til tross for stor offentlig interesse for voldshendelser, foreligger det lite systematisk kunnskap om hva de siste årenes økende antall voldsanmeldelser omhandler. Foreliggende emnerapport viser resultatene fra en undersøkelse av vold, trusler og tvang med gjerningssted i Oslo politidistrikt, som ble anmeldt til politiet i første halvår av 2018. Gjerningstidspunkt kan ha vært tidligere enn 2018. Undersøkelsen baserer seg på et representativt utvalg, og dekker 25 % av anmeldelser dette halvåret.

1.1 Formål

Rapporten følger opp en serie emnerapporter om anmeldt alvorlig kriminalitet, som Oslo politidistrikt har publisert siden årtusenskiftet. Forrige rapport om vold er fra 2009.[6] Undersøkelsen er utformet for å svare på to overordnede delmål, samt et tredje delmål om å belyse flere tidsaktuelle enkelttemaer:[7]

- Gi et oppdatert *helhetsbilde av trender i antall og innholdet i voldsanmeldelser* med gjerningssted i Oslo politidistrikt.

- Gi innsikt i *bakgrunnen* for de anmeldte hendelsene og forstå det i sammenheng med forandringer i vold som samfunnsfenomen.

- Belyse *særskilte dagsaktuelle enkelttemaer* med kunnskapsbehov.
    - Unge gjerningspersoner og skolevold
    - Vold i nære relasjoner
    - Kriminelle og sårbare miljøer
    - Sosiale medier og trusler
    - Yrkesrelatert vold
    - Fest- og utelivsrelatert vold

Det understrekes at anmeldt vold kan gi skjeve bilder av volden som utspiller seg i folks samhandling i hovedstadsområdet. Anmeldelsesdata bør suppleres med dokumentasjon fra andre kilder for å oppnå gode helhetsbilder av vold som samfunnsproblem. Resultatene i rapporten kan avspeile endringer i politiet og befolkningens toleranse for vold, frykt og anmeldelsestilbøyelighet, like mye som endret voldsadferd. Anmeldelser påvirkes også av tilliten til politiet.

Undersøkelsen utgjør en *baseline* for framtidige voldsundersøkelser, basert på ny straffelov og nye politidistriktsgrenser. Datamaterialet gir mulighet for flere utdypende analyser av problemstillinger som er viktige for politiet, blant annet av vold, trusler mm mot offentlige tjenestepersoner/politi. Materialet gir mulighet for flere analyser, inkludert såkalte motivasjonsanalyser av umiddelbare og/eller underliggende årsaker til voldelige handlinger.[8] Videre kan det være fruktbart å bruke datamaterialet som inngang til nettverksanalyser, blant annet av forbindelser mellom kriminelle nettverk og familievold i storfamilier/klaner.

---

[6] *Grytdal, V. & Meland, P. (2011):* Vold i Oslo 2009. En analyse av voldsanmeldelser fra 2.halvår 2009. *Strategisk stab. Oslo politidistrikt. Tidligere emnerapporter om vold fra årene 1998, 1999, 2000, 2002,2003, 2006 og 2009.*

[7] *Jfr. mandat av 15.05. 2018. Et fjerde delmål om politiets saksbehandling av voldsanmeldelse inngår også i mandatet. Dette er ikke besvart i denne emnerapporten.*

[8] *Oversikt over analysetyper:* Efterretnings- og analysedoktrin for politiet. *Rigspolitiet, Danmark s. 34.*

1.2 Bakgrunn

Kriminalstatistikk over anmeldt vold i Oslo politidistrikt viser en økning over tid, men særlig de senere årene. Dette gjelder også for vold som del av barne- og ungdomskriminaliteten.[9] Fravær av emnerapporter om vold fra politiets side, har bidratt til at det foreligger lite systematisert kunnskap om hva dagens økende antall voldsanmeldelser består av. Det er heller ikke kjent hvilke fenomen som ligger til grunn for økningen, eller hva den er uttrykk for. I Oslo politidistrikts siste trendrapport for årene 2018 til 2021, nevnes det at økningen gjenfinnes i flere storbyer i Norden og Europa, uten at årsaken nødvendigvis er den samme.[10]

Trendrapporten peker på flere kjente faktorer som kan påvirke vold: Digitalisering av sosiale liv ser ut til å endre aggresjonens og personangrepenes karakter på en måte som trolig gir økning i trusler.[11] Den digitale delingen av bilder og informasjon kan utløse raskere polarisering og eskalering av konflikter, særlig i ungdomsmiljøer. Videre pekes det på en fare for økt bruk av hverdagsredskaper som våpen i voldsutøvelse, herunder også kniv. Til slutt antas det i trend-rapporten at anmeldelser av vold i nære relasjoner i økende grad vil omfatte former for vold og sosiale kontroll (trusler og tvang) som finnes i slekt- og klansbaserte storfamilier med minoritetsbakgrunn.

1.3 Målgruppe

Primær målgruppe for rapporten er ledere og ansatte på ulike nivåer i politidistriktets geografiske og funksjonelle driftsenheter. Ved behov kan det hentes ut ytterligere detaljer, spesifikt tilpasset ulike ansvarsområder.

Andre politidistrikt og storbyer som har opplevd lignende voldstrender, kan ha nytte av resultatene. Rapporten er skrevet også med tanke på et bredere publikum, blant annet mediene, forskere, kommunene og andre samarbeidspartnere, og ikke minst beboerne i politidistriktet.

1.4 Undersøkelsens oppbygning og metode

I all hovedsak er det politiets egne data som anvendes i undersøkelsen. I tillegg til anmeldelses-statistikk for ulike kategorier av vold, er det primært innholdet i saksdokumenter i anmeldte voldshendelser som utgjør analysens data.

Undersøkelsens sammensatte formål er på flere måter bredere enn det som har vært tilfellet i politidistriktets tidligere voldsundersøkelser og -rapporter. For det første er utgangspunktet *alle* anmeldelser som tilhører *kriminalitetstypen Vold* i staffesaksregisteret (Strasak), ikke bare fysisk vold. De ulike formene for vold inndeles i fire hovedkategorier. Den ene, *Vold mot offentlige tjenestepersoner*, behandles separat og vil kun unntaksvis bli nevnt i denne rapporten. De sentrale kategoriene i rapporten er dermed:

1) *Fysisk vold utenfor nær familie*
2) *Trusler/tvang utenfor nær familie (inkludert frihetsberøvelse og menneskehandel)*
3) *Vold/trusler i nær familie (inkluderer både fysisk vold, trusler og tvang/frihetsberøvelse)*

---

[9] *Oslo politidistrikt (2018):* Barne- og ungdomskriminalitet i Oslo. Rapport basert på data fra 2017.
[10] *Sætre, M., Hofseth, C., Kjenn, B.L. (2018):* Trender i den globale byen. *Oslo politidistrikt.*
[11] *Nye former for digitale personangrep er blant annet "doxing" og andre "karakterdrap" som kan ramme sosial identitet og posisjon hardt.*

Inndelingen av voldskategorier sammenfaller ikke helt med tidligere års voldsundersøkelser i Oslo politidistrikt. Der sammenligninger gjøres for å se utvikling over tid, har det blitt laget egne utvalg tilsvarende de som forelå i tidligere års undersøkelser.

Undersøkelsen tar videre mål av seg å gi innsikt i noe av "bakgrunnen" for hendelsene som anmeldes, for å se eventuelle endringer i voldsanmeldelsene i lys av vold som samfunnsfenomen (delmål 2). Anmeldelsene og øvrige saksdokumenter bygger på en spesifikk juridisk og individ-orientert forståelse av volden. Hendelser fra folks liv skrives om til historier om rett/urett, skyld/uskyld, mistenkt/fornærmede osv. Dette har sin funksjon, men historiene blir samtidig magre på informasjon som kan gi økt forståelse av voldshendelsenes større sammenhenger, som kulturelle og samfunnsmessige drivere bak konflikter, konfrontasjoner og frustrasjon som får voldelige utløp.

Ønsket om mer innsikt i bakgrunnen for de anmeldte hendelsene må derfor ses innenfor rammen av hva slags informasjon saksdokumentene faktisk kan gi. "Bakgrunnen" for de anmeldte hendelsene er da operasjonalisert til en ny variabel: *Fornærmedes livssammenheng*. Satt sammen med variabelen *Relasjon*, som også ble benyttet i tidligere undersøkelser, belyses noe av den tids- og stedsspesifikke konteksten for vold som erfares i storbyområdet, sett fra offerets side. "Bakgrunnen" det vises til gir dermed en viktimologisk sammenheng for de anmeldte hendelsene, mer enn en kriminologisk.[12] Til sammen viser de sider av vold som samfunnsfenomen:

a) **"Fornærmedes livssammenhenger":** Systematiseringer av *fornærmedes* livssammenheng, kontekst eller situasjon da den anmeldte hendelsen ble erfart, basert på fornærmedes (den voldsutsattes) fortelling om hendelsen.

b) **"Relasjon":** Forbindelsen mellom den fornærmede og den mistenkte, slik den framstår basert på både den fornærmedes og den mistenktes fortelling om hendelsen.

De involverte i anmeldelsene forsøker å framstille sammenhengende og begripelige historier av det de har opplevd. Informasjonen i saksdokumentene har blitt lest "innlevende" som slike fortellinger ("narrativer"). De gir innblikk i de involvertes forståelse av hendelsesforløp, samt eventuelle konflikt og dramaet de opplever at de har vært del av.[13]

I rapporten presenteres et rikt utvalg av sammenfattede historier basert på disse fortellingene som ble gitt i politiavhør. De belyser bakgrunnen for de anmeldte tilfeller av vold, trusler og tvang. De små historiene er hentet fra anmeldelsene, men er omskrevet av hensyn til personvernet. Som oftest er de sammensatt av elementer fra flere anmeldelser.

---

[12] *Også en variabel om gjerningspersonens "rasjonalitet og motiv" ble utviklet. Denne er basert på mistenktes fortelling og beskrivelse av bakgrunnen for voldsutøvelse, og er dermed mer kriminologisk. Dataene registrert på denne variabelen trenger nærmere bearbeiding før eventuell videre bruk.*

[13] *Ifølge Denzin (1989:37) er narrativer fortellinger om handlingssekvenser slik de gir betydning for fortelleren og tilhøreren. Den utgjør "en story" som har "et plot", en begynnelse, et midtparti og en slutt, som har en intern logikk mellom seg og som gir handlingssekvensen mening for fortelleren. En narrativ fortelling ordner hendelser i en temporal og kausal rekkefølge og vises iblant til som "dramaet". Denzin, N.K. (1989):* Interpretative Interactionism. *Sage Publ. London. Se også Sørly, R. & Blix, B. red. (2017):* Fortellinger og forskning. *Narrativ teori og metode i tverrfaglig perspektiv. Orkana Akademiske, samt Andersen, A.S., Dausien, B. & Larsen, K. red. (2005):* Livshistoriske fortællinger og fortolkende socialvidenskab. *Roskilde Universitetsforlag-*

Datautvalget

Gjennomlesing av saksdokumenter på den måten som er nevnt over, er tidkrevende. For å kunne inkludere flere typer vold, har vi i denne undersøkelsen måttet gjøre et strategisk utvalg av anmeldelser i den tidsperioden som undersøkes. Utvalget representerer 25 % av voldsanmeldelsene i 1. halvår 2018 og regnes som representativt for halvåret.[14] Der det behandles sjeldent forekommende trekk ved volden, er det en større feilmargin ved resultatene.

Utvalget er gjort ved å inkludere anmeldelser med gjerningssted i Oslo politidistrikt, registrert hos politiet i løpet av en 15 dagers periode i henholdsvis januar, mars og mai 2018.

Det totale utvalget omfattet opprinnelig alle anmeldelser i kriminalitetstype Vold i utvalgsperioden, totalt 910 anmeldelser. De 160 anmeldelsene som gjaldt Straffelovens kapittel 19 om Vern av offentlig myndighet, ble så tatt ut.[15] Vold og trusler som har rammet polititjenestepersoner er som oftest hjemlet i nevnte kapittel i straffeloven, og inngår derfor i all hovedsak ikke i denne undersøkelsen. Dersom disse hadde vært inkludert i den foreliggende analysen, ville andelen yrkesrelatert vold vært betydelig større. Det samme gjelder for anmeldelser med gjerningssted i geografisk Enhet Sentrum, særlig på nattestid i helgene.

Utvalget består dermed av 750 anmeldelser, og data omfatter både opplysninger om selve straffesaken og personene som på uttrekkstidspunktet var registrert som mistenkt, siktet, domfelt eller fornærmet i saken. For disse involverte personene ble det også gjort søk i Straffesaksregisteret for å kartlegge personenes erfaringer som mistenkt, siktet, domfelt og fornærmet i straffesaker før 2018. Videre ble det søkt i etterretningsregistre etter bånd til kriminelt belastede miljøer.

Anmeldelsesstatistikk som viser utvikling over flere år, er hentet fra politidistriktets egen database som bygger på autogenerert statistikkproduksjon for politiet.[16] I den lokale databasen blir anmeldelsene tilpasset innføringen av ny straffelov i 2015, slik at også anmeldelser etter gammel straffelov kategoriseres i kriminalitetstyper og underkategorier på samme måte som anmeldelser etter ny lov.

For definisjon av Vold, voldskategorier og "gjerningsperson" i denne undersøkelsen, se Vedlegg 1.

---

[14] *Se Vedlegg 2.*
[15] *Vern av offentlig myndighet omfatter vold, trusler, hindring, og forulemping av offentlig tjenesteperson.*
[16] *Fra JUS063.*

DEL 1: Trender og store trekk i anmeldt vold

2 Trender i anmeldt vold

Dette kapitlet svarer ut Delmål 1. Her gis et oversiktsbilde av den anmeldte volden, med trender i antall og typer av vold som anmeldes. Først presenteres statistikk basert på Straffesaksregisteret (Strasak). Deretter gis en grov beskrivelse av anmeldelsene i utvalget fra 2018. Data sammenlignes så med kjennetegn beskrevet i tidligere emnerapporter. Dette gir et riss av historiske trender i voldskriminaliteten som er blitt erfart og anmeldt i Oslo politidistrikt.

2.1 Utviklingstrekk i anmeldelsesstatistikken

Siden forrige emnerapport om vold i Oslo politidistrikt i 2009, har det vært en økning i anmeldelser som gjelder kriminalitetstype Vold (jf Strasak).[17]

I 2009 var det registrert 5730 slike voldsanmeldelser. I 2018 var tallet 7310. Dette er det høyeste antallet voldsanmeldelser i Oslo politidistrikt i løpet av tiårsperioden. Økningen fra 2009 til 2018 var dermed på 28 %, og i de siste 5 årene (etter 2013) var den på 10 %. Økningen har vært relativt jevn i løpet av perioden.

Økningen i anmeldelser er større enn befolkningsveksten i politidistriktet, som var 16 % fra 2009 og 7 % fra 2013.[18] Selv om befolkningstallet ikke omhandler hvor mange som til enhver tid befinner seg i politidistriktet og kan begå kriminalitet her, har veksten i bosatte trolig bidratt til økningen i voldsanmeldelser.

Diagram 1: Antall anmeldelser innen Kriminalitetstype Vold per år fra 2009 til 2018. Oslo politidistrikt. Kilde: Strasak.

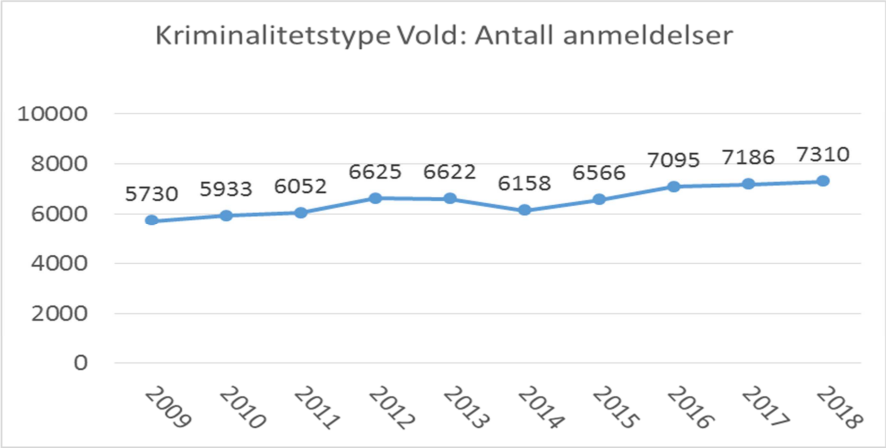

Etter 2013 har utviklingen i antall anmeldelser vært forskjellig for ulike typer voldslovbrudd, jfr Tabell 2. Innen kategorien *Fysisk vold* var det en økning på 12 %, og for *Trusler og tvang* var den på 16 %. Både fysisk vold og trusler/tvang inneholder anmeldelser av vold i familien. Fra 2013 til 2018 var det ingen økning i familievold totalt, selv om økningen var betydelig på noe lengere sikt.[19] Fra 2013 var

[17] *Anmeldelser for Asker og Bærum politidistrikt er inkludert i tallene fra tiden før sammenslåing av politidistriktene.*
[18] *Kilde: SSB.*
[19] *Strasak: Fra 2009 til 2018 var det en økning på 35 % i antall anmeldelser merket som "Familievold" i BL. Antallet i 2013 var tilnærmet likt 2018 (-2 %). Etter 2013 var det samtidig en nedgang på 10 % i antall personer som ble anmeldt for Familievold. I 2013 var det gjennomsnittlig 1,14 anmeldelser per mistenkt/siktet, mot 1,24 i 2018. Dette er trolig påvirket av en gradvis tilpasning til at høyesterett i 2010 fastslo at barn som er vitne til vold i nære relasjoner er å anse som egen fornærmet. Dette øker antall anmeldelser, men ikke gjerningspersoner.*

det imidlertid økning (37 %) i den typen av familievold som gjaldt såkalt "mishandling i nære relasjoner".[20]

Antall anmeldelser av *Menneskehandel* er få i løpet av et år, og har hatt en nedadgående trend i disse årene. Tendensen er motsatt for *Frihetsberøvelse*. Selv om *Vold, forulemping mm av offentlig tjenesteperson* ikke belyses i denne rapporten, kan det nevnes at antall slike anmeldelser var tilnærmet det samme i 2018 som i 2013.

Tabell 2. Antall anmeldelser av ulike typer vold 2013-2018. Oslo politidistrikt. Absolutte tall og prosentvis endring.

Type vold/år	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Diff. 2018-2013	% diff. 2018-2013
Fysisk vold	3687	3417	3573	4040	4099	4120	433	11,7 %
Trusler/tvang	1424	1311	1518	1515	1533	1655	381	16,2 %
Menneskehandel	35	31	27	17	14	11	-24	-68,5 %
Frihetsberøvelse	51	55	58	75	77	76	25	49,0 %
Vold, forulemping mm av off. tjenesteperson	1338	1178	1188	1293	1298	1326	-12	-0,9 %
Annet	87	166	202	155	165	122	35	40,2 %
Totalt	6622	6158	6566	7095	7186	7310	688	10,4 %

Økningen innen kategorien Fysisk vold har i stor grad bestått av flere anmeldelser av de minst alvorlige typene, såkalte *kroppskrenkelser*. Disse økte med 12 % (292 anmeldelser) fra 2013 til 2018.

For den grovere volden, såkalt *kroppsskade*, sank antall anmeldelser med -19 % fra 2013 til 2018. Innunder dette var det i en periode økning i den groveste volden, såkalte *grove kroppsskader*, men disse er få i antall og fra 2017 til 2018 var det en nedgang også i disse.

Tabell 3. Utvalg av typer voldslovbrudd innenfor Fysisk vold. Antall anmeldelser per år og endring 2013-2018. Oslo pd.

Type vold/år	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Diff. 2018-2013	% diff. 2018-2013
Drap	11	8	14	5	8	6	-5	-45,5
Forsøk drap	22	30	10	10	17	24	2	9,1
Kroppsskader	646	593	632	617	576	523	-123	-19,0
Kroppskrenkelser	2421	2258	2312	2613	2630	2713	292	12,1
Mishandling i nære relasjoner m/kroppskade	582	545	601	704	800	742	160	27,5

[20] *"Mishandling i nære relasjoner" hjemles i egne paragrafer som omfatter de alvorligste og/eller gjentatte tilfellene av familievold, fysisk og/el psykisk. Små barn i familien påvirker vurderingen. Familievold hjemles også i generelle paragrafer.*

Antallet anmeldelser av *forsøk på drap* har variert mye fra år til år over de siste 6 årene. Av 24 anmeldelser som ble registrert i 2018, hadde 8 gjerningstidspunkt før 2018. Syv av drapsforsøkene ble vurdert til å ha forbindelse med kriminelle miljøer i Oslo Øst/Sør. Marginene mellom drap og forsøk på drap, kan være små og tilfeldige. De er også avhengige av nødetatenes innsats og medisinsk utvikling. Antall *drap* har vært relativt lavt gjennom de siste årene, sammenlignet med perioder før 2013. Det er for øvrig vanskelig å anslå noen klar tendens over de siste 5 årene, selv om den prosentvise nedgangen fra 2013 til 2018 var stor.

2.2 Overordnede trekk i utvalget 1. halvår 2018

For å gi et samlet bilde av den anmeldte volden i Oslo politidistrikt 1. halvår 2018, benyttes hele utvalget på 750 voldsanmeldelser. I den senere sammenligningen med resultatene fra undersøkelser tidligere år, er data tilpasset voldsbegrepet fra tidligere undersøkelser. [21]

2.2.1 Voldskategorier

Halvparten (49 %) av de 750 voldsanmeldelsene i utvalget 2018 omhandlet *fysisk vold utenfor nær familie (372).* Deretter gjaldt 27 % *trusler (inkludert tvang og frihetsberøvelse) utenfor nær familie* (200). De resterende 24 % av anmeldelsen omhandlet *Vold/trusler i nær familien* (178). Innholdet i anmeldelsene under hver av disse voldskategoriene blir inngående beskrevet i Del 2 av rapporten.

Diagram 3: Totalt antall anmeldelser fordelt på voldskategorier. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halår 2018. N=750. Prosent.

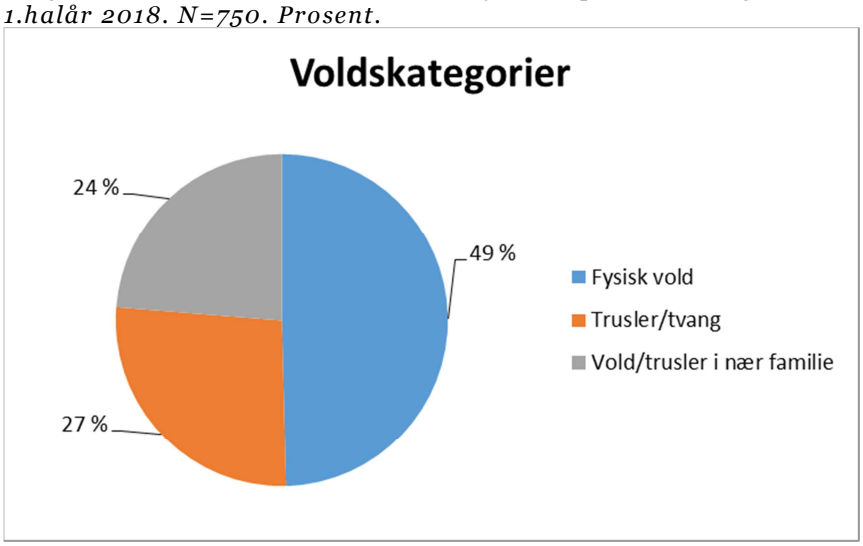

Både for anmeldelsene av fysisk vold og trusler utenfor nær familie, hadde de fleste hendelsene rammet den fornærmede i jobb/skolesammenheng. Naturlig nok hadde vold og trusler i nær familie i hovedsak rammet den fornærmede i privatlivsrelatert sammenheng.[22]

2.2.2 Geografisk gjerningssted totalt

Halvparten (51 %) av de totalt 750 anmeldelsene av vold og trusler i utvalget 2018 var registrert med gjerningssted i politidistriktets geografiske *Enhet Sentrum*.[23] Anmeldelsene som gjaldt hendelser i *Enhet Øst* og *Enhet Vest* utgjorde henholdsvis 31 % og 18 %.

---

[22] *Se Appendix, Tabell 4.*

Fordelt på de tre voldskategoriene fysisk vold, trusler/tvang og vold/trusler i nær familie, hadde 65 % av all anmeldt fysisk vold og 50 % av trusler/tvang skjedd med gjerningssted i Enhet Sentrum. Nær halvparten (49 %) av anmeldelsene som gjaldt vold/trusler i nær familie, hadde derimot skjedd i Enhet Øst.[24]

Innenfor de enkelte geografiske enhetene, var det noe ulike profiler på voldsanmeldelsene. Enhet Sentrum var spesielt preget av anmeldelser som omhandlet fysisk vold utenfor nær familie, som utgjorde 63 % av anmeldelsene der, mens de utgjorde mindre enn 40 % av anmeldelsene for de to andre enhetene. I både Enhet Vest og Enhet Øst utgjorde vold i nær familie knapt 40 %.

2.2.3 Type gjerningssted totalt

Nær halvparten (48 %) av de 750 anmeldte hendelsene 1. halvår 2018 hadde skjedd innendørs. En tredjedel (32 %) hadde skjedd ute. I tillegg hadde noen skjedd på "stedløse" handlingsarenaer, som på internett, i brev per post eller i meldinger på mobiltelefon eller andre kommunikasjons-medier.

Fordelt mer spesifikt på typer av gjerningssteder, omhandlet rundt en fjerdedel (24 %) av anmeldelsene hendelser på offentlig sted og 11 % hendelser på kommunikasjonsmedier. Rundt 8 % av hendelsene hadde utspilt seg på henholdsvis byens utesteder/festlokaler/ hoteller, i trafikken (inkludert taxi og offentligkommunikasjonsmidler) og på skole/arbeidssted.

4 % hadde skjedd i butikk eller kjøpesenter.

Tabell 5: Antall voldsanmeldelser totalt fordelt etter type gjerningssted. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=750. Prosent.

	Antall	%
Bopel	256	34,1
Utested/festlokale/hotell	63	8,4
Trafikk/ taxi/ off.kom.	63	8,4
Butikk/-senter	31	4,1
Skole/ arbeidssted/ institusjon	66	8,8
Offentlig sted	183	24,4
Kommunikasjonsmedier	82	10,9
Annet	6	0,8
Totalt	750	100,0

2.2.4 Gjerningstidspunkt totalt

Ikke alle anmeldelser kunne knyttes til et definert og avgrenset tidspunkt, blant annet når et mishandlingsforhold hadde pågått over tid, kanskje flere år. For 588 av de 750 anmeldelsene i utvalget 2018, var det et spesifisert gjerningstidspunkt.

---

[23] *Dette var etter at anmeldelser som gjaldt Vern av offentlig myndighet var trukket ut. Før disse var trukket ut var 55 % av anmeldelsene registrert med gjerningssted i geografisk Enhet Sentrum. Forskjellen skyldes bl.a. at mange hendelser fant sted i tilknytning til utelivet i sentrum og under pågripelse og innbringelse til arresten på Politihuset på Grønland, som tilhører enhet Sentrum.*
[24] *Se Appendix, Tabell 6A og 6B.*

Av disse 588 anmeldelsene hadde 36 % gjerningstidspunkt om morgenen/dagen (06.00 til 18.00), mens 64 % (376) hadde skjedd på kvelden/natten (18.00 til 06.00). De var fordelt med nær halvparten (46 %) på ukedagene, og drøyt halvparten (54 %) i helgene.[25]

2.3 Gjerningspersoner 2018 - overordnet

Totalt var det 625 ulike personer som hadde status som mistenkt i de 750 anmeldelsene i utvalget fra 1. halvår 2018. Noen var anmeldt flere ganger.

2.3.1 Kjønn og alder mistenkte

Blant de 625 mistenkte personene var 84 % menn og 16 % kvinner. Over halvparten (57 %) var i alderen 20-39 år. 5 % var under 16 år da volden ble utført, 11 % var under 18 år, og 16 % var under 20 år.[26] Blant alle gjerningspersonene under 20 år, var 84 % gutter/menn.

Diagram 7: Antall personer (unike) mistenkt for vold, trusler, tvang totalt, fordelt etter kjønn og alder. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=625. Absolutte tall.

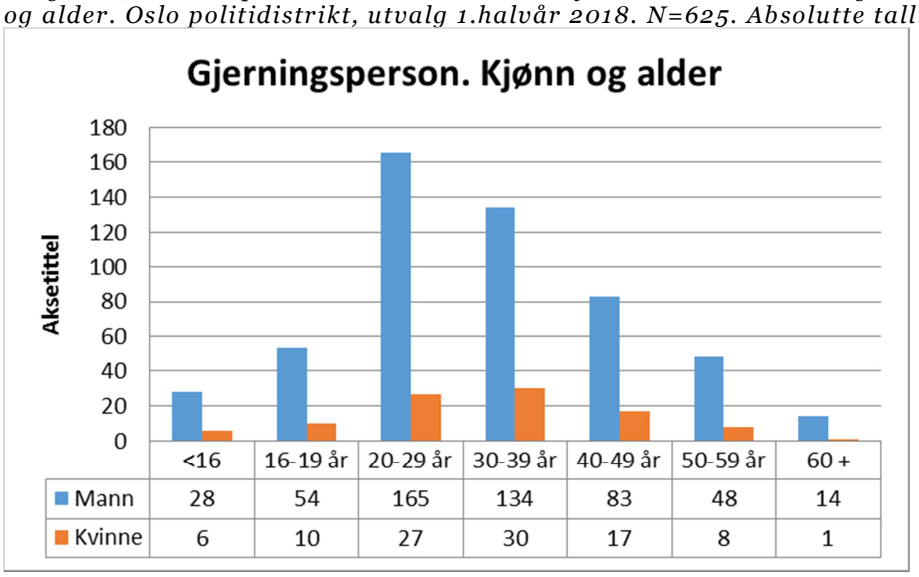

	<16	16-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 +
Mann	28	54	165	134	83	48	14
Kvinne	6	10	27	30	17	8	1

2.3.2 Statsborgerskap og fødeland mistenkte

Det var totalt 43 ulike statsborgerskap blant de 623 mistenkte med kjent statsborgerskap. Den store majoriteten, 90 %, hadde europeisk statsborgerskap. 76 % (475) var norske statsborgere. Foruten norske statsborgere, var det flest polske (3 %), somaliske (2 %) og svenske (2 %). Andre statsborgerskap var representert med under 10 personer.[27]

Det fantes opplysninger om fødeland for 601 mistenkte. 51 % (305) av dem var født i Norge. For øvrig var 7 % født i Somalia, 5 % i Irak og 4 % i Pakistan.[28]

---

[25] *Ukedag= fra klokken 06.00 mandag til klokken 18.00 fredag. Helg= mellom fredag klokken 18.00 og mandag morgen klokken 06.00. Se Appendix, Diagram 4 og 5.*
[26] *Se Appendix, Tabell 7.*
[27] *N=623 (625-2 missing) Se Appendix, Tabell 8.*
[28] *N=601 (625-24 missing). Se Appendix, Tabell 9. Etnisk bakgrunn/landbakgrunn er informasjon som ikke foreligger i straffsaksregisteret. Innhenting av slike opplysninger er lovregulert av hensyn til personvern, og er i tillegg svært ressurskrevende for et så stort materiale som det foreliggende.*

2.4 Fornærmede 2018 - overordnet

I utvalget på 750 voldsanmeldelsene 1. halvår 2018, var det totalt 730 ulike personer registrert som fornærmet.

2.4.1 Kjønn og alder

Fordelingen mellom kjønnene var jevnere blant fornærmede enn blant mistenkte. Menn utgjorde 57 % av de fornærmede personene, mens kvinner utgjorde 43 %. Det var 28 % i aldersgruppen 20-29 år og 22 % i aldersgruppen 30-39.

Sammenlignet med de mistenkte var en større andel av de fornærmede i alder under 16 år (14 %). Dette dreide seg blant annet om små barn. Ved vold i familiesammenheng kan de bli regnet som egen fornærmet i straffesaken som følge av belastningen ved å være vitne til vold i familien.

Diagram 9: Antall personer (unike) fornærmet i voldsanmeldelser, fordelt etter kjønn og alder. Oslo politidistrikt, utvalg 1. halvår 2018. N= 730.

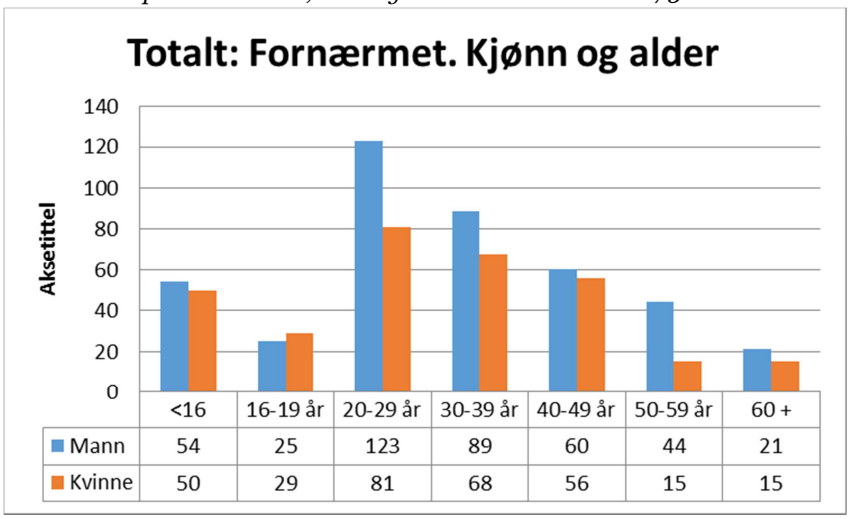

	<16	16-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 +
Mann	54	25	123	89	60	44	21
Kvinne	50	29	81	68	56	15	15

Totalt 6 anmeldelser handlet om konflikter, vold og tvang i tilknytning til prostitusjon. Til sammen var 9 kvinner fornærmet i disse hendelsene. I én av hendelsene hadde volden skjedd i andre europeiske land, men fornærmede søkte hjelp i Oslo. I tillegg fantes anmeldelser som trolig var knyttet til prostitusjon/eskortevirksomhet, men hvor saken ble dårlig belyst fordi fornærmede ikke selv ønsket å anmelde.

2.4.2 Statsborgerskap og fødeland

Totalt 78 % (567 personer) av de fornærmede var norske statsborgere, og majoriteten (90 %) hadde europeisk statsborgerskap. I tillegg hadde 4 % asiatisk statsborgerskap og 3 % afrikansk. Det var 50 ulike statsborgerskap blant de fornærmede, og de øvrige gruppene av statsborgere var relativt små.[29] Brutt ned på nasjoner var 2 % henholdsvis svenske, polske og somaliske statsborgere, og de øvrige var spredt på rekken av nasjonaliteter.

Det var 66 ulike fødeland representert blant de 730 fornærmede. 61 % var født i Norge. De andre fødelandene av betydning gjaldt 4 % fornærmede født i Somalia, 4 % i Irak og 3 % i Iran.

[29] *Se Appendix, Tabell 10. Det understrekes at antallet her er så lavt at feilmarginen med hensyn til representativitet er stor. Graden av gjenspeiling av fordelingen for alle fornærmede 1. halvår 2018 er usikker.*

2.5 Vold 2018 sammenlignet med tidligere år

Sammenligningen av data fra 2018 med tidligere voldsundersøkelser i Oslo politidistrikt omhandler kun fysisk vold, da inkludert fysisk vold i familien. Til sammenligningen inngår 513 anmeldelser fra utvalget fra 1. halvår 2018. De ses i hovedsak i forhold til resultater fra politidistriktets voldsundersøkelse fra 2009.

2.5.1 Gjerningssted – over tid

Sammenligning av gjerningssted for den anmeldte fysiske volden viser en *liten* tendens til økning fra 2009 til 2018 i østlige kretser som i det gamle politidistriktet var betegnet *Stovner* (fra 15 % til 18 %) og *Grønland* (fra 39 % til 40 %).[30] Grønland krets omfatter deler av Oslo sentrum (inkludert Oslo S og nedre del av Karl Johans gate) og bydelene Grünerløkka, Gamle Oslo og Sagene.

Tilsvarende reduksjon var det i andelen anmeldelser med gjerningssted i "gamle" *Sentrum* krets (fra 23 % til 18 %). De spesielle innsatsene, blant annet fra politiets side, for å forebygge vold i Oslos uteliv, kan ha bidratt til dette. Andelen voldsanmeldelser med gjerningssted i *Manglerud* og *Majorstua* krets var stabil.

Sett på bakgrunn av at data gjelder anmeldelser med 9 års mellomrom, må gjerningsstedsprofilen for anmeldt fysisk vold beskrives som stabil.

Tabell 11: Antall anmeldelser av fysisk vold 2009 og 2018. Oslo politidistrikt, utvalg 2009 (N=2769) og 2018 (N=475). Prosent.

Tidligere politikretser	2009	2018
Grønland	38,9	40,0
Majorstua	11,2	11,2
Manglerud	10,9	11,8
Sentrum	22,6	18,3
Stovner	15,0	17,9
Uspesifisert	1,4	0,8
Totalt	100,0	100,0
N=	2769	475

Stabiliteten i gjerningsstedsprofilen for anmeldt fysisk vold avviker fra utbredte forestillinger om vekst i volden i sørøstlige deler av politidistriktet (gamle Manglerud krets). Økningen som har vært i antall voldsanmeldelser det siste tiåret, ser imidlertid ut til å ha skjedd mer jevnt utover politidistriktet, med unntak av i Sentrum. Mer lokale trender kan likevel finnes, som går på tvers av hovedbildet.

Også for *type* gjerningssted er det mulig å sammenligne data over anmeldt fysisk vold 2018 med data fra 2009. Igjen framkommer et bilde av stabilitet. Om lag en tredjedel av anmeldelsene av fysisk vold gjaldt hendelser på *bopel* både i 2009 og 2018 (hhv. 34 % og 36 %). Til sammen hadde knapt 40 % av den anmeldte fysiske volden skjedd på *offentlig sted* eller på *restaurant/utested/festlokale* begge

[30] *Mht gjerningssted må sammenligningen avgrenses til områder i Oslo, altså tidligere Oslo politidistrikt.*

årene (henholdsvis 40 % i 2009 og 39 % i 2018). For øvrig var det marginale forskjeller i andelen hendelser som hadde skjedd på ulike andre typer av gjerningssteder.

2.5.2 Gjerningstidspunkt – over tid

Sammenligning av gjerningstidspunkt viser at *natt i helger* har preget den anmeldte fysiske volden over mange år. Dette gjaldt også for anmeldte voldstilfeller i 2018, men i mindre grad enn tidligere. Siden 2006 har andelen av anmeldt fysisk vold opplevd nattestid i helgene, sunket gradvis.

I 2006 omfattet anmeldelser av voldshendelser på nettene i helgene 29 % av alle voldsanmeldelsene. I 2009 gjaldt dette 27 % og i 2018 21 % av anmeldelsene.

Tendensen til reduksjon gjelder imidlertid kun for helgene, og andelen anmeldte nattlige voldshendelser for uken som helhet har holdt seg relativt stabil. De utgjorde 39 % i 2009 og 38 % i første halvår 2018.

Det kan være flere forklaringer på tendensen. Muligens gjenspeiler den noen nye trender i alkoholkonsumet og i bruken av byens utelivstilbud i helger. Mer digitaliserte kontaktflater og private underholdningstilbud kan spille inn. Politiet har også selv rettet stor innsats mot utelivsrelaterte problemer. Trolig finnes flere plausible forklaringer.[31]

2.5.3 Relasjon - over tid

Fra 2009 til 2018 økte andelen anmeldelser av fysisk vold som gjaldt *Familie/parforhold/ekspartnere* fra å utgjøre 26 % til å omfatte 32 % av anmeldelsene. Dette er uttrykk for økningen i Familievold i disse årene, beskrevet som et utviklingstrekk i kapittel 2.1.

Også andelen anmeldelser som handlet om personer i kunde/klientrelasjon økte, fra å utgjøre 16 % i 2009 til 22 % i 2018. Andelen anmeldelser av vold mellom ukjente personer var stabil. Andelen anmeldelser som gjaldt hendelser mellom venner/bekjente ble betydelig redusert, fra å utgjøre 29 % i 2009 til 18 % i 2018.

Tabell 12: Antall anmeldelser av fysisk vold fordelt på relasjonen mellom de involverte. Oslo politidistrikt 2. halvår 2009 (N=1391) og utvalg 1.halvår 2018 (N=512-16 missing cases). Prosent.

	Andel 2009	Andel 2018
Familie/par/eks-forhold	26,2	31,5
Venner/bekjente	29,0	17,9
Ukjente	28,6	28,4
Kunde-/klientforhold	16,2	22,4
Totalsum	100	100

[31] *Eventuelle metodefeil kan også spille inn. Utvalget fra 1. halvår 2018 kan f.eks. være noe underrepresentert mht voldsanmeldelser fra sommerstid med lange sommernetter. Dette forklarer likevel ikke reduksjonen fra 2006 til 2009.*

De senere årenes satsing fra politidistriktets side på avdekking av familievold, kan ha bidratt til økt andel anmeldelser som gjelder *Familie/parforhold/ekspartnere*. Det samme med de nye måtene å behandle og registrere barn som selvstendige fornærmede i tilfeller av familievold.[32] Forandringer i sosiale omgangsformer knyttet til de siste ti årenes digitalisering av sosialt liv, kan ha influert på hvordan konflikter skapes og kommer til uttrykk mellom venner og bekjente. Flere forklaringer er imidlertid mulig. Trolig kan økningen i andelen anmeldelser av vold i kunde/klientforhold uttrykke økt anmeldelsestilbøyelighet blant yrkesutøver, blant annet som resultat av større oppmerksomhet om vold i yrkeslivet og påfølgende lovendringer. Registrerings- og tolkningsforskjeller i løpet av tiårsperioden kan også spille inn.

2.5.4 Våpen - over tid

Data om bruk av våpen i anmeldt fysisk vold finnes fra alle tidligere emnerapporteringene om anmeldt vold i Oslo politidistrikt.

Sammenligning fra 1998 til 2018 viser at andelen voldsanmeldelser med våpen involvert, har variert mellom 14 og 20 %, med et gjennomsnitt på 16 %. Høyest var andelen anmeldelser av fysisk vold med våpenbruk i 2006, og omhandlet da 20 % av anmeldelsene. Andelen på 14 % i utvalget 2018 er den laveste siden Oslo politidistrikt begynte med emnerapporter om vold.

Tabell 13: Andel anmeldelser av fysisk vold der våpen var involvert, fra undersøkelsene i perioden fra 1998 til 2018. Oslo politidistrikt.

År	**% med våpen**
1. halvår 2018	13,7
2. halvår 2009	16,5
2. halvår 2006	19,7
2003	16,3
1. halvår 2002	16,0
2.halvår 2000	17,4
1999	14,6
1998	14,9

Nedgangen i perioden fra 2003 til 2018 i andelen fysisk vold med våpen, gjelder for nær samtlige våpentyper. Siden 2006 er det kun andelen "Andre våpen" som har økt. Den omhandler forskjellig slags gjenstander og løsøre; husholdningsmidler, kjøkkenredskaper, arbeidsverktøy, kjøretøy, mm.

De senere år har det blitt uttrykt bekymring over utviklingen i bruk av kniv i forbindelse med vold, trusler, ran og andre lovbrudd. Nedgangen i bruk av våpen i fysisk vold omhandlet imidlertid også bruk av kniv eller andre stikkvåpen. I 2009-tallene var stikkvåpen involvert i 5 % av anmeldelsene, mot 3 % i utvalget 2018.

Nedgangen i andelen anmeldelser av fysisk vold med våpen, er overraskende. Mange har fryktet økt bruk av både skytevåpen og kniv i nettverk av unge kriminelle og i gjenger.

[32] *Det mulig at tallene i 2018 også påvirkes noe av kommunene Asker og Bærum i 2018 inngår i politidistriktet, men anmeldelser i disse kommunene utgjør samtidig en svært liten del av totalen.*

Tabell 14: Antall anmeldelser av fysisk vold fordelt på våpenbruk og typer våpen for årene 2003, 2006, 2009 og 2018. Oslo politidistrikt 1.halvår 2018. Prosent.

Type våpen/maktredskap	2003	2006	2009	2018
Egen fysikk/ikke våpen	83,7	80,3	83,5	86,3
Stikkvåpen	8,6	5,9	5,1	2,9
Slagvåpen	5,6	11,2	9,1	7,6
Skytevåpen	0,8	0,8	0,6	0,6
Væske/elektro/dop*	0,8	1,2	0,9	0,4
Andre gjenstander	0,6	0,7	0,7	2,2
Sum	100,0	100,0	100,0	100,0
N=	2248	1330	1390	512

** Med dop menes narkotika/medikamenter i ulike former, f.eks. puttet i drinker eller som våpen i sprøyter.*

En nærmere analyse viser da også at det i en betydelig andel av våpen-anmeldelsene, nettopp var personer med en form for relasjon til kriminelt belastede miljøer som var involvert som mistenkt.[33] Dette gjaldt for 43 % (20) av voldsanmeldelsene med våpen. Disse personene utgjorde noe under halvparten (47 %) av samtlige 58 unike personene som var identifisert som mistenkt i voldsanmeldelser med våpen involvert. Sammenlignbare tall om relasjoner til kriminelle miljøer finnes ikke i de tidligere undersøkelser ved Oslo politidistrikt.

2.6 Gjerningspersoner over tid

I sammenligninger over år av data om mistenkte/siktede i voldsanmeldelser, telles "straffbare forholdet", ikke "unike personer".[34] Bildet som tegnes av gjerningspersoner og ofre for vold tar dermed farge av "gjengangere" registrert som mistenkt flere ganger i utvalgsperioden.

2.6.1 Kjønn og alder gjerningsperson – over tid

Kjønnsprofilen på mistenkte i forhold som gjaldt fysisk vold i 2009 var noe forandret i 2018. I 2009 omhandlet 11 % av forholdene kvinnelige mistenkte, mens dette gjaldt 17 % av forholdene i utvalget 2018. Kvinner var altså oftere involvert som mistenkt i den anmeldte volden i 2018.

Gjennomsnittsalder for mistenkte i forhold med fysisk vold, holdt seg relativt stabil, men med *liten* tendens til økning. For kvinner økte gjennomsnittsalder fra 29,4 år i 2009, til 31,5 år i 2018. For menn økte den fra 30,6 år i 2009 til 31,9 år i 2018.

I de feste voldsforholdene handlet det i 1.halvår 2018 om en gjerningsperson i aldersgruppe 20-29 år. Konsentrasjonen av straffbare voldsforhold til denne aldersgruppen virker samtidig noe avtakende. I 2009 omhandlet 38 % av forholdene mistenkte personer i aldersgruppen 20-29 år, mens dette gjald 31 % i 2018.[35]

Andelen forhold med mistenkte i de høyeste aldersgruppene var større i 2018 enn i 2009. Andelen med mistenkte i alder under 20 år var relativt stabil for tiårsperioden.

---

[33] *Inkluderer bredt både personer med løse tilknytninger til flyktige brukermiljøer og multi-kriminelle nettverk av unge, til personer med tettere forbindelser til faste nettverk involvert i narkotikaomsetning, grove vinningsforbrytelser og annen alvorlig kriminalitet. Se også kapittel 8.*
[34] *Se Vedlegg 1.*
[35] *Talt i antall forhold, ikke unike gjerningspersoner, for sammenligning med resultater fra 2009.*

Tabell 15: Andel mistenkte i ulike aldersgrupper i anmeldelser som gjelder fysisk vold. Oslo politidistrikt 1.halvdel av årene 2009 og 2018. N= Antall forhold.

	<16	16-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 +	Totalt	N=
2009	4,7	11,6	38,2	24,3	13,6	5,9	1,6	100,0	1297
2018	5,0	11,2	31,4	27,6	15,8	7,0	1,9	100,0	525

2.6.2 Statsborgerskap - over tid

Det har vært en økning i andelen straffbare voldsforhold der mistenkte har europeisk statsborgerskap. Disse utgjorde 80 % i 2009, og økte til 87 % i 1. halvår 2018. Andelen med mistenkte norske statsborgere økte også, fra å utgjøre 69 % av forholdene i 2009 til 74 % i 2018.[36]
Det var særlig reduksjon i andelen forhold der mistenkte hadde statsborgerskap fra afrikanske nasjoner eller fra stater i Midtøsten. I 2009 var disse mistenkte i henholdsvis 7 % og 6 % av forholdene, mens de 1. halvår 2018 utgjorde henholdsvis 5 % og 2 %.

Det er uklart hva som er grunnen til økningen i andelen mistenkte med norsk og europeisk nasjonalitet, og nedgangen i andelen mistenkte med statsborgerskap fra Afrika eller Midt-Østen. Den samme trenden finnes imidlertid for fornærmede.

Opplysninger om de involvertes fødeland er svært mangelfull i data fra tidligere år, så det er vanskelig å gjøre sammenligninger for dette.

2.6.3 Ruspåvirkning - over tid

Minst en tredjedel (33 %) av gjerningspersonene i utvalget 2018 var påvirket av rusmidler, i hovedsak alkohol (26 %). Dette er noe under gjennomsnittet fra de 7 tidligere voldsundersøkelsene i Oslo. I alle årene har det vært en stor andel anmeldelser hvor ruspåvirkning ikke har vært systematisk registrert. Tallene for ruspåvirkning er derfor usikre, og representerer minimumsanslag.

Tabell 17: Andel mistenkte fordelt etter ruspåvirkning i anmeldelser som gjelder fysisk vold. Oslo politidistrikt i utvalg fra årene 1998-2018. N= Antall forhold.

Mistenkt/siktet	1998	1999	2.halv-år 2000	1. halvår 2002	2003	2. halvår 2006	2. halvår 2009	1. halvår 2018
Narkotika	6,8	3,9	6	6,4	4,6	4,6	12,1	7,3
Alkohol	34	35,7	29,9	22,3	20,5	30,6	33	25,5
Ikke påvirket/uvisst	59,2	60,4	64,1	71,3	74,9	64,8	54,9	67,2
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100
N=	1840	1901	1242	1277	2184	1284	1297	525

2.7 Fornærmede over tid

Sammenligninger mellom de ulike årene baserer seg på antall "straffbare forhold", ikke "unike personer", også når det gjelder fornærmede.

[36] *Se Appendix, Tabell 16.*

Kjønn og alder – over tid
I utvalget 1.halvår 2018 omhandlet 59 % av forholdene en fornærmet mann, 41 % en kvinne. I 2009 omhandlet 62 % en mann og 38 % en kvinne. Kvinner er dermed *noe* mer tilstede som fornærmet i anmeldelsene av den fysiske volden 2018.

Gjennomsnittsalderen sank svakt for fornærmede kvinner i voldsforhold, fra 32,4 år i 2009 til 29,5 år i 2018. For menn økte den svakt, fra 29,5 år til 30,4 år. Over en tiårsperiode er slike forskjeller likevel små, og alder må regnes som relativt stabil.

Både i 2009 og 2018 var relativt mange fornærmede i alderen 20-29 år. I 2009 utgjorde disse 37 % av forholdene med fornærmet, i 2018 var andelen noe lavere; 31 %. Det var også en nedgang i andelen forhold i alder 30-39 år, fra 23 % i 2009 til 20 % i 2018.

Endringene i aldersfordelingen blant fornærmede er preget av en betydelig økning i 2018 i andelen forhold som omhandler unge under 16 år. Disse utgjorde 7 % av forholdene i 2009, og hele 17 % av forholdene i 2018. Forandringen kan trolig tilskrives at de yngste i 2018 oftere registreres som fornærmet i forhold som omhandler familievold.

Tabell 18: Andel fornærmede i ulike aldersgrupper i anmeldelser som gjelder fysisk vold. Oslo politidistrikt 1. halvdel av årene 2009 og 2018. N= Antall forhold.

År	<16	16-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 +	Totalt	N=
2009	7,0	8,7	36,5	23,3	14,9	6,0	3,6	100,0	1386
2018	16,8	6,5	31,2	20,3	14,2	6,9	4,1	100,0	536

Statsborgerskap – over tid
Liksom for mistenkte økte også andelen forhold der fornærmede hadde europeisk statsborgerskap. I 2009 gjaldt dette 85 %, i 2018 var andelen 88 %. I 74 % av forholdene i 2009 hadde fornærmede norsk statsborgerskap, og i 2018 hadde andelen økt til 77 %.

Sammenligningen fra 2009 til 2018 viser for øvrig en *liten* økning i andelen forhold der fornærmede hadde asiatisk nasjonalitet, fra 4 % i 2009 til 5 % i 2018. Samtidig var det nedgang i andelen forhold med fornærmede fra Afrika, fra 6 % i 2009 til 4 % i 2018, og fra 4 % til 1 % i andelen med for fornærmede fra Midtøsten.

Tabell 19: Andel fornærmede i anmeldelser av fysisk vold, fordelt etter kontinentinndelt statsborgerskap. Oslo politidistrikt, 1.halvår 2009 og 1.halvår 2018. Prosent. N= Antall forhold.

Kontinent	2009	2018
Afrika	5,6	3,6
Amerika	1,6	1,7
Asia	4,0	5,4
Europa	84,7	88,4
Midt-Østen	4,1	0,9
Totalt	100,0	100,0
N=	1391	535

3 Voldens bakgrunn 2018

I kapittel 3 besvares Delmål 2. Her presenteres den sosiale "*bakgrunnen*" for den anmeldte volden i utvalget 2018. Målet med dette er å løfte fram noe av konteksten og dynamikken som ligger til grunn for volden, som kan belyse noe av hva slags samfunnsfenomen det er. I forsøket på å gripe sammenhenger benyttes variabelen "fornærmedes sammenheng" som viser til konteksten – eller livssammenhengen – fornærmede var i da volden rammet. Eksempler gjør sammenhengene mer gjenkjennelige og forståelige. Systematisering av kontekst synliggjør hvordan risiko for vold varierer med ulike sammenhenger politidistriktets brukere og beboere kan være i.

I tillegg er det i lesing av anmeldelser, avhør og andre saksdokumenter forsøkt å forstå gjerningspersonens rasjonalitet, som har gitt mistenkte et grunnlag eller "motiv" til å begå vold.[37] Resultatet av dette er foreløpig ikke systematisert, men nevnes underveis. Disse gir et inntak til å forstå mer av dynamikken i samhandlingen og konfliktene som ligger til grunn for storbyområdets voldsutøvelse.[38]

I tillegg til dette er variabelen "Relasjon" trukket inn for å belyse mer av samhandlingssituasjonen vold skjer i. Relasjon har vært inkludert også i tidligere undersøkelser, og vil utdypes mer underveis.

3.1 Fornærmedes livssammenheng

I de 750 anmeldelser fra utvalget 2018 rammet voldshendelsene en fornærmet i forskjellige sosiale sammenhenger eller sfærer av livet. Disse er blitt kategorisert i 5 "typiske" kontekster eller livssammenhenger.

Diagram 10: Totalt antall anmeldelser fordelt på ulike typer av livssammenheng for fornærmede ved voldserfaringer. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=750. Prosent.

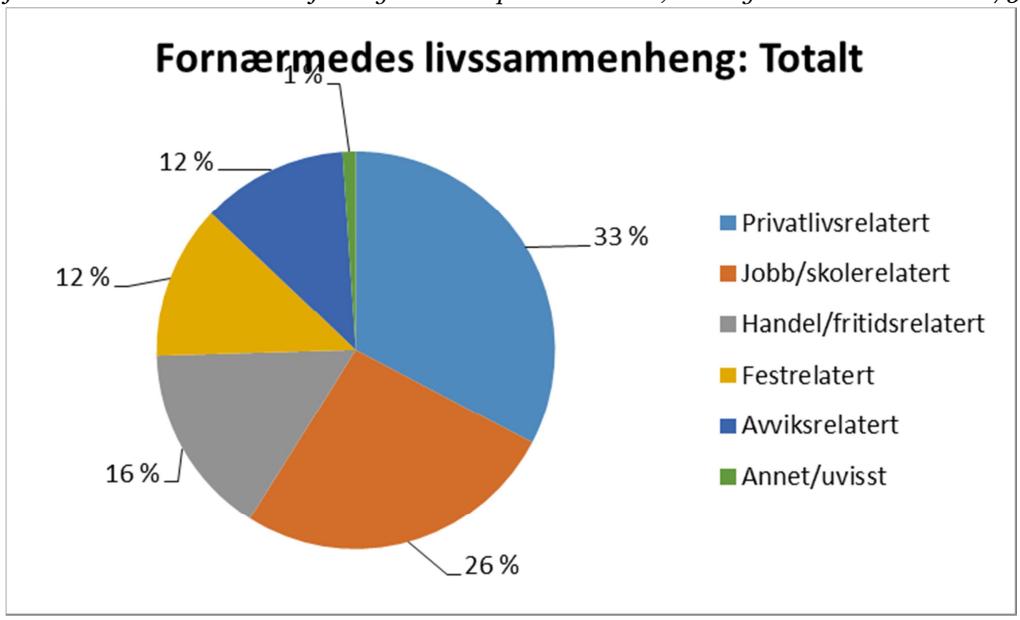

[37] *"Motiv" brukes her løsere enn det som gjelder i etterforskning av straffesakene.*
[38] *Jfr Mandat, se fotnote 9.*

3.1.1 Fornærmede i privatlivsrelaterte sammenheng

Som det framkommer av Diagram 10, omhandlet de fleste anmeldte tilfellene en fornærmet som ble rammet i sammenheng med sin private sfære, med hus, hjem, familie, nærmiljø og nære relasjoner. Slik *privatlivsrelaterte sammenhenger* for voldserfaringer utgjorde en tredjedel (33 %) av alle anmeldelsene i utvalget 2018.

Ikke overraskende gjaldt majoriteten (96 %) av anmeldelsene av *vold/trusler i nær familie* slike erfaringer fra privatlivets livssammenhenger. Men noen av de *privatlivsrelaterte* hendelsene omhandlet uvennskap mellom nære venner og utvidet slekt, andre handlet om nabokonflikter som f.eks. uenighet om hundehold på fellesarealer, støy og festing i sameiet, renn av folk og rusmisbruk i oppgangen, osv. I noen tilfeller dreide de privatlivsrelaterte hendelsen seg om aggressive personer blant beboere eller i nærmiljøet, som var preget sitt rusmisbruk eller av psykisk sykdom. Noen av de privatlivsrelaterte hendelsene handlet om personangrep og trusler om vold eller andre integritets-krenkende handlinger, formidlet på sosiale medier eller gjennom andre kommunikasjonskanaler.

- *Godt voksen kvinne draps-trues av naboen, og blir dytta ned i trappeoppgangen så hun skader benet. Hun hadde ringt på hos naboen og bedt om at det måtte bli slutt på rennet av ukjente og rusa folk på alle døgnets tider, ut og inn av leiligheten.*

3.1.2 Fornærmede i jobb/skolesammenheng

Totalt hadde 26 % av de anmeldte hendelsene skjedd da fornærmede befant seg i en *jobb/skole-sammenheng*. Dette inkluderte hendelser fra varierende konkrete sammenhenger, som f.eks. fornærmedes rolle som dørvakt på utested, butikkbetjent, ansatt i kollektivtrafikken, lærere og skoleansatte, helsearbeider, sosialarbeider, mm. Det handlet også om fornærmede som elev ved en skole eller unge i et miljø knyttet til en skole. For anmeldelsene av fysisk vold utenfor nær familie var 30 % jobb/skolerelatert, og det samme gjaldt for hele 41 % av anmeldelser av trusler utenfor familien.[39]

- *En butikkansatt forsøker å stoppe en kunde som vil forlate butikken med stjålne elektro-artikler. Kunden dytter den ansatte og river ham overende. Så klarer han å stikke av.*

3.1.3 Fornærmede i handel/fritidssammenheng

Totalt 16 % av anmeldelsene i utvalget 2018 omhandlet voldserfaringer gjort av fornærmede i en sammenheng preget av handel og/eller fritidsaktiviteter. Noen av disse *handel-/fritidsrelaterte* hendelsene hadde skjedd da fornærmede benyttet kjøpesentre som sosial arena, andre utspilte seg i selve kjøps-sammenhengen. Atter andre skjedde i forbindelse med at fornærmede var på andre fritidsarenaer, som konserter, idrettsarrangementer el., var på tur i parker eller marka, eller på reise andre steder. I noen tilfeller var fornærmede på reise mellom ulike sosiale arenaer og fritidsaktiviteter, f.eks. på vei til trening.

- *Hun tar T-banen på vei til håndballkamp en tidlig morgen i helgen. En mann kommer bort og sparker til henne. Han sier at hun ikke sitter på riktig måte. Hun skader benet og får sterke smerter i kneet. Drar på legevakten isteden.*

[39] *"Trusler" inkluderer også tvang, frihetsberøvelse og menneskehandel.*

3.1.4 Fornærmede i festrelatert sammenheng

13 % av anmeldelsene i utvalget omhandlet voldshendelser som fornærmede hadde opplevd i festrelatert sammenheng. I de fleste tilfellene hadde fornærmede vært på privat fest eller deltatt i politidistriktets organiserte uteliv og underholdningstilbud, på restauranter, barer, konserter, osv. Mye var knyttet til høyt alkoholinntak og uklare hendelsesforløp. I noen tilfeller handlet volden "på byen" om gamle konflikter mellom partene. Enkelte var forlengelser av pågående konflikter i kriminelt belastede miljøer. Den fornærmede var da i avhøret lite meddelsom om mistenkte og hendelsen.

- *Venner danser og har det gøy på et utested i sentrum av Oslo. En gjeng med unge menn lar spydige kommentarer falle om en ung kvinne på dansegulvet. En av hennes mannlige venner ber dem kutte ut kommentarene. På toalettet senere, dukker gjengen opp og utsetter mannen for grov vold, med spark og slag. Når politiet ankommer forteller han at han kjenner gjerningspersonene, de er fra hans oppvekstmiljø i en forstad til Oslo, men han vil ikke oppgi deres identitet.*

3.1.5 Fornærmede i avviksrelatert sammenheng

Totalt omhandlet 12 % av anmeldelsene voldshendelser som den fornærmede hadde opplevd som del av en avviksrelatert sammenheng. Det betyr at den skjedde da vedkommende befant seg i et kriminelt eller sårbare miljø knyttet til rusmisbruk, prostitusjon og/eller psykisk sykdom.

- *De er gamle svirebrødre og -søstre som feirer den enes bursdag i en sliten leilighet nederst ved Akerselva. Alle er godt påseilet av sprit. Det oppstår en krangel, der bursdagsbarnet er skuffa og sinna på vennene og vil ha slutt på festen, men de vil ikke gå. Det utvikler seg til vold mellom gjestene der kniv er i bruk og en flaske anvendes som slagvåpen.*

Flere av hendelsene skjedde i situasjoner tilknyttet markeder for illegal omsetning av narkotika. Andre hendelser oppstod i brukersammenhenger, preget av en rusrelatert, aggressiv og anklagende stemning.

- *En mann angriper en annen mann utenfor sprøyteutdelingen i Tollbugata. Angriperen hevder at den andre mannen har stjålet sykkelen hans. Det blir slåsskamp og én blir skadet.*

Enkelte voldshendelser rammet fornærmede som deltaker i en pågående strid i mer organiserte kriminelle miljøer.

3.2 Relasjon mellom involverte

For de totalt 750 anmeldelsene i utvalgsperioden 2018, handlet 24 % av hendelsene om vold mellom personer som var ukjente for hverandre. Andelen ukjente var særlig stor når det gjaldt utelivsvold.

I 20 % av anmeldelsene handlet det om vold mellom personer som var relatert gjennom *familie, slekt eller klan.* De fleste gjaldt personer i nær familie, og grunnlaget for flere var selve oppløsningen av et parforhold. Noen omhandlet utsatte barn i familievold. I tillegg handlet 8 % av anmeldelsene om vold mellom unge kjærester eller eks-partnere, altså intime relasjoner som er mindre forpliktende enn familie og mer etablerte parforhold.

Diagram 11: Totalt antall anmeldelser fordelt på ulike typer av relasjon mellom fornærmede og mistenkte. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=750. Prosent.

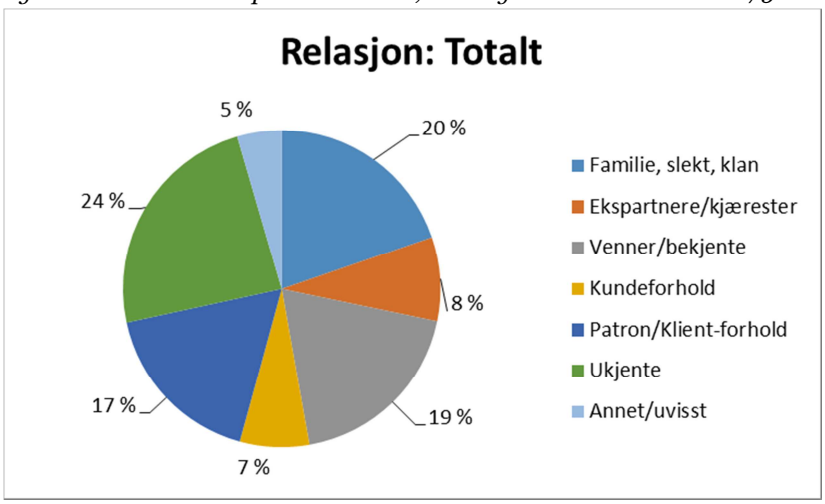

Totalt handlet 19 % av anmeldelsene om vold mellom *venner og bekjente*. I 17 % utspilte volden seg mellom personer i et *patron/klientforhold*. Det vil si at den ene var i besittelse av ressurser eller en posisjon som den andre trengte og var avhengig av. Denne type "makt- og avmakt" handlet blant annet om relasjonen mellom lærer og elev, NAV-ansatt og sosialklient, billettkontrollør og passasjer.

I 7 % av anmeldelsene skjedde volden i et *kundeforhold*, mellom selger og kjøper. Angrepet kunne gå begge veier og konflikten kunne gjelde klage på vare, forhandling om pris, mm. Noen av disse hendelsene skjedde i tilknytning til utelivet, mellom berusede og ampre kunder sent på kvelden, noen også med psykiske utfordringer.

DEL 2: Tre voldskategorier – kjennetegn og involverte

4 Fysisk vold utenfor nær familie

4.1 Fornærmedes sammenheng

I utvalget 2018 var det 372 anmeldelser av *fysisk vold utenfor nær familie* med gjerningssted i Oslo politidistrikt. Disse utgjorde halvparten (49 %) av alle anmeldelsene i utvalget. Her inngår også én anmeldelse av drap, og én av drapsforsøk. Den fysiske volden rammet fornærmede i ulike sammenhenger eller sfærer av livet.[40]

Diagram 13: Antall anmeldelser av fysisk vold utenfor nær familie, fordelt på fornærmede ulike livssammenhenger for ved voldserfaringen. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018, N=372- 6 missing cases. Prosent.

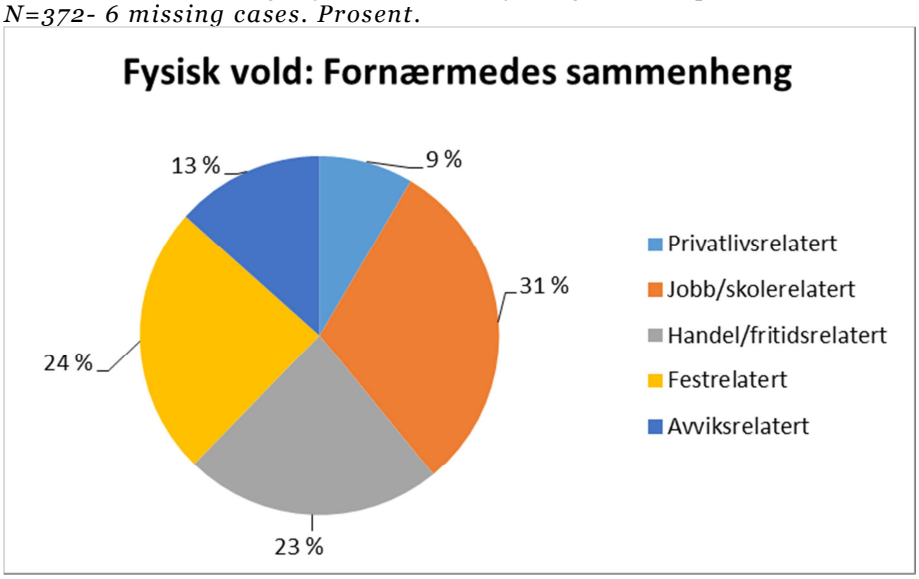

4.1.1 Jobb/skolerelatert

Den største andelen av anmeldelser av fysisk vold omhandlet fornærmede i en *Jobb/skolerelatert sammenheng*. Disse utgjorde 31 % av anmeldelsene som omhandlet fysisk vold utenfor nær familie. Jobb-/skolesammenhengen representerte dermed den med høyest risiko for å rammes av fysisk vold utenfor nær familie. Noen av hendelsene som var skolerelaterte, skjedde mellom elever og ungdommer knyttet til ulike skoler, men noen rammet også lærer og andre ansatte.

- *Gutt forsøker å finne igjen pc'n sin, som ble stjålet på skolen. Han mistenker en klassekompis og anklager ham. Kompisen blir sint og slår gutten flere ganger.*

Noen av de jobbrelaterte voldshendelsene rammet personer i helse- og omsorgsyrker. De ble ofte begått av personer med rusproblemer eller psykiske og/eller sosiale utfordringer.

- *Ambulansepersonell blir tilkalt for å hente en bevisstløs kvinne som har tatt overdose. Kvinnen våkner, blir aggressiv og slår en av dem i ansiktet.*
- *NAV-klient er aggressiv på møte hos NAV etter avslag på en søknad. Klienten og kona hans er redd for å miste boligen de leier. Blir etter hvert truende og slår saksbehandler i brystet.*

[40] *Blant de 372 anmeldelsene som handlet om voldskategori fysisk vold utenfor nær familie, var det 6 som ikke lot seg kategorisere ut fra fornærmedes livskontekst da hendelsen skjedde.*

Mange av de jobbrelaterte anmeldelsene handlet om vold mot vektere og kontrollører. De virket begrunnet i et ønske om å protestere mot deres utøvelse av formell kontroll.

- *Billettkontrollør prøver å forhindre at mannen uten gyldig billett går av T-banen. Mann kaller kontrolløren "jævla morrapuler" og tar kvelertak på ham.*

Flere av de jobbrelaterte anmeldelsene gjelder angrep på dørvakter og vektere tilknyttet underholdningstilbudene og utesteder i politidistriktet. En stor del av dem var dermed indirekte del av den festrelaterte volden.

- *Dørvakt utviser en mann fra et utested på grunn av overstadig beruselse. Basketak følger. Gjesten på stedet biter dørvakta dypt i hånda og slår ham. Selv hevder han at dette var i selvforsvar for å stoppe dørvakt fra å skade han.*

4.1.2 Festrelatert

Iblant ble også andre utelivsgjester rammet av slik protest-vold mot dørvakter. Totalt hadde 24 % av den anmeldte fysiske volden rammet en fornærmede i en *festrelatert sammenheng*.

- *Full mann kastes ut fra utested i sentrum. Når han får summa seg blir han sint og bokser flere ganger, men rammer en annen av gjestene som står utenfor. Vitner forteller det samme som fornærmede.*

- *Privat fest med flere ukjente til stede. Det blir dårlig stemning da noen starter cannabis-salg på festen. Flere slår hverandre, en slår også med flaske. Uklare roller og ansvar for volden.*

Anmeldelsene av festrelaterte hendelser gjaldt både tildragelser i politidistriktets organiserte uteliv og på private hjemmefester og andre festarrangementer.

- *En gjeng med sterkt berusede østeuropeere tørner sammen med en annen beruset gjeng fra Baltikum. Dette skjer ved et hybelhus de alle er knyttet til. Det utveksles slag, spark og grov vold. Samtlige virker såpass fulle at det ikke er mulig å oppta noen forklaring. Ingen vil være med til legevakt eller anmelde, skjønt vitner forteller at den ene slo og sparket en annen såpass at han ble bevisstløs en stund.*

Flere av de festrelaterte tilfellene av fysisk vold skjer etter stengetid og på vei hjem fra byen.

- *To venner, unge menn, går innom gatekjøkken på vei hjem fra byen. Her havner de oppi en pågående krangel der de forsøker å megle. I stedet trekkes de inn i basketaket da en av kranglefantene kommer med en rasistisk ytring mot den ene av dem, og som vennen hans ikke kan tolerere. Andre involverte i kampen har beskrivelser av hendelsesforløpet som avviker noe fra dette.*

4.1.3 Handel/fritidsrelatert

I 23 % av de 379 anmeldelsene av fysisk vold omhandlet hendelsen en fornærmede som sto i en *handel/fritidsrelaterte* sammenheng. Iblant handlet dette om bruk av kjøpesenteret som sosial arena, andre ganger om selve salgssituasjonen.

- *Mann anmelder en butikkansatt for å ha slått til ham. Fornærmede forteller at den ansatte "slengte masse stygge ord" og slo til ham da han påpekte at prisen i kassa avvek fra den som stod oppgitt på hylla.*

Noe handlet om private økonomiske forhold, blant annet utleie av bopel.

- *Han leier ut leiligheten sentralt i Oslo, men får ikke inn månedsleien. Ei heller får han svar på henvendelser på mobiltelefon og e-mail. Naboer forteller om mye bråk fra leiligheten, og det har kommet klage til Styret. Han låser seg inn og finner flere ukjente personer som tilsynelatende har tatt seg til rette. Når han ber dem forlate stedet, slår de ham ned med kampsport- slag, hvoretter de raserer leiligheten.*

Noen av voldstilfellene som rammet ofre i handel-/fritidsrelaterte sammenhenger, var vanskelig å forstå logikken i. Noen ganger virket det som historien hadde et lenger forløp i forkant, som den fornærmede ikke vil fortelle om.

- *Mann går ute i byen på kvelden og faller idet speilet på en bil treffer armen hans. Bilen stopper og flere menn kommer ut. De sparker mannen mens han ligger på bakken.*

Enkelte av de handels/fritidsrelaterte hendelsene gjaldt fornærmede som deltok på fritidsarenaer eller reiste mellom arenaer, f.eks. konsertlokale, idrettshall, treningslokale, lufting av hund, osv. I noen tilfeller virket volden motivert av et ønske om å korrigere andres adferd i det offentlige rom, eller var svar på slik irettesettelse.

- *Mann går tur i parken og snakker irettesettende til en annen mann som urinerer i parken. Sistnevnte tåler ikke dette og tar strupetak på fornærmede før han slår ham slik at han faller og skader seg.*

Iblant handlet det tilsynelatende mer om å markere makt overfor andre, enten den var forankret i alder, rase, sosial status eller annet.

- *Ung kvinne skal til en venninne og blir slått i ansiktet av eldre mann i busskøen. Han påstår at hun snek i køen. Politiet så episoden og var der raskt.*

4.1.4 Avviksrelatert

13 % av anmeldelsene omhandler hendelser som skjedde overfor fornærmede i en *avviksrelatert og sårbar sammenheng*, knyttet til kriminalitet, rusmisbruk, prostitusjon eller psykisk sykdom. Flere av disse voldstilfellene ble utøvd av personer som tilhørte det samme belastede og sårbare miljøet.

- *En rusmisbruker slår til en annen og anklager han for å ha heroin som egentlig er hans.*

Noe av volden mot personer i avviksrelaterte sammenhenger utløses i forhandlinger om pris på tjenester og gjeldsforhold i grå og illegale markeder.

- *En østeuropeisk prostituert har avtale med en mann som ankommer leiligheten hun benytter. Mannen pruter på avtalt pris for tjenesten. De blir enige, men stemningen er amper. Uten forvarsel slår han henne flere ganger i brystet med knyttneve. Hun løper ut. Gjerningspersonen er en psykisk ustabil mann som er en kjent kriminell fra tidligere.*

Noen hendelser framstod som knyttet til mer organiserte kriminelle nettverk.

- *Fornærmede oppsøkes av 4 brødre som truer ham for penger. Brødrene er del av et kjent kriminelt nettverk. De hevder at fornærmedes bror har en stor narkotikagjeld til dem. En av brødrene slår fornærmede.*

- *Guttegjenger sloss ved bensinstasjon sentralt i Oslo. Video viser at flere store, mørke biler er involvert. Det slås med jernstenger og balltre. I avhør "husker" ingen noe, ingen "vet" noe, dvs. ingen vil snakke og alle skylder på hverandre. Muligens gjengoppgjør.*

4.1.5 Privatlivsrelatert

Anmeldelser som gjelder vold i nær familie behandlet separat senere. Av anmeldelsene som gjaldt fysisk vold utenfor nær familie omhandlet likevel 9 % av hendelsene fysisk vold mot en fornærmet i *privat sfære*. Enkelte av disse handlet om nabokonflikter blant folk som bodde tett innpå hverandre.

- *Ung mann er på tur med hunden over den felles gressplenen i sameiet, da en eldre nabo kommer og anklager hundeeieren for ikke å overholde regler for båndtvang. Han mener hunden forsøpler deres felles eiendom og lager mistrivsel. Krangelen eskalerer og blir til fysisk dytting og slag.*

Iblant kan det virke som tilsynelatende bagateller har utløst sinnet og behovet for å markere sin rett og sette den andre "på plass".

- *Hun er 22 år og den mistenkte er en gutt som snart er tenåring. De er naboer. Kvinnen har ommøblert inne i sin egen leilighet og dette medførte noe støy også inne hos gutten. De møtes så i felles trappeoppgang, der gutten er sint og dytter fornærmede overende.*

Følelse av å være urettferdig behandlet virket også utløsende for slike privatlivsrelaterte hendelser, og iblant var de opphav til ønsker om hevn.

- *Ung mann åpner døren da noen ringer på. En kvinne som ble kastet ut av bofellesskapet forrige dagen på grunn av ubetalt husleie, står utenfor og vil inn. Hun dytter fornærmede hardt bakover i skulderen og sparker ham i beinet, for å komme seg forbi ham. Etter å ha trengt seg inn stjeler hun med seg mange av tingene fra leiligheten.*

4.2 Relasjon mellom involverte

Størst risiko for fysisk vold utenfor nær familie er det i relasjonen mellom *ukjente* personer.
For de 372 anmeldelsene av slik fysisk vold, handlet 38 % om parter som ikke kjente hverandre fra før.

Denne betydelige andelen av vold mellom ukjente henger trolig sammen med politidistriktets storbykarakter, blant annet med et sentrum med flere transportknutepunkt og handlesentre der personer omgås som er anonyme for hverandre. Ifølge anmeldelsene oppstår konflikter i samhandlingen mellom ukjente, som rammet personer både i jobbrelaterte-, festrelaterte- og handels/fritidsrelaterte sammenhenger.

Diagram 14: Antall anmeldelser av fysisk vold utenfor nær familie fordelt etter type relasjon mellom partene. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=372. Prosent.

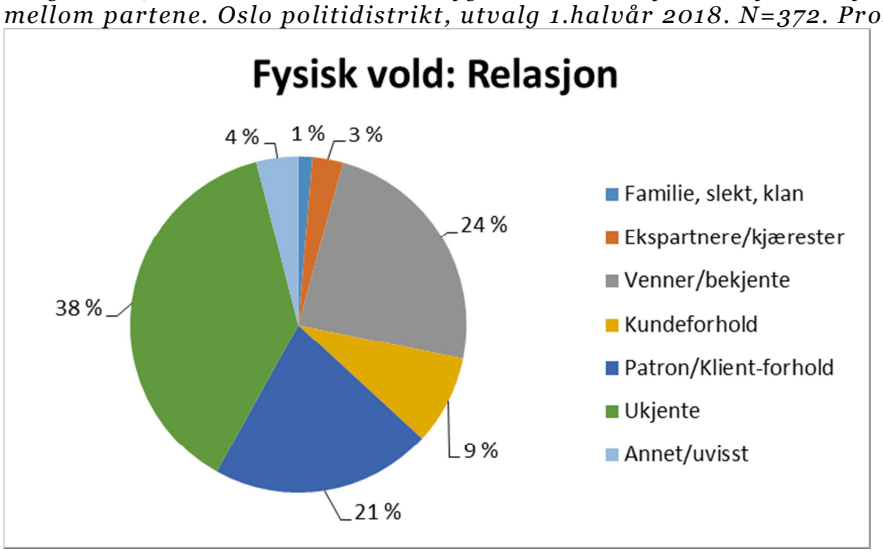

Hele 24 % av anmeldelsene omhandlet imidlertid hendelser mellom venner/bekjente, og 21 % gjaldt personer som stod i patron/klientforhold til hverandre. I sistnevnte relasjon kontrollerer den ene ressurser, posisjoner eller tjenester som den andre er avhengig av. De står i et gjensidig makt- og avhengighetsforhold til hverandre. Slike forhold fantes blant annet mellom en lærer og elev og en rekke andre forhold mellom tjenesteyter og mottaker.

Anmeldelser som omhandlet Vold/trusler i nær familie behandles senere i rapporten. Imidlertid var det totalt 4 % av anmeldelsene av fysisk vold utenfor nær familie som gjaldt relativt intime forbindelser, hvorav 3 % gjaldt *ekspartnere/kjærester* og 1 % fysisk vold mellom parter i utvidete slektsforbindelser i form av *familie, slekt, klan.* Slike relasjoner regnes som nære, men likevel mindre forpliktende enn de familie- og parforhold som tradisjonelt kategoriseres inn under vold i nære relasjoner.

4.2.1 Relasjon og fornærmedes sammenheng

Relasjonsprofilen mellom involverte personer i anmeldte tilfeller av fysisk vold utenfor familien, var forbundet med den type livssammenheng fornærmede opplevde volden i.

I Diagram 15 nedenfor framgår det at en hele 56 % (63) av de tilfellene som rammet fornærmede i *Jobb/skolerelatert sammenheng,* skjedde i patron/klient-relasjoner. Ofte handlet det om vold mot dørvakt, billettkontrollør, skoleansatt eller lignende. I tillegg kunne det handle om andre relasjoner som kundeforhold eller venner/bekjente (kollegaer).

- *Pasient på legevakta tar tak i kragen til en sykepleier og tar deretter grep om halsen. Pasienten vil ikke slippe.*

I de 89 anmeldelsene der fornærmede hadde blitt rammet av fysisk vold i *Festrelaterte sammenhenger,* skjedde 63 % (56) av tilfellene mellom *ukjente personer* og 24 % (21) mellom *venner/bekjente*. Dette var ofte konflikter som dro seg til i forbindelse med høyt alkoholkonsum på utesteder og etter stengetid.

- *To fulle unge menn venter på toget på Oslo S sent på kvelden. En gruppe unge menn, like fulle, kommer forbi. Det oppstår krangel, knuffing og etter hvert en slåsskamp hvor én ble skadet. Ingen husker hva uenigheten handlet om.*

11 % (10) av denne volden som rammet personer i festrelaterte sammenhenger skjedde i *patron/klientrelasjoner.* I enkelte tilfeller var den begått *av* dørvakter og andre ansatte på utesteder, *mot* gjester.

- *Mann blir bedt om å gå fra utested, men tar etter ølglasset sitt igjen etter at dette blir tatt fra ham. Han blir da overmannet av flere vakter, påsatt håndjern og slått og sparket. Flere av de andre gjester reagerer.*

Diagram 15: Antall anmeldelser av fysisk vold utenfor nær familie fordelt på relasjon innen ulike fornærmede-sammenhenger. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=372-6 missing cases. Prosent.

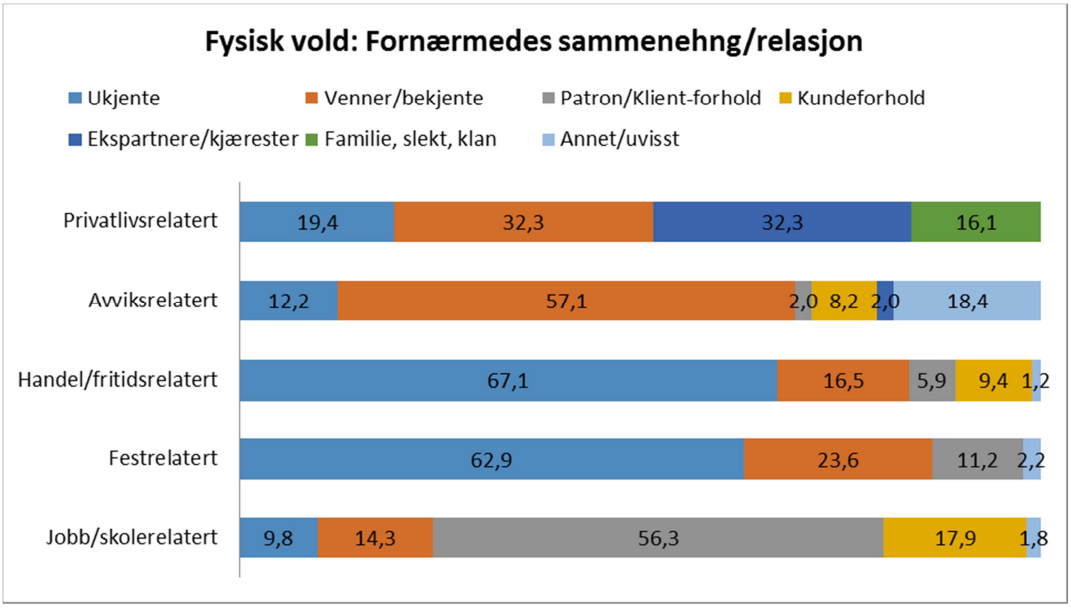

Også volden som rammet fornærmede i *handel/fritidsrelaterte sammenhenger* var ofte (67 %) begått av en for offeret *ukjent person*. 17 % (14) ble begått av *venner/bekjente*. I enkelte tilfeller (9 %) handlet det om vold mellom *kunder.*

- *Mann blir redd og sint da en bil nesten kjører på ham og kjæresten som går på fortauet. Fornærmede roper "Idiot!". Bilfører kommer ut av bilen, det blir knuffing og de begynner å slåss. Mannen blir slått, også med en glassflaske. Vitner oppfatter begge parter som hissige.*

For de 49 *avviksrelatert tilfellene av fysisk vold* utenfor familien handlet de fleste anmeldelsene (57 %) om hendelser mellom *venner/bekjente*. De var ofte personer innenfor samme belastede miljø. 12 % skjedde mellom personer som var ukjente for hverandre fra før, andre kjente hverandre gjennom kundeforhold (8 %). En av anmeldelsene omhandlet vold mot ekspartner innenfor samme miljø.

- *Kvinne fra det tunge rusmiljøet i hovedstaden ankommer Brugata med store blødninger fra nesen. Legevakten konstaterer brudd. Hun forteller at en annen fra samme rusmiljø har boksa henne i ansiktet. Hun kjenner vedkommende godt, og har bodd sammen med ham på institusjon tidligere. De har også vært kjærester.*

Vold opplevd i privatlivets sammenhenger behandles for det meste senere i denne rapporten, under Kapittel 7: *Fysisk vold og trusler i nær familie*. I 31 tilfeller av fysisk vold utenfor nær familie, og som skjedde i *privatrelatert sammenheng*, handlet 32 % av anmeldelsene om volden mellom *eks-*

partnere/kjærester og 32 % om nære venner. 19 % hadde skjedd mellom ukjente (gjerne i nabolag/oppgang) og 16 % hadde skjedd i utvidet *familie, slekt, klan*.

- *Minoritetsfamilie blir angrepet på bopel av en inngiftet slektning i noe som ligner et oppgjør. Vedkommende har lenge forfulgt og truet familien, og denne gangen angriper han med balltre og pepperspray. Det er uklart hva konflikten bunner i, men felles involvering i økonomisk kriminalitet tidligere, og uenighet om fordeling av utbyttet, synes å spille en rolle.*

- *Kvinne anmelder eks-mannens nye samboer. Hun hadde blitt dyttet og slått ved ytterdøra hjemme hos eks-mannen da hun skulle hente tenårings-sønnen og hans hund. Eks-mannen har senere motanmeldt kvinnen for vold mot sin nye samboer.*

4.3 Fysisk vold: Kjennetegn ved hendelsene

4.3.1 Geografisk gjerningssted

Hele 65 % av de 372 anmeldelsene i utvalget som omhandlet fysisk vold utenfor nær familie, hadde skjedd i geografisk *Enhet Sentrum*. De øvrige var fordelt med 14 % i *Enhet Vest* og 22 % i *Enhet Øst*.

Diagram 16: Antall anmeldelser av fysisk vold utenfor nær familie i de ulike geografiske enhetene i politidistriktet. Oslo politidistrikt, utvalg 1. halvår 2018. N=372. Prosent.

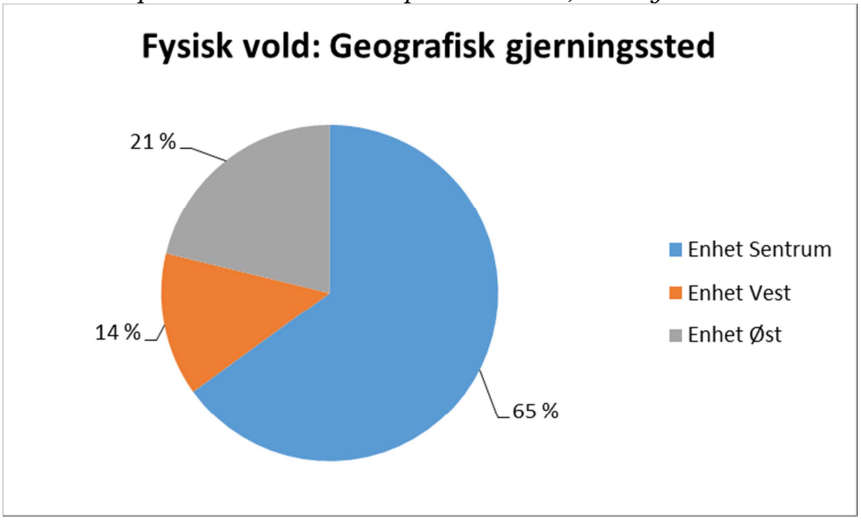

Geografisk gjerningssted og fornærmedes sammenheng

Det var stor overvekt av voldsanmeldelser med gjerningssted i Enhet Sentrum. Innenfor hver av de ulike sammenhengene fornærmede opplevde volden i, hadde flertallet funnet sted der. Hele 74 % av den fysiske volden som rammet fornærmede *i festrelaterte sammenhenger* og 67 % av den som rammet ofre i avviksrelaterte sammenhenger, hadde skjedd i Enhet Sentrum.

Tabell 20: Antall anmeldelser av fysisk vold utenfor familien som rammer fornærmede i ulike sammenhenger, fordelt på ulike geografiske gjerningssteder. Oslo politidistrikt utvalg 1. halvår 2018. N=372-6 missing cases. Prosent.

	Privatlivs relatert	Jobb/skole-relatert	Handel/fritids-relatert	Festrelatert	Avviksrelatert
Enhet Sentrum	58,1	62,5	58,8	74,2	67,3
Enhet Vest	19,4	17,0	9,4	11,2	16,3
Enhet Øst	22,6	20,5	31,8	14,6	16,3
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
N=	**31**	**112**	**85**	**89**	**49**

Som vist i Diagram 17 nedenfor, var det visse likhetstrekk i profilen for fornærmede-sammenhenger innenfor de ulike geografiske enhetene, men det var også noen særtrekk. I *Enhet øst* omhandlet 33 % av anmeldelsene vold erfart i *handel/fritidsrelatert* sammenheng og 28 % hendelser i *jobb/skolerelatert* sammenheng.

I *Enhet Vest* var en enda større del av anmeldelsene knyttet til erfaringer i *jobb/skolerelatert* sammenheng, og gjaldt 36 %. 19 % omhandlet voldserfaringer i *festrelaterte* sammenhenger. I Enhet Vest gjaldt kun 15 % hendelser hvor fornærmede var i en *handel/fritidsrelatert* sammenheng. Anmeldelser av erfaringer fra avviksrelaterte sammenhenger utgjorde størst andel i Enhet Vest.

I *Enhet Sentrum* var andel anmeldelser fra privatlivsrelatert sammenheng liten, og utgjorde kun 8 %. Derimot var enheten preget store andeler *jobb/skole-*, samt *festrelaterte* hendelser; henholdsvis 29 og 28 %.

De store andelene av både *jobb/skolerelaterte* og *festrelaterte* hendelser i Sentrum og i Vest må sees som resultat av det omfattende utelivet i disse delene av politidistriktet.

Diagram 17: Antall anmeldelser av fysisk vold utenfor familien i de ulike geografiske enhetene i politidistriktet, fordelt etter fornærmedes sammenheng for voldserfaringen. Oslo politidistrikt, utvalg 1. halvår 2018. N=372-6 missing cases. Prosent innen hver geogr. enhet.

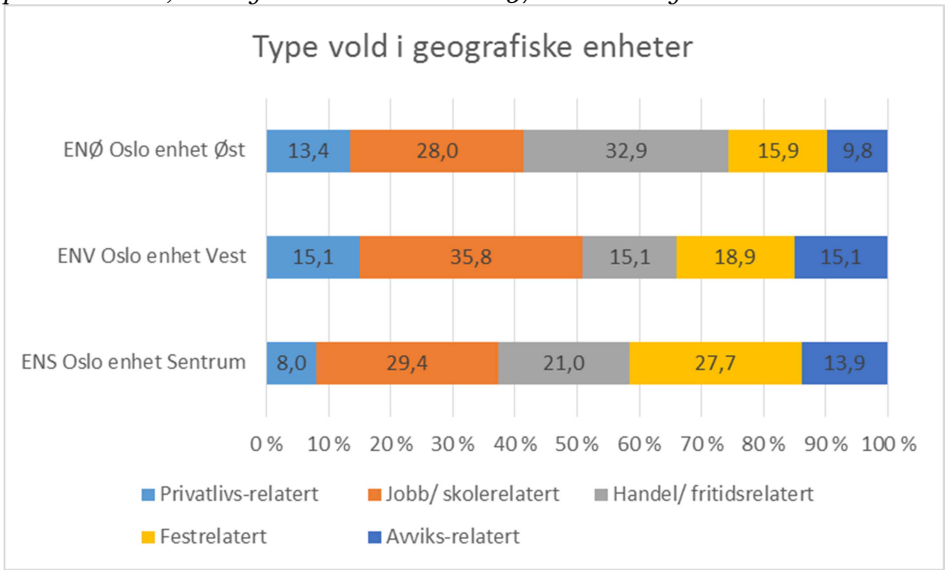

I Diagram 18 nedenfor, er anmeldelsene av fysisk vold utenfor nær familie fordelt både etter hvilken sammenheng fornærmede opplevde volden i, og hvilken bydel som var gjerningsstedet for hendelsen. Hele 72 (20 %) av de øvrige 363 anmeldelsene omhandlet vold som hadde utspilt seg i Bydel Sentrum, etterfulgt av 62 (17 %) i Bydel Grünerløkka, 39 (11 %) i Gamle Oslo, 35 (10 %) på St. Hanshaugen og 31 (9 %) i bydel Frogner. (I 9 av de 372 anmeldelsene manglet informasjon til en slik fordeling.)

Diagram 18: Antall anmeldelser av Fysisk vold utenfor nær familiefordelt etter fornærmedes sammenheng for voldserfaringen og gjerningsstedets bydel. Oslo politidistrikt 1.halvår 2018. N=372-9 missing cases. Absolutte tall.

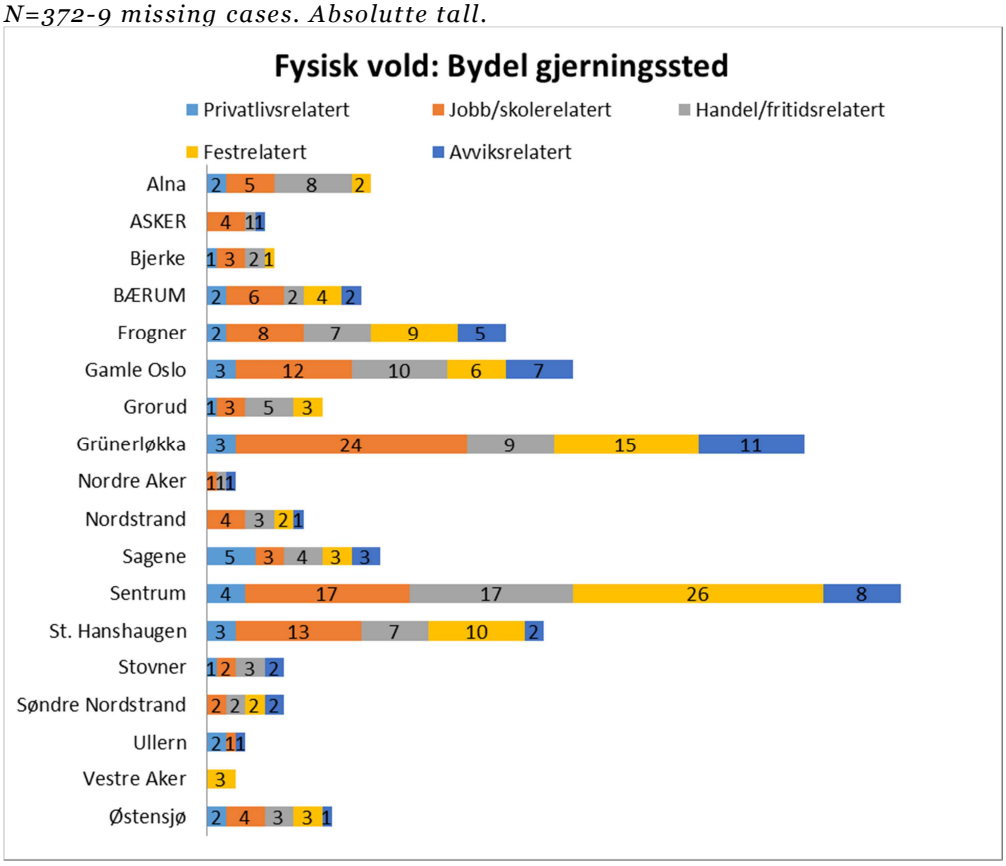

I den mest voldsutsatte bydelen, *Bydel Sentrum,* var det anmeldt flest hendelser som rammet fornærmede i *festrelaterte sammenhenger* (36 %), i tillegg til *jobb og skolerelaterte hendelser*. Anmeldelsene som gjaldt hendelser i den nest mest voldsrammede bydelen, *Bydel Grünerløkka,* var også delvis preget av vold erfart i disse sammenhengene (15). Men de fleste (24) der rammet den fornærmede i *jobb/skolerelatert sammenheng* (39 %).

4.3.2 Typer gjerningssted

De 372 anmeldelsene i utvalget som omhandlet fysisk vold utenfor nær familie, hadde stort sett gjerningssted som det var mulig å avgrense og definere. Omlag halvparten (48 %) hadde skjedd *ute* og en drøy tredjedel (38 %) *inne*. Til sammen 15 % hadde gjerningssted på transportmidler/ stasjonsområder eller annet/uklart sted.

For 369 anmeldelser av fysisk vold med angitt gjerningssted, var *Offentlig sted* det vanligste, og gjaldt 40 % av anmeldelsene. 16 % av anmeldelsene gjaldt hendelser på *Bopel*, og 14 % i *Trafikk/offentlig kommunikasjon* (inkludert taxiholdeplasser og taxiturer).

13 % av den anmeldte fysiske volden utenfor nær familie hadde utspilt seg på *Utested/festlokale/ hotell,* og gjaldt både konflikter mellom gjester og mellom gjester og ansatte. 11 % gjald vold som hadde skjedd på *Skole, arbeidssted, institusjon.*

Diagram 19: Antall anmeldelser av fysisk vold utenfor nær familie fordelt etter ulike typer gjerningssteder. Oslo politidistrikt, utvalg 1. halvår 2018. N=372 - 3 missing cases. Prosent.

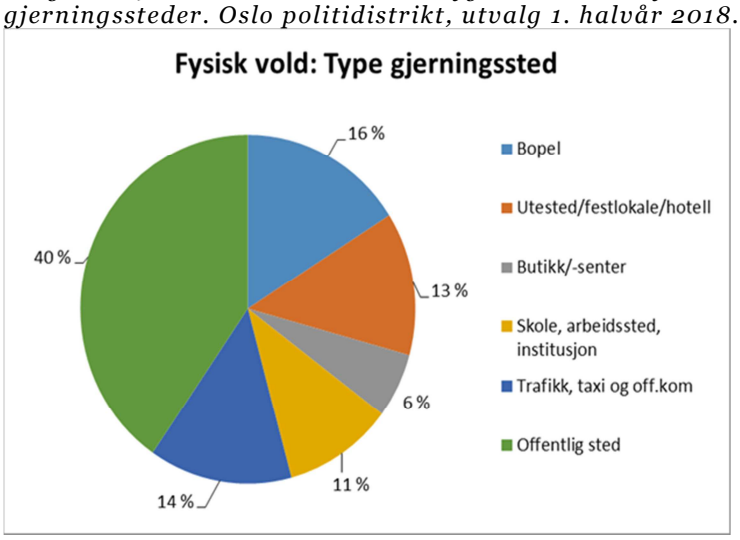

4.3.3 Gjerningssteder – typer i ulike geografiske enheter

Hvilke typer av gjerningssteder som preger den fysiske volden utenfor nær familie, varierte mellom de geografiske enhetene i Oslo politidistrikt. I Enhet Sentrum hadde hele 73 % av hendelsene skjedd på ulike typer offentlige steder; 43 % på *Offentlig sted* som gater, torg osv, og 15 % i henholdsvis *Trafikk/Offentlig kommunikasjon/taxi* og *Utested/festlokale/hotell*.

Diagram 20: Antall anmeldelser av fysisk vold utenfor nær familie i geografisk Enhet Sentrum, fordelt på ulike typer av gjerningssteder, for Enhet Sentrum. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår. N=242. Prosent.

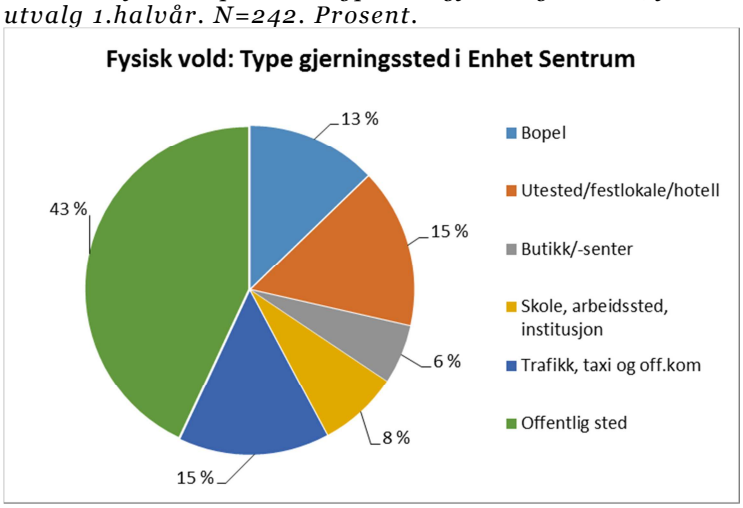

Innenfor Enhet Vest hadde en fjerdedel av den fysiske volden utenfor nær familie utspilt seg på bopel, det samme gjaldt 21 % av anmeldelsene på Enhet Øst. Men også for begge disse enhetene var det på *offentlig sted* de fleste av de anmeldelsene hendelsene hadde skjedd (hhv 31 % og 38 %). Andelen hendelser på *skole/arbeidssted/institusjon* var størst i Enhet Øst (18 %) og minst i Enhet Sentrum (8 %). I Enhet Vest hadde 12 % av den anmeldte volden utenfor familien foregått på utested/festlokale/hotell, mens dette kun gjaldt 6 % av hendelsene som hadde skjedd i Enhet Øst.

Diagram 21: Antall anmeldelser av fysisk vold utenfor nær familie i geografiske enheter Vest og Øst, fordelt etter gjerningssteder. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår. N=49 (Vest), N=78 (Øst). Prosent.

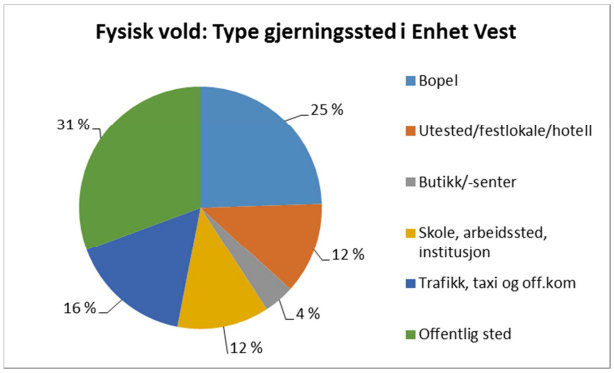

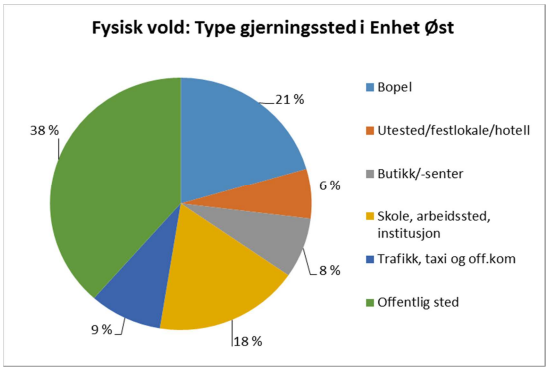

Forskjellene mellom typer gjerningssted for den anmeldte fysiske volden utenfor nær familie preges av at særlig Enhet Øst er boområder i større grad enn Enhet Sentrum og Vest, der sistnevnte blant annet omfatter bydeler som Frogner og Majorstua med aktivt uteliv.

4.3.4 Gjerningstidspunkt

For den fysiske volden som ble registrert i utvalgsperioden 2018, var det betydelige variasjoner på tidspunktet volden hadde skjedd. For noen anmeldelser manglet et definert tidspunkt, iblant fordi de hadde skjedd i et forhold som hadde vart over tid. I andre tilfeller var registreringen ufullstendig.

For de 364 anmeldelsene av fysisk vold utenfor nær familie som hadde angitt et gjerningstidspunkt, framstod ettermiddag, kveld og ikke minst *natt i helgene* som mest risikofylt. Hele 68 % av den fysiske volden hadde skjedd om kveld/natt mellom klokka 18-24. Halvparten hadde skjedd i helgen fra fredags kveld etter klokka 18.00 til søndag morgen 06.00.[41]

I Diagram 23 nedenfor er anmeldelsene fordelt etter gjerningstidspunkt utover i uken. Økning i anmeldelser av fysisk vold utenfor familien med gjerningstidspunkt i helgen, særlig fredags kveld/ natt til lørdag og lørdags kveld/natt til søndag, framkommer tydelig.

Diagram 23: Antall anmeldelser av fysisk vold fordelt etter gjerningstidspunkt på ukedager og tid på døgnet. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=370. Absolutte tall.

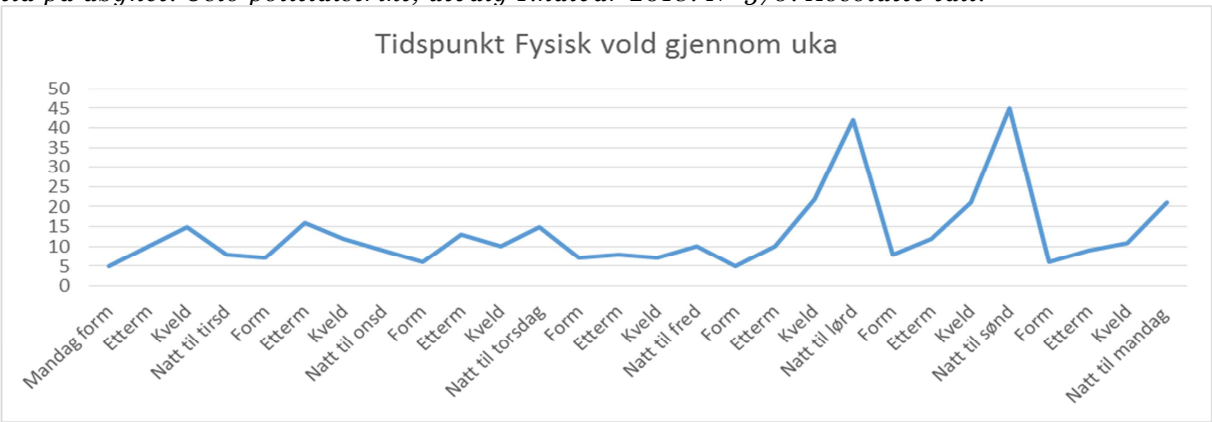

[41] *Se Appendix, Diagram 22.*

4.3.5 Angrepsmåte og våpen

I de 372 anmeldelsene av fysisk vold utenfor nær familien, manglet det informasjon om angrepsmodus i 5. For de øvrige 367 anmeldelsene handlet majoriteten (84 %) om hendelser der kroppen selv var blitt benyttet som redskap til fysisk voldsutøvelse. Diagram 24 nedenfor viser fordelingen på angrepsformer og våpen.

Diagram 24: Antall anmeldelser av fysisk vold utenfor nær familie etter angreps- og våpentype. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018 N=372-5 missing cases. Prosent.[42]

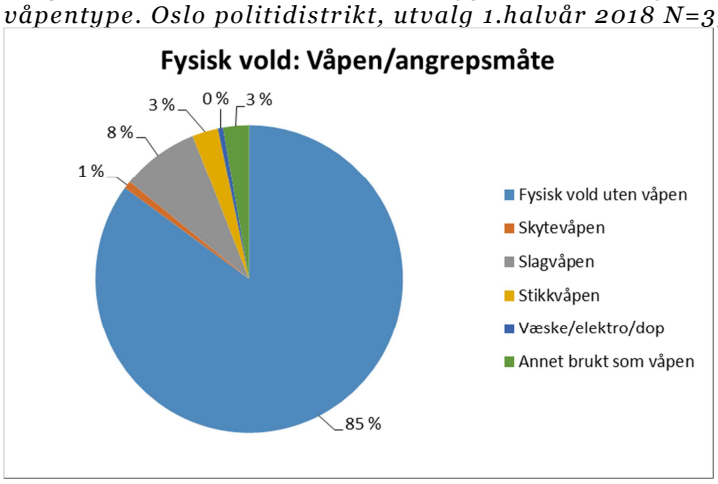

Våpen av noe slag var involvert i totalt 15 % (55) av de anmeldte hendelsene. I over halvparten av disse (55 %) handlet det om *Slagvåpen*. *Stikkvåpen*, i hovedsak kniv, ble benyttet i 10 (18 %) av anmeldelsene med våpen og i 3 anmeldte hendelser ble det brukt skytevåpen.[43]

I 10 anmeldelser ble andre gjenstander anvendt som voldsredskap. Ofte handlet det om kjøkkenservise og løsøre som ble kastet på andre. I ett tilfelle ble det benyttet et kjøretøy for påkjørsel. I flere av anmeldelsene ble ulike metoder og våpen kombinert, selv om én var dominerende.

I mange anmeldelser som gjaldt fysisk vold utenfor nær familie, var det i tillegg blitt formidlet trusler, formulert verbalt, skriftlig, digitalt eller gjennom symbolske gester. I flere tilfeller var disse trolig vel så fryktskapende som den fysiske volden. Noe var drapstrusler mot fornærmede og/eller vedkommendes familie.

4.3.6 Våpen og fornærmedes sammenheng

Andelen anmeldelser som involverte våpen var størst i tilfellene av fysisk vold som rammet en fornærmet i såkalte *avviksrelaterte sammenhenger*. Disse var preget av kriminalitet, rus, psykiske belastninger, prostitusjon og/eller kriminalitet. I hele 27 % av disse var det våpen involvert.

For anmeldt fysisk vold som rammet den fornærmede i *festrelatert sammenheng* var våpen involvert i rundt 18 % av anmeldelsene, og i *privatlivsrelaterte sammenhenger gjaldt det 19 % av anmeldelsene*. For vold som rammet i *handels/fritidsrelaterte sammenhenger* var våpen brukt i 15 %, mens det kun gjaldt i 5 % av volden som rammet en fornærmet i *jobb/skolerelaterte sammenhenger*.

---

[42] *"Væske/elektro/dop" er en kategori benyttet også i tidligere undersøkelser. Her inngår også gasser og dop omfatter giftstoffer og medisiner i tillegg til narkotiske stoffer.*
[43] *Se Appendix, Diagram 25.*

Tabell 21: Antall anmeldelser av fysisk vold utenfor nær familie med/uten våpen involvert, innen ulike livssammenhenger for fornærmede. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=372-6 missing cases. Prosent.

Våpen i typer vold	Privatlivs-relatert	Jobb/ skolerelatert	Handel/ fritidsrelatert	Festrelatert	Avviks-relatert
Ikke våpen	80,6	94,6	84,7	82,0	73,5
Våpen involvert	19,4	5,4	15,3	18,0	26,5
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
N=	31	112	85	89	49

Hele 10 av de 30 anmeldelsene av hendelser med *slagvåpen* hadde skjedd overfor fornærmede i en festrelatert sammenheng. De var ellers spredt fordelt og utgjorde det dominerende våpenet innen alle de ulike fornærmede-sammenhengene for fysisk vold.

Også de totalt 10 anmeldelsene som omhandlet hendelser med *Stikkvåpen*, var bredt fordelt, med 3 innen både *festrelatert* og *avviksrelatert sammenheng*, 2 i *privatlivs-sammenheng* og 1 i *jobb/skolerelatert sammenheng*. (For én hendelse manglet informasjon om sammenheng.)

For de 3 anmeldelsene med *Skytevåpen* handlet 2 om hendelser der den fornærmede var i en *handels/fritidsrelaterte kontekst,* og 1 hendelse om fornærmet i *avviksrelatert sammenheng*.

De 2 anmeldelsene med *Væske/elektro/dop*, hadde skjedd i henholdsvis en *festrelatert* og en *handels/fritidsrelatert* sammenheng. Med dop menes narkotika/medikamenter i ulike former, f.eks. puttet i drinker eller som i sprøyter.

Det virket som et bredt spekter av rasjonaliteter var grunnlaget for hendelsene der våpen var blitt brukt. Noen av hendelsene virket utløst av følelser av svik, krenkelse eller angrep på ære. Andre virket mer forankret i uenighet og krangel mellom likestilte parter. Rus og psykisk sykdom framstod også som en viktig faktor. Intensjonen om å utøve makt og disiplinere andre virket som drivende for noen av tilfellene, særlig der slagvåpen ble blitt benyttet.

4.3.7 Antall personer involvert

I de fleste anmeldelsene i utvalget som omhandlet fysisk vold utenfor familien, var det bare én person som ble rammet. Vedkommende står da gjerne registrert som fornærmet i anmeldelsen. I de fleste tilfeller var det også bare én voldsutøver involvert, og der vedkommendes identitet er kjent står han registrert som mistenkt i saken.

I noen tilfeller var flere personer involvert, på en eller begge sider av voldshandlingen, selv om de ikke nødvendigvis var registrert som fornærmet eller mistenkt i straffesaken. I Diagram 26 og 27 nedenfor, framkommer det at 13 % av anmeldelsene omhandlet hendelser som involverte 2 ofre, og i 4 % var 3 personer involvert som ofre. I 4 (1 %) av hendelsene rammet volden 4 personer eller flere.

Vanligvis var også kun én person involvert i utøvelsen av den anmeldte fysiske volden utenfor nær familie. Dette gjaldt i 80 % av anmeldelsene. I 9 % var 2 personer involvert i utøvelsen, i 6 % var det 3 personer, og i 5 % var det 4 personer eller flere.

Diagram 26 og 27: Andel anmeldelser av fysisk vold utenfor nær familie fordelt etter henholdsvis antall ofre og utøvere av volden (uavhengig av antall fornærmet og mistenkt registrert i sak). Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N= 372-2 missing cases.

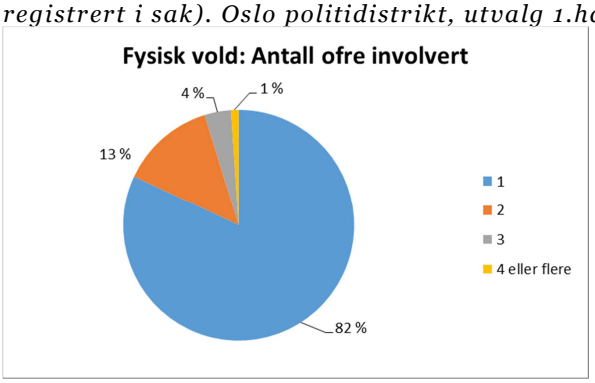

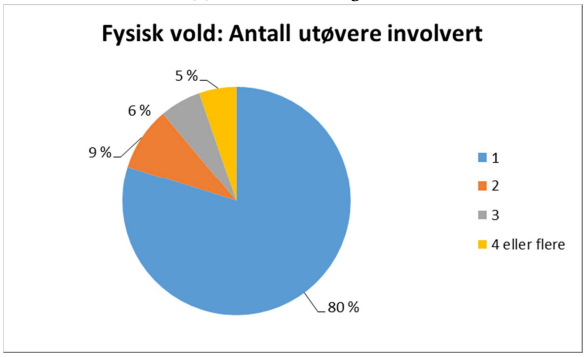

Tabell 22 nedenfor viser at for fysisk vold utenfor familien var andelen tilfeller med flere enn 3 voldsutsatte størst i hendelser som rammet ofre i *Privatlivssammenheng* (3 %). Dette handlet blant annet om ofre i utvidede slekts- og familierelasjoner.

For øvrig var andelen som rammer flere enn én person, størst i de 89 hendelsene der fornærmede befant seg i en *Festrelaterte sammenheng.* Hele 25 % av disse anmeldelsene involverte 2-3 ofre. I tilfeller som rammet noen i *Jobb/skolerelaterte sammenhenger* handlet 20 % om hendelser med 2-3 ofre involvert, selv om de ikke nødvendigvis var registrert som fornærmet i straffesak. Flere av disse hendelsene gjaldt vold i ungdomsmiljøer.

For tilfeller av fysisk vold som rammet ofre i *Avviksrelaterte* sammenhenger, handlet det i overveiende grad om enkeltstående ofre (92 %). Oppgjør med fysisk vold mellom grupper eller miljøer preget ikke disse hendelsene, slik man kanskje kan tro. Det må likevel understrekes at man iblant kan ane større bakenforliggende konflikter og lojalitetsbånd i enkelte avhør. Trolig er det mange ofre som av ulike grunner ikke tørr eller vil anmelde.

Tabell 22: Antall anmeldelser av fysisk vold utenfor nær familie fordelt etter antall ofre involvert, innenfor de ulike fornærmede- sammenhenger. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. (N=372-8 missing cases). Prosent.

Antall ofre i hendelse	Privatlivs-relatert	Jobb/skole-relatert	Handel/ fritidsrelatert	Festrelatert	Avviks-relatert
1	83,9	78,6	87,1	74,2	91,5
2-3	12,9	19,6	12,9	24,7	8,5
4 eller flere	3,2	1,8	0,0	1,1	0,0
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
N=	31	112	85	89	47

Til tross for at andelen hendelser med mange ofre var størst når volden rammet i *Privatlivsrelaterte sammenhenger,* var det samtidig i disse sammenhengene det som oftest var enkeltstående *voldsutøvere* (90 %). Se tabell 23.

Den største andelen av anmeldelser med 4 eller flere utøvere involvert, var i voldshendelser erfart i *Festrelaterte sammenhenger.* I 19 % av disse var det 2-3 voldsutøvere og i 11 % var det 4 eller flere. 7 % av voldstilfellene erfart i *Handels- og fritidsrelatert sammenheng* hadde 4 eller flere utøvere.

Tabell 23: Antall anmeldelser av fysisk vold utenfor nær familie fordelt etter antall voldsutøvere involvert innen de ulike fornærmede-sammenhenger. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. (N=372-8 missing cases). Prosent.

Antall voldsutøvere i hendelsen	Privatlivs-relatert	Jobb/skole-relatert	Handel/ fritidsrelatert	Festrelatert	Avviks-relatert
1	90,3	89,3	75,3	69,7	71,4
2-3	9,7	7,1	16,5	19,1	26,5
4 eller flere	0,0	3,6	7,1	11,2	0,0
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
N=	31	112	85	89	49

4.3.8 Anmeldelsestidspunkt og politiets kjennskap

Politiets kjennskap

I 61 % av de 372 anmeldelsene av fysisk vold utenfor nær familie, ble politiet tilkalt til hendelsen. I flere av disse tilfellene var det politiet selv som opprettet anmeldelsen. I 2 tilfeller ble politiet tilkalt, men hendelsen ble løst før/ uten at politiet ankom.[44]

I 39 % av tilfellene skjedde hendelsen uten at politiet ble tilkalt. Politiet ble da gjerne kjent med hendelsen i etterkant, ved at fornærmede eller andre oppsøkte politiet og anmeldt den.

Anmeldelsestidspunkt

De fleste anmeldelsene av fysisk vold utenfor nær familie ble registrert samme dag eller dagen etter selve hendelsen. Dette gjaldt 60 % av de 379 anmeldelsene av fysisk vold i utvalget 2018. Hendelser som ikke ble anmeldt såpass umiddelbart, ble i hovedsak anmeldt i løpet av de neste 28 dagene, dvs. innen en måned etter gjerningstidspunktet. Dette gjaldt 28 % (106) av anmeldelsene.

For 11 % av anmeldelsene hadde hendelsen skjedd mer enn en måned tidligere, men innen ett år tilbake i tid. Kun i 4 anmeldelser hadde volden skjedd mer enn ett år tidligere.

Diagram 28: Anmeldelser av fysisk vold utenfor nær familie fordelt etter hvor lang tid etter hendelsen den anmeldes. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=372.

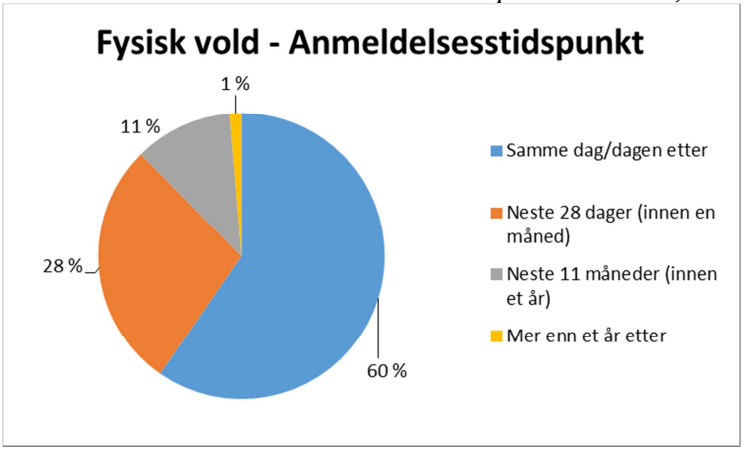

[44] *Se Appendix, Tabell 23B.*

4.4 Fysisk vold: Gjerningspersoner

I gjennomgangen av kjennetegn ved gjerningspersoner i anmeldelser av f*ysisk vold utenfor nær familie*, er det primært data om de *329 unike mistenkte personene* som legges til grunn. Bildet av gjerningspersoner påvirkes da ikke av opphopningen av kjennetegnene hos personer som står registrert som mistenkte i flere av anmeldelsene.[45]

4.4.1 Kjønn og alder

Det var i overveiende grad unge menn som ble anmeldt for fysisk vold utenfor nær familie. Av de 329 unike mistenkte personene var 85 % menn og 15 % kvinner.

Diagram 29 nedenfor, viser den markante alders- og kjønnsprofilen blant mistenkte. De fleste var i aldersgruppe 20-29 år, som utgjorde 37 %. De andre store aldersgruppene av mistenkte var i alder rett under eller over dette, henholdsvis 13 % i alder 16-19 år og 22 % i alder 20-39 år.

Diagram 29: Antall personer (unike) mistenkt for fysisk vold utenfor nær familie, fordelt etter kjønn og alder. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=329. Absolutte tall.

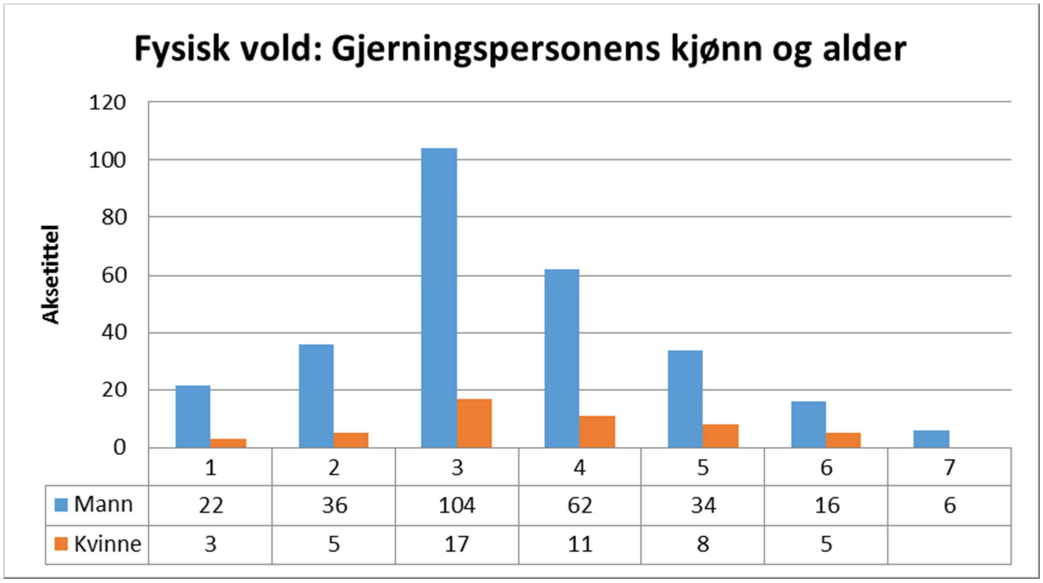

	1	2	3	4	5	6	7
Mann	22	36	104	62	34	16	6
Kvinne	3	5	17	11	8	5	

4.4.2 Statsborgerskap og fødeland

I utvalget 1. halvår 2018 var hele 29 ulike statsborgerskap representert blant de 329 personene som var mistenkt for fysisk vold utenfor nær familie.[46]

Den største gruppen var personer med norsk statsborgerskap, som utgjorde 76 % (250) av de mistenkte. De nest gruppene var 9 personer med statsborgerskap fra Somalia (3 %), og 6 fra Sverige (2 %). De øvrige var spredt på rekken av nasjoner som var representert med færre personer enn dette.

[45] *Se Vedlegg 1 om forskjellen mellom unike gjerningspersoner og antall forhold.*
[46] *For 1 mistenkt person manglet informasjon om statsborgerskap (N=329-1 missing cases).*

Fordelt på kontinenter hadde 89 % av de mistenkte statsborgerskap fra land i Europa, 5 % fra Afrika, 4 % fra Asia og 2 fra Midtøsten.

Diagram 30: Antall personer (unike) mistenkt for fysisk vold utenfor nær familie, fordelt etter kontinent for statsborgerskap. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=329-1. Prosent.

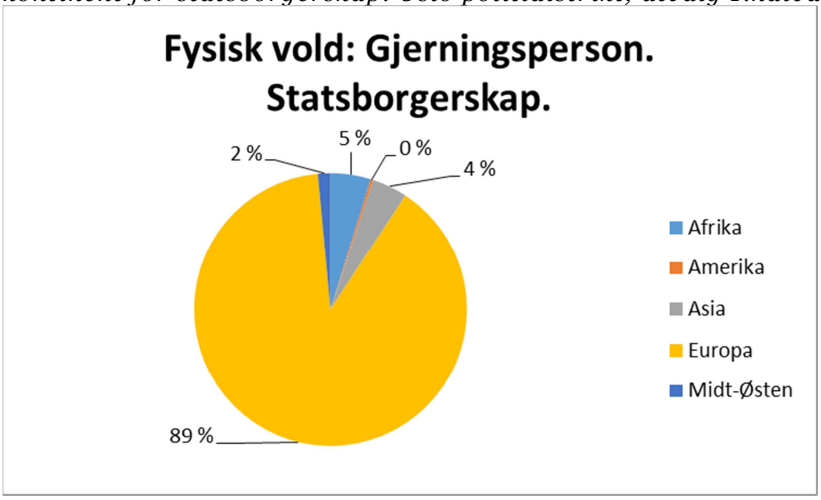

Såkalt *fødeland* viser til hvor vedkommende selv er født, uavhengig av foreldres fødeland. Hele 51 ulike fødeland var representert blant de 321 mistenkte med registrert fødeland.[47] Blant disse var 56 % født i Norge og 9 % i Somalia. De øvrige var spredt på rekken av fødeland som omhandlet færre enn 10 personer.

4.4.3 Arbeid og skoletilknytning

For 273 personer som var mistenkt for fysisk vold utenfor nær familie, fantes det opplysninger om vedkommendes tilknytning til arbeidsliv og skole. For 40 % av disse tilsa opplysningene at mistenkte var i arbeid, mens 36 % var trygdet/ikke i arbeid. 25 % var under utdanning.[48]

For 101 mistenkte som var i arbeid fantes det også opplysninger om yrket/bransjen de jobbet i. Gruppen ansatt innen handel/kontor/IKT var da størst og omfattet 39 % av de mistenkte. 36 % var ansatt i produksjon/transport, herunder også håndverksyrker. 11 % jobbet med henholdsvis kunnskap/kultur og helse/trygghet.[49]

4.4.4 Belastning rus og psykiske problemer

For 71 % av de 329 personene som var mistenkt for fysisk vold utenfor nær familie, framkom ikke opplysninger som tydet på rusproblemer eller psykiske utfordringer.

For 17 % av de mistenkte tilsa opplysningene at vedkommende hadde rusproblemer, og for 3 % handlet det om psykiske belastninger. For 8 % framsto det som at personen hadde utfordringer både med rus og psykiske problemer.[50]

---

[47] *For 3 % av de mistenkte manglet opplysninger om fødeland: N=136-9 missing cases. Se Appendix, Tabell 24. Etnisk bakgrunn/landbakgrunn er informasjon som ikke foreligger i straffsaksregisteret. Innhenting av slike opplysninger er lovregulert av hensyn til personvern, og er i tillegg svært ressurskrevende for et så stort materiale som det foreliggende.*

[48] *Se Appendix, Tabell 25.*

[49] *Se Appendix, Diagram 31.*

[50] *"Psykisk sykdom" viser her ikke til diagnose, men belastninger og lidelser beskrevet av vedkommende selv i kontakt med politiet, nærstående eller bekjente.*

Politiets registre gir ikke utfyllende informasjoner på dette punktet og resultatet et minimumsanslag.

Diagram 32: Antall personer (unike) mistenkt for fysisk vold utenfor nær familie fordelt etter utfordringer med rus og/eller psykiske problemer. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=329. Prosent.

30 % av de mistenkte var alkoholpåvirket *under* en (eller flere) av de anmeldte hendelsene. I tillegg hadde 8 % vært påvirket av narkotika. Noen hadde vært påvirket av både alkohol og narkotika, og for totalt 36 % fantes opplysninger om at mistenkte hadde vært ruset på alkohol og/eller narkotika under en av voldshendelsene de var blitt anmeldt for. Tallene må igjen forstås som minimumsanslag, og for kun 9 % av de mistenkte fantes informasjon som bekreftet at den mistenkte *ikke* hadde vært påvirket av alkohol eller narkotika under en hendelse.

4.4.5 Belastning kriminalitet

Tidligere kriminalitet

En stor andel av utvalgets 329 mistenkte i anmeldelser av fysisk vold utenfor nær familie, hadde vært registrert som mistenkt (og eventuelt siktet) for lovbrudd tidligere. Dette gjaldt 78 % av de mistenkte, og for 66 % handlet det om lovbrudd i Oslo politidistrikt. Omlag halvparten (49 %) av de mistenkte hadde tidligere vært mistenkt/siktet for *vold* i Oslo politidistrikt.

For 20 % handlet det (også) om anklager om vold begått i annet politidistrikt. 47 % av de mistenkte hadde tidligere blitt anmeldt for annen kriminalitet utenfor Oslo politidistrikt.

Tabell 26: Antall personer (unike) mistenkt for fysisk vold utenfor nær familie, fordelt etter tidligere status som mistenkt/siktet for kriminalitet i og utenfor politidistriktet. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=329. Absolutte tall og prosentandel.

	Antall	%
Tidligere mistenkt	257	78,1
Tidligere mistenkt for vold i Oslo	162	49,2
Tidligere mistenkt for vold i annet distrikt	67	20,4
Tidligere mistenkt for annen krim i Oslo pd	214	65,0
Tidligere mistenkt for annen krim annet distrikt	154	46,8

I Diagram 33 nedenfor framgår den kriminelle belastningen som kjennetegnet personer mistenkt for fysisk vold utenfor familien i utvalgsperioden 2018. Den viser at de samlet utgjør en relativt tungt kriminelt belastet gruppe. Rundt en fjerdedel (26 %) av de mistenkte var blitt registrert som mistenkt i 3-10 kriminelle forhold tidligere. Til sammen hadde en drøy tredjedel (35 %) blitt registrert for mer enn 10 kriminelle forhold tidligere, hvorav over halvparten (totalt 20 %) var registrert med mer enn 30 forhold.

Kun 22 % av de mistenkte var ikke registrert som mistenkt for lovbrudd tidligere. 16 % var registrert med 1 eller 2 tidligere straffbare forhold.

Diagram 33: Antall personer (unike) mistenkt for fysisk vold utenfor nær familie, fordelt etter tidligere status som mistenkt for lovbrudd i og utenfor politidistrikt. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=329.

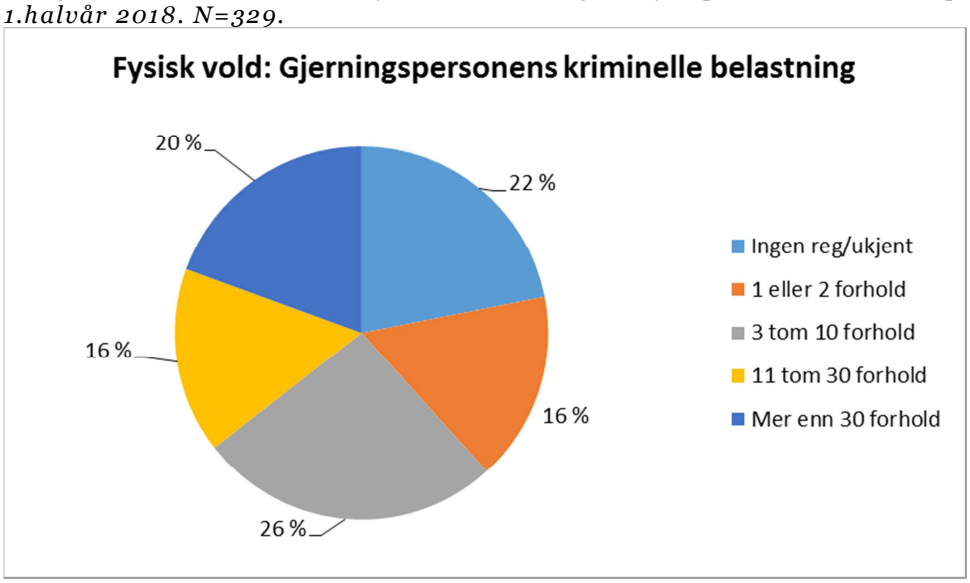

65 % av de 329 mistenkte hadde vært *fornærmet* i en straffesak før 2018.

Kriminell tilknytning

I analysen av voldsanmeldelser 1.halvår 2018 ble det undersøkt om gjerningspersonene var del av et kriminelt belastet miljø. Både tilknytningens form, styrke og innholdet i de kriminelle miljøenes virksomhet, varierte. Det kunne dreie seg om "å henge med" flyktige, multi-kriminelle ungdomsgjenger og brukermiljøer av narkotika, til fastere deltakelse i kriminelle nettverk som begår grov vold, ran, seksuallovbrudd, bedragerier, andre økonomisk motiverte lovbrudd og/eller er involvert i narkotikasmugling og -omsetning.

For hele 40 % av de mistenkte i anmeldt fysisk vold utenfor familien, fremkom det opplysninger som tydet på at vedkommende hadde en form for relasjon til kriminelt belastede miljøer.

Opplysningene kan være mangelfulle og resultatet er beheftet med noe usikkerhet. Det er likevel en oppsiktsvekkende høy andel av de mistenkte for denne typen vold som virket relatert til kriminelt belastede miljøer.

4.5 Fysisk vold: Fornærmede

4.5.1 Kjønn og alder

Det var 361 unike, identifiserte personer i rollen som fornærmet i de 372 anmeldelsene av fysisk vold utenfor nær familie i utvalget fra 1. halvår 2018. Omlag en fjerdedel (24 %) var kvinner, tre fjerdedeler (76 %) menn.

Diagram 34: Antall fornærmede personer (unike) i anmeldelser av fysisk vold utenfor nær familie, fordelt etter kjønn og alder. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=361.

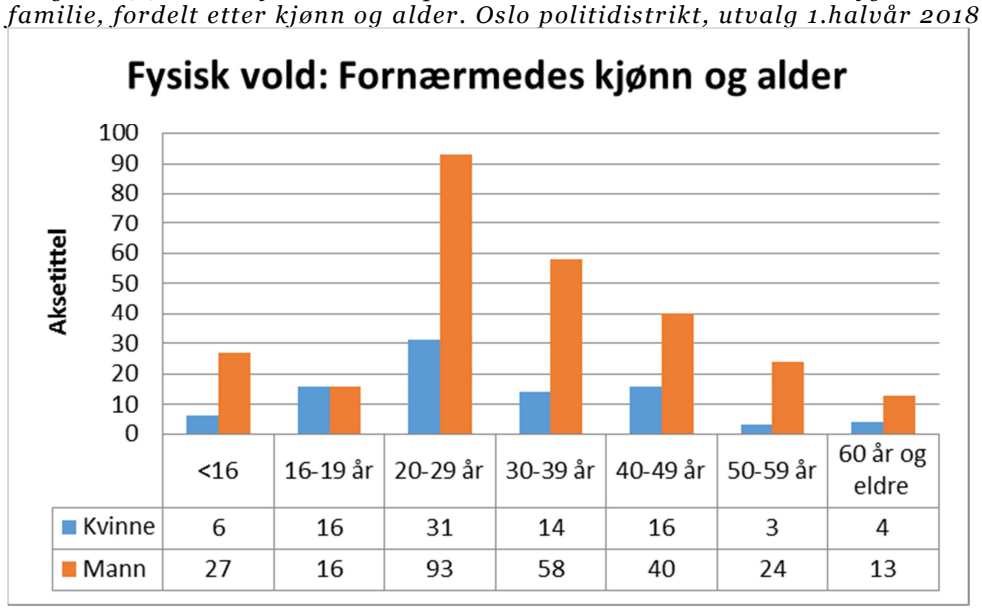

	<16	16-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 år og eldre
Kvinne	6	16	31	14	16	3	4
Mann	27	16	93	58	40	24	13

For begge kjønnene var de fleste fornærmede i aldersgruppe 20-29 år, og samlet var 34 % av de fornærmede i denne aldersgruppen.

Aldersprofilen var likevel noe ulik for mannlige og kvinnelige fornærmede. 9 % av mennene var under 16 år, og blant mennene som tilhørte aldersgruppene *over* 20-29 år var antallet fornærmede raskt, lineært synkende. For kvinner var 7 % (6) under 16 år og det var ikke samme gradvise reduksjon i antall fornærmede over 29 år blant de kvinnelige ofrene som blant de fornærmede mennene.

4.5.2 Statsborgerskap og fødeland

Totalt var det 41 ulike statsborgerskap representert blant de fornærmede for fysisk vold utenfor familien. Det var dermed en mer blandet gruppe enn de mistenkte, der 29 ulike statsborgerskap var representert.

Majoriteten av de fornærmede var norske statsborgere, som utgjorde 78 % av de 361 fornærmede. Dette var relativt likt andel norske statsborgere blant mistenkte (76 %). De nest største gruppene av fornærmede var fra Somalia (3 %) og Sverige (2 %).

Fordelt på kontinenter viser Diagram 35 at 90 % hadde statsborgerskap fra land i Europa. Ellers hadde 4 % (15) statsborgerskap fra land i Afrika, 3 % (13) fra Asia, 2 % (6) fra Amerika og 1 % (2) fra Midtøsten.[51]

Diagram 35: Antall fornærmede personer (unike) i anmeldelser av fysisk vold utenfor nær familie, etter kontinent for statsborgerskap. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=361.

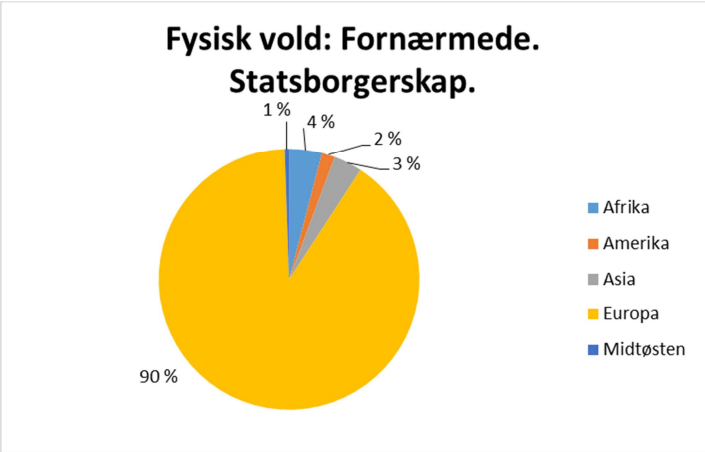

51 fødeland var representert blant de fornærmede, og blant de 349 med registrert fødeland var 62 % født i Norge. Til sammenligning gjaldt dette 56 % av de mistenkte. De neste gruppene var 5 % født i Somalia og 3 % i Afghanistan. De resterende 106 fornærmede med fødeland registrert, var født i land som hver var representert med færre enn 10 personer.

4.5.3 Arbeids- og skoletilknytning

Noe under halvparten (44 %) av de fornærmede i anmeldelser av fysisk vold utenfor nær familie i utvalget 2018, var i arbeid. Andelen som var tilknyttet arbeidslivet var dermed større for de fornærmede enn for de mistenkte, der dette gjaldt 40 %. Av de fornærmede som var i arbeid, jobbet 33 % innen helse-/trygghetsbransjen, 29 % jobbet i produksjon/transport, og 23 % hadde et yrke innen handel/kontor/IKT.[52]

19 % av de volds-fornærmede personer var under utdanning (+ én i barnehage). 19 % var trygdet/ikke i arbeid og livnærte seg på annet sett.

For 19 % manglet opplysninger om tilknytning til arbeidsliv og utdanning for de fornærmede. Det understrekes at opplysningene om arbeidslivs- og skoletilknytning kan være mangelfulle og er beheftet med noe usikkerhet.

4.5.4 Belastning rus og psykiske problemer

For majoriteten (83 %) av de 361 fornærmede i utvalgets anmeldelser av fysisk vold, forelå det ikke opplysninger som tilsa at vedkommende hadde rus- eller psykiske problemer.

---

[51] *Antallet personer er her få og feilmarginen øker. Andelene gjenspeiler ikke nødvendigvis helt korrekt fordelingene som foreligger for alle anmeldelsene 1. halvår 2018.*
[52] *Se Appendix, Tabell 27.*

For 11 % av dem fantes opplysninger som tilsa at de fornærmede misbrukte rusmidler, mens 3 % hadde psykiske problemer. I tillegg hadde 4 % en blanding av rus- og psykiske utfordringer. Tallene må tolkes som minimumsanslag.

I 27 % av 372 anmeldelser som gjaldt fysisk vold utenfor familien, var den fornærmede påvirket av alkohol under hendelsen. I 2 % (7) forelå det opplysninger om at fornærmede var påvirket av narkotika.

Siden det i hele 36 % av anmeldelsene manglet opplysninger om fornærmedes forhold til rus, er andelene over minimumsanslag. I 35 % forelå opplysninger som tilsa at fornærmede ikke var ruspåvirket.

4.5.5 Belastning kriminalitet

Historie som fornærmet

To tredjedeler (64 %) av de 361 fornærmede i anmeldelser av fysisk vold utenfor nær familie, var ikke registrert som fornærmet i straffesak før 2018, mens en tredjedel var. 16 % var blitt registrert som fornærmet 1-2 ganger tidligere, og omtrent like mange (17 %) var registrert 3-10 ganger.

Blant de fornærmede hadde 3 % blitt registrert som fornærmet mer enn 10 ganger tidligere.

Diagram 36: Antall fornærmede (unike) personer i anmeldt fysisk vold utenfor nær familie, etter tidligere historie som fornærmet i straffbart forhold. Oslo politidistrikt, 1.halvår 2018. N=361. Prosent.

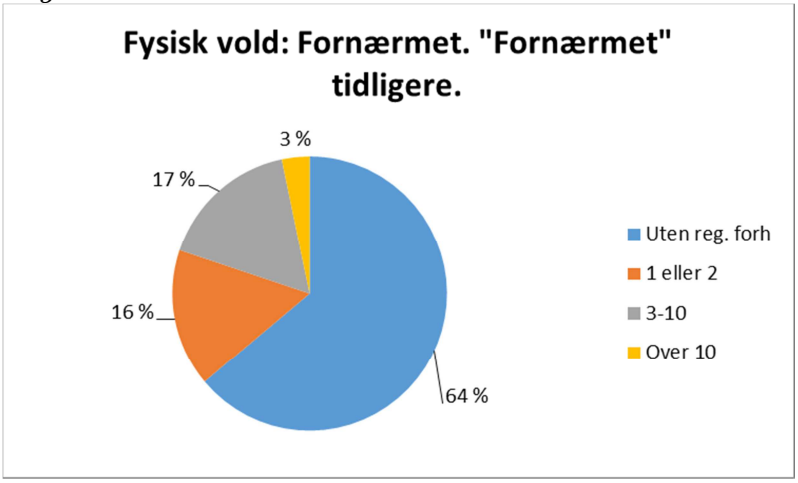

Av de totalt 361 nærmede i anmeldelser av fysisk vold utenfor nær familie, hadde 16 % vært registrert som fornærmet i en *voldssak* i Oslo politidistrikt før 2018.

Historie som siktet

En tredjedel (35 %) av de 361 fornærmede i anmeldelser av fysisk vold utenfor nær familie, hadde vært mistenkt i straffesak tidligere. 15 % hadde vært mistenkt i voldssaker. To tredjedeler (64 %) av de fornærmede hadde *ikke* hatt status som mistenkt i straffesak tidligere.

7 % av de fornærmede hadde hatt status som mistenkt 11-50 ganger tidligere, og 3 % over 50 ganger. Også blant de fornærmede var dermed en del personer (10 %) tungt belastet med lovbruddshistorikk fra tidligere.

Tabell 28: Fornærmede i anmeldt fysisk vold utenfor nær familie, fordelt etter tidligere historie som mistenkt/siktet i straffesak. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=361. Absolutte tall og Prosent.

Antall forhold	Antall pers	%
Uten reg. forhold	236	65,4
1 eller 2	44	12,2
3-10	44	12,2
11-50	25	6,9
Over 50	12	3,3
Totalt	**361**	100,0

Blant de fornærmede i anmeldelser av fysisk vold utenfor familien, hadde 13 % selv vært mistenkt for *vold* i Oslo politidistrikt tidligere. Og 26 % av dem var tidligere mistenkt for annen kriminalitet i politidistriktet. Totalt hadde 35 % vært mistenkt/siktet for et eller flere lovbrudd i eller utenfor Oslo.

Tabell 29: Fornærmede i anmeldt fysisk vold utenfor familien, fordelt etter tidligere historie som mistenkt for kriminalitet i og utenfor Oslo pd. Oslo politidistrikt, 1.halvår 2018. N=361. Absolutte tall og prosent.

	Antall	%
Tidligere mistenkt	125	34,6
Tidligere mistenkt for vold i Oslo	46	12,7
Tidligere mistenkt for vold i annet distrikt	29	8,0
Tidligere mistenkt for annen krim i Oslo pd	96	26,6
Tidligere mistenkt for annen krim annet distrikt	76	21,1

Kriminell tilknytning

Opplysninger om de 361 fornærmede i anmeldelser av fysisk vold utenfor nær familie, kunne tyde på at 14 % av dem hadde relasjoner til kriminelt belastede miljøer. Disse var av ulik karakter og grad av involvering, alt fra løse relasjoner til brukermiljøer og flyktige nettverk av vinningskriminelle, til sterke og forpliktende både til mer organiserte grupper. Til sammenligning gjaldt dette 38 % av de mistenkte.

5 Trusler og tvang utenfor nær familie

I utvalget av voldsanmeldelser i Oslo pd 1. halvår 2018 var det 200 som gjaldt *Trusler og tvang utenfor nær familie*. Dette var 28 % av alle anmeldelsene. Blant disse inngår 10 anmeldelser som i lovverket omtales som tvang (4), frihetsberøvelse (5) eller menneskehandel (1). Siden de fleste anmeldelsene gjelder trusler, vil disse anmeldelsene tidvis omtales samlet som "trusler".

Trusler som har blitt framsatt via sosiale medier beskrives også som særskilt tema i Kapittel 9.

5.1 Fornærmedes sammenheng

Fordelingene av trussel-anmeldelser på de ulike sammenhenger fornærmede var i da truslene/tvangen ble erfart, kan tolkes som et uttrykk for i hvilken sfære av livet risikoen er størst. Trolig uttrykker fordelingen også at konteksten for trusler har betydning for hvordan de oppfattes, hvor alvorlig trusselens avsender oppleves og hvilken frykt truslene da skaper.

Diagram 38: Antall anmeldelser av trusler/tvang utenfor nær familie, fordelt etter fornærmedes livssammenheng ved voldserfaringen. Oslo politidistrikt, utvalg 1. halvår 2018. N=200-2 missing cases. Prosent.

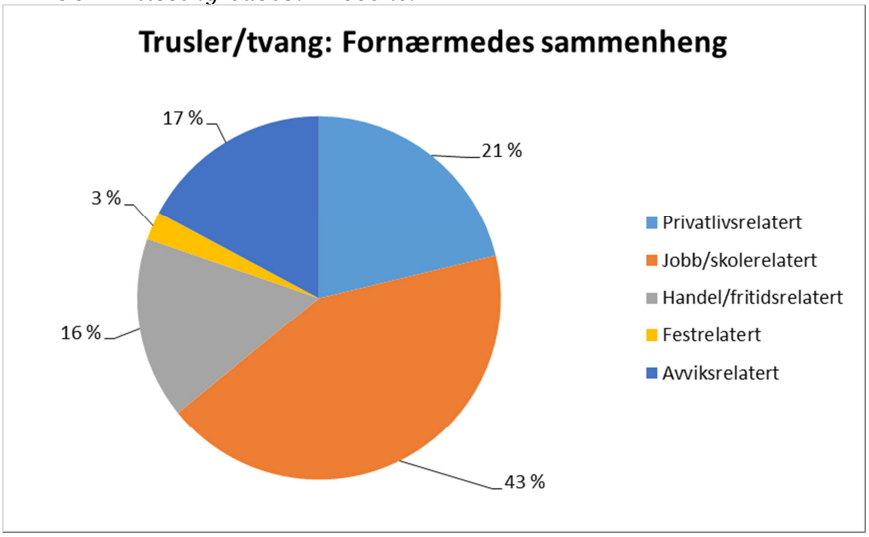

5.1.1 Jobb/skolerelatert

Hele 43 % av anmeldelsene av trussel/tvang utenfor nær familie omhandlet hendelser den fornærmede erfarte i en *Jobb/skolerelatert sammenheng*.[53] Som for den fysiske volden inkluderte dette et sammensatt sett av erfaringer fra arbeidslivet, blant annet fra utesteder, butikker, helsetjenesten, kollektivtrafikken og skoler. På skolene gjaldt truslene både i forholdet mellom lærer og elever, og elevene imellom.

- *Dørvakter på en konsert trues av to berusede personer som vil inn uten billett. De truer muntlig og med "pistoltegn" som "trekkes av" opp mot vaktenes hode.*

[53] *For 2 av anmeldelsene som omhandlet trusler/tvang utenfor nær familie lot det seg ikke bestemme hvilken livskontekst fornærmede var i da hendelsen skjedde. Andelene her er beregnet ut fra de resterende 205 anmeldelsene. Igjen understrekes det at denne rapporten ikke inkluderer anmeldelser av vold, trusler, forulemping og hindring overfor offentlige tjenestepersoner.*

- *Gutt 15 år får ikke tilbake ei jakke som han lånte bort til "en kompis" på skolen. Når han ber om jakka, trues han med bank og at det skal bli sendt folk etter ham. "Kompisen" har gjort mye kriminelt og virker skremmende.*

Også ansatte i helse- og sosialapparatet og i andre yrker var rammet i trussel-anmeldelsene.

- *En mann er nattevakt på en behandlingsinstitusjon. Han har over tid blitt sjikanert og truet med vold av en beboer. Gjentatte ganger har beboeren hyttet med knyttet neve opp i ansiktet på nattevakten og kalt ham "morrapuler", "kjøtthue", "grisetryne", mm. Den ansatte har vært sykemeldt for dette i en lengre periode.*

- *Håndverker kommer i klammeri med et annet håndverkerfirma som gjør en dårlig jobb. Han mottar trusler på sms fra en som framstår som firmaets torpedo. I meldingene framgår det at noen skal gjøre livet vanskelig for ham og at han bør ikke føle seg trygg i framtiden.*

5.1.2 Privatlivsrelatert

Selv om vold/trusler i nær familie holdes utenfor, omhandlet hele 21 % av de anmeldte truslene hendelser som skjedde da fornærmede befant seg i en *privatlivsrelaterte sammenheng*. Dette er en betydelig større andel enn tilfellet var for anmeldelser av fysisk vold utenfor familien, der 9 % var opplevd i privatlivssammenheng.

- *Gutt på 15 år truer eks-kjæreste på Snapchat gjennom melding sendt til hennes bestevenninne. Han truer med at hun "skal få det vondt" og kaller henne "hore".*

- *Kvinne ringer politiet fordi naboen nettopp har truet henne med kjøkkenkniv. Hun har bare klaget over støyende damer i oppgangen.*

5.1.3 Avviksrelatert

Også andelen anmeldelser av trusler/tvang utenfor nær familie som rammet den fornærmede i en *avviksrelatert sammenheng,* var relativt stor (17 %) og større enn andelen anmeldelser av fysisk vold erfart i en slik sammenheng (12 %).

- *Mann og hans bror angripes og trues med pistol av 5 menn som de vet er "gjeng-folk". Bakgrunnen for angrepet er ukjent da de involverte ikke vil fortelle noe mer.*

- *Tre menn bryter seg inn hos to østeuropeiske prostituerte. De holder kvinnene innesperret i flere timer og leter opp verdisaker, alkohol og narkotika. De truer med kniv, utøver vold og voldtar den ene kvinnen. Også mennene har østeuropeisk bakgrunn, og de er mistenkt for å ha begått tilsvarende lovbrudd i annet politidistrikt tidligere.*

5.1.4 Handel/fritidsrelatert

Andelen anmeldelser som omhandlet trusler/tvang mot en fornærmet i en *handel/fritidsrelatert* sammenheng, utgjorde 16 %. Det samme gjorde den for anmeldelsene av fysisk vold i silke sammenhenger.

- *Kvinne går tur i skogen med den lille hunden sin en tidlig morgen, og hunden løper fritt. En mann hopper ut av noen busker og skriker at hunden har bitt ham. Han sparker til hunden og truer med at han " skal drepe deg, din fitte."*

5.1.5 Festrelatert sammenheng

3 % av anmeldelser som gjaldt trusler/tvang var erfart i festrelaterte sammenhenger. Dette var en langt lavere andel enn blant anmeldelsene av fysisk vold utenfor nær familie, hvor andelen festrelaterte hendelser utgjorde 24 %.

- *Etter stengetid på byen snakker en mann til en annen mann, som ser ut til å plage en dame. Den tilsnakkede liker ikke å bli tilsnakket, og drar fram en kniv som han truer førstemann med. Vedkommende virker overnervøs, og det viser seg at han er påvirket av kokain.*

5.2 Relasjon mellom involverte

Mens de involverte i anmeldelser som gjaldt fysisk vold utenfor familien i hovedsak var *ukjente* for hverandre, framstår det for trusler/tvang som at *venn- og bekjentskapsrelasjonen* var en mer risikofylt relasjon. 26 % av trussel-anmeldelsene gjaldt *venner/bekjente*. Mange av truslene som ble framsatt i slike relasjoner framstod som et svar på at mistenkte følte seg urettferdig behandlet og sveket, og ville "ta igjen".

- *To sårbare kvinner møtes og blir venner. De har mye felles, blant annet har de levd røffe liv med rus og har felles erfaringer knyttet til barnevernets involvering. De pleier kontakt i noen måneder, før den ene sender en sms om at hun ikke vil være venninne lenger. Den andre kvinnen svarer med "spydigheter". SMS-kommunikasjonen utvikler seg og inkluderer etter hvert grove karakteristikker, samt trusler om juling og grov vold.*

Diagram 39: Antall anmeldelser av trusler/tvang utenfor familien fordelt etter relasjon mellom de involverte. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=200. Prosent.

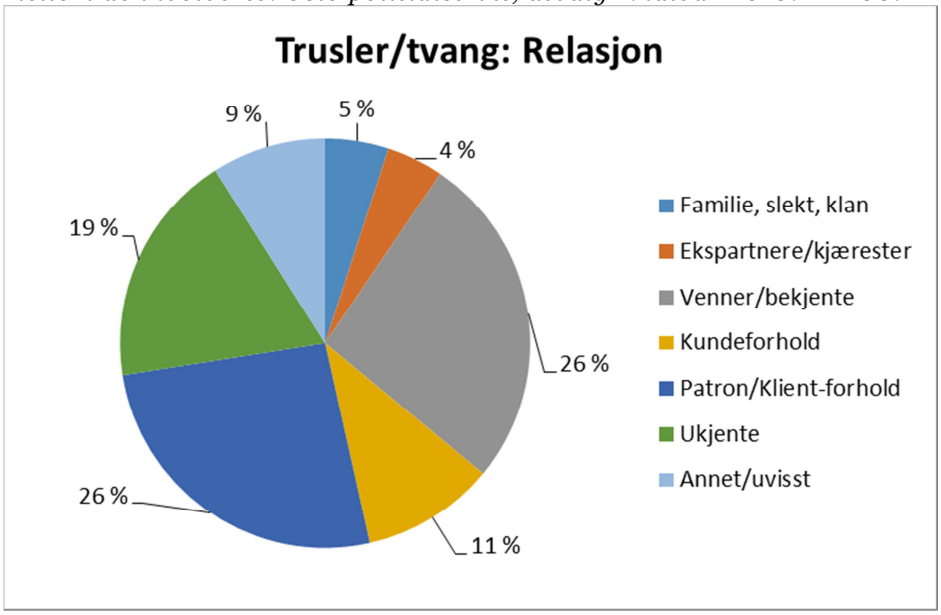

Like ofte (26 %) handlet truslene utenfor nær familie om personer som stod i et *Patron/klientforhold* til hverandre, der den ene var avhengig av den andre på grunn av dens posisjon eller kontroll over

ressurser. Trusselhendelsen handlet da ofte om at mistenkte var sterkt uenig med helsepersonell, saksbehandlere, kontrollører eller andre som forvaltet ressurser eller håndhevet regler.

- *Mann har besøk av helsepersonell hjemme. Han får beskjed om at han ikke lenger vil få metadonbehandling. Han løfter da en kniv over hodet sitt. Personalet forlater boligen.*

- *Gutt på 16 år truer med å "banke opp" og "drepe" en vekter som snakker til ham da han spytter inne på et butikksenter. Gutten mener at vekteren var brysk og truende.*

Kun 19 % av anmeldelsene utspilte seg mellom *ukjente* personer. For 11 % gjaldt truslene et *kundeforhold.*

- *Eldre dame avtaler et oppdrag med et håndverkerfirma. Når jobben er gjort og prisen presenteres, føler hun seg lurt. Hun betaler likevel der og da, fordi sjefen i firmaet kaller henne "møkkakjerring" og truer med både rettslige, økonomiske og voldelige represalier dersom hun ikke betaler. Sjefen er anmeldt en rekke ganger tidligere for bedrageri og liknende lovbrudd.*

I 5 % av trussel-anmeldelsene handlet det om ugjerninger i relasjonen mellom personer i *familie, slekt, klan*.

- *Mann med vedvarende rusmisbruk og psykiske problemer er på kant med søster og svoger. De opplever ham som truende, og iblant kommer han med voldstrusler på SMS. Han har utøvd fysisk vold og skadeverk mot begge tidligere, også mot sin gamle mor.*

Noen av truslene i utvidet familie handler om penger og felles investeringer, og kan iblant virke knyttet til kriminell virksomhet.

- *To slektninger har eid en bar sammen og havner i konflikt når den ene har solgt baren, uten å spørre den andre eller informere slekten. Salgsprosessen er blitt amper, og den ene sender drapstrusler på SMS til den andre.*

For 9 % av anmeldelsene forelå det ikke tilstrekkelig informasjon til å definere relasjonen.

5.3 Trusler/tvang: Kjennetegn ved hendelsen

5.3.1 Geografisk gjerningssted

Mens hele 64 % av anmeldt fysisk vold utenfor familien hadde skjedd i politidistriktets Enhet Sentrum, gjaldt dette bare 33 % av de anmeldte tilfellene av trusler/tvang utenfor familien. Derimot hadde nær halvparten av truslene skjedd i Enhet Øst. Bare 18 % fant sted i Enhet Vest.[54]

Sammenhengen trusselen fant sted i, var noe forskjellig innenfor politidistriktets ulike geografiske enheter. I Enhet Sentrum handler nær halvparten (45 %) av anmeldelser om at fornærmede ble utsatt for trusler i forbindelse med *jobb eller skole*. Resten av truslene i Enhet Sentrum fordeler seg relativt jevnt mellom privatlivsrelaterte-, handels/fritidsrelaterte og avviksrelaterte trusler.

[54] *En del av truslene er framsatt via ulike kommunikasjonsmedier (telefon, internett mm), og det er ikke alltid like relevant å snakke om et geografisk gjerningssted. Fornærmedes bostedsadresse blir oftest ansett som gjerningssted i slike tilfeller.*

Diagram 40: Antall anmeldelser av trusler/tvang utenfor familien fordelt etter geografisk gjerningssted. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=200. Prosent.

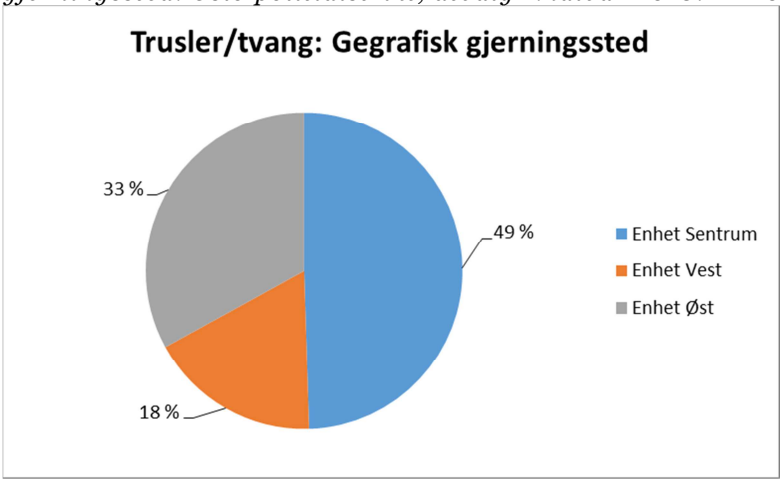

For Enhetene Vest handlet en betydelig andel (35 %) av de anmeldte truslene utenfor nær familie, om erfaringer fra fornærmedes privatlivet. Andelen trusler rettet mot fornærmede i avviksrelaterte sammenhenger var liten i enhet Vest (9 %).

For Enhet Øst var sammenhengen for trusler mer i tråd med fordelingen i Enhet Sentrum, ved at hele 43 % hadde rammet fornærmede i jobb/skolerelatert sammenheng. Det var samtidig en høyere andel hendelser mot ofre i privatlivsrelaterte sammenhenger i Enhet Øst (22 %), enn i Sentrum (16 %).

Tabell 30: Antall anmeldelser av trusler/tvang utenfor familien etter geografisk gjerningssted og fornærmedes livssammenheng. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. (N=200-2 missing cases). Prosent.

Geografisk enhet/ sammenheng	Privatlivs-relatert	Jobb/skole-relatert	Handel/ fritids-relatert	Fest-relatert	Avviks-relatert	Totalt	N=
Enhet Sentrum	16,2	45,5	17,2	3,0	18,2	100,0	99
Enhet Vest	35,3	35,3	17,6	2,9	8,8	100,0	34
Enhet Øst	21,5	43,1	13,8	1,5	20,0	100,0	65

Når det kom til hvilke konkrete situasjoner truslene ble framsatt i, skiller trussel-anmeldelsene i Enhet Sentrum seg fra de øvrige ved en stor del ble framsatt mot fornærmede i kontrollsammenhenger. Dette var i forbindelse med billettkontroller på offentlig kommunikasjon, adgangskontroll til utesteder og andre sammenhenger der noen reagerte på den formelle kontrollen som de ble utsatt for.

5.3.2 Type gjerningssted

De anmeldte tilfellene av trusler/tvang utenfor nær familie hadde skjedd på ulike typer av gjerningssteder. Den største andelen, 38 %, var imidlertid formidlet via kommunikasjonsmedier som SMS, mobiltelefon, e-mail, chat osv. Noen var også uttrykt overfor flere i kommunikasjon på åpne plattformer.

- *Person leier ut boligen sin til et par som ikke betaler. På henvendelser svarer de med å sette ut et lite flatterende rykte om ham på Facebook, der de også truer han med vold. Utleier er redd for den mannlige leieboeren, som han vet er "proff" kampsportutøver og har sittet fengslet tidligere for grov vold.*

En betydelig andel skjedde også på bopel (21 %), og noen ble framsatt på offentlig sted (14 %) som gater, torg og parker. 13 % hadde blitt formidlet på skole/arbeidssted/i institusjon.

Diagram 41: Antall anmeldelser av trusler/tvang utenfor familien etter type gjerningssted. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018, N=200-2. Prosent.

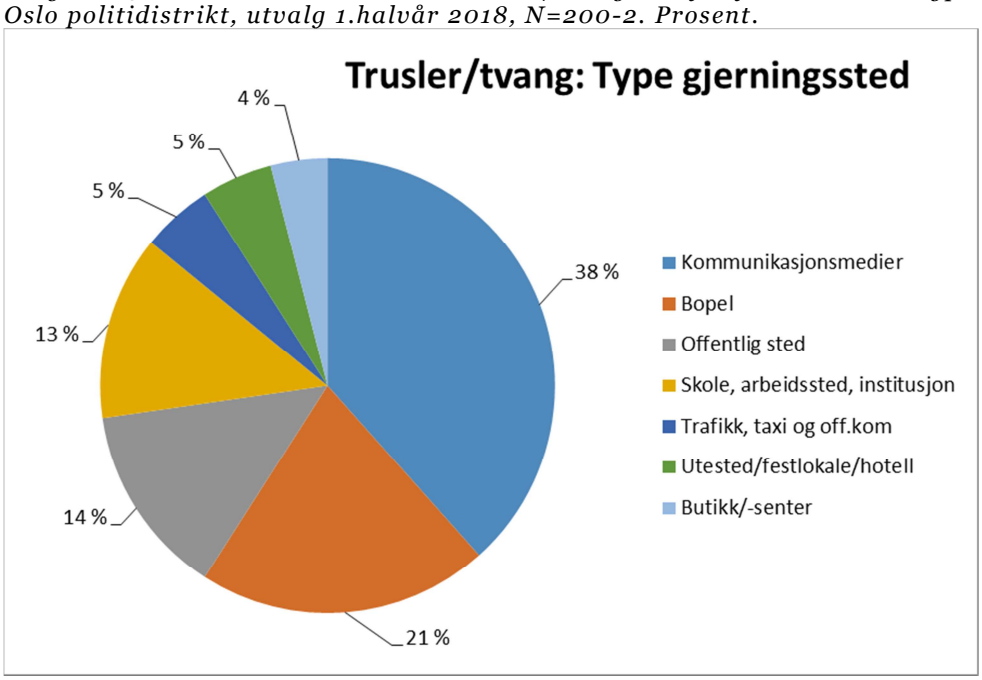

Rundt 60 % av de anmeldte truslene ble formidlet i møter "ansikt til ansikt". Drøyt en tredjedel (39 %) av disse hendelsene "IRL" foregikk på ulike type steder utendørs, og resten inne (inklusive transportmidler eller stasjonsområde.)

5.3.3 Gjerningstidspunkt

Tidligere i rapporten framkom det at fysisk vold utenfor nær familie i stor grad fant sted på kveld- og nattestid i helgene. Gjerningstidspunkt for trusler fordeler seg annerledes. Anmeldelsene i utvalget 2018 som omhandler trusler/tvang utenfor nær familie, var spredt på alle dager og tider av døgnet, uten noe tydelig mønster. Det var likevel en mindre andel hendelser som hadde foregått på formiddagen (kl 06-12) enn på andre perioder av døgnet.

5.3.4 Angrepstype og våpen

Anmeldelsene av trusler/tvang utenfor nær familie 2018, handlet i all hovedsak om at noen ble truet verbalt, skriftlig eller på symbolsk vis, som ved gester eller aggressivt kroppsspråk. Majoriteten av anmeldelsene (67 %) omhandlet trussel om *vold/drap/overgrep direkte mot fornærmede* i saken. I 9 % handlet det om tilsvarende rettet *mot fornærmedes familie og venner*, og i 7 % var det *trusler om materielle skader*, blant annet var det anmeldt en bombetrussel mot en institusjon. I 8 % av tilfellene

bestod trusselen mer av trakasseringer (mobbing) og provokasjoner mot fornærmede, og 6 % gjaldt doxing eller annen form for uthenging av personen. Med doxing menes trakassering av en person med publisering av personlige opplysninger om vedkommende og eventuelt dennes familie på sosiale medier.

Tabell 31: Antall anmeldelser av trusler/tvang utenfor nær familie, fordelt etter type innhold i trusselen. Oslo politidistrikt, utvalg 1. halvår 2018. N= 200. Absolutte tall og prosent. [55]

Truslenes innhold	Antall	%
Trusler om vold/drap/overgrep mot fornærmede	134	67,0
Trusler om vold/drap/overgrep mot venner/familie	17	8,5
Trakassering/provokasjoner	16	8,0
Trusler om materielle skader	13	6,5
Trusler om doxing eller annen uthenging	12	6,0
Annet/uvisst	18	9,0

I 11 % (21) av de 200 trussel-anmeldelsene framkom det at *våpen* var blitt benyttet under hendelsen. Slike hendelser hadde skjedd i ulike typer av fornærmede-sammenhenger, men relativt mange (8) vare rettet mot personer i en avviksrelatert sammenheng preget av rus, kriminalitet, prostitusjon eller psykisk sykdom.

Siden det er få anmeldelser med våpen involvert, er det usikkert om *våpentypene* i de 23 trussel-anmeldelsene gjenspeiler våpentypene i *alle* de anmeldte trusselhendelser i politidistriktet 1. halvår 2018. I utvalget var det imidlertid *stikkvåpen* som var benyttet hyppigst. Det forekom i 67 % (14) av trusselanmeldelene med våpen, og i 7 % av trusselanmeldelsene totalt. Andre typer våpen som var brukt i de 200 trusselanmeldelsene, var *skytevåpen* (4), *slagvåpen* (1) og andre *våpenlignende gjenstander* (2).

5.3.5 Antall personer involvert

I majoriteten av trussel-anmeldelsene (79 %) framsto det som at én person alene sto bak truslene. I 11 % var 2 sammen om å true, og i 8 % var 3 eller flere sammen. Dette baserer seg på informasjon i saksdokumentene, men er ikke nødvendigvis samsvarende med hvor mange som hadde blitt registrert som mistenkt i saken. De fleste tilfellene hvor flere enn 2 sto bak truslene, dreide seg om trusler rettet mot noen i en *jobb/skolerelatert sammenheng* eller i en *privatlivssammenheng*. [56]

De fleste (77 %) av trusler utenfor nær familie dreide seg om en situasjon hvor én person var alene om å bli trussel-utsatt. Likevel gjaldt flere av anmeldelsene (11 %) hendelser hvor trusler ble rettet mot 2 personer samtidig (11 %). I 12 % var truslene rettet mot 3 eller flere personer samtidig.

5.3.6 Anmeldelsestidspunkt og politiets kjennskap

I 30 % av de anmeldte trussel-tilfellene ble politiet tilkalt for hjelp under hendelsen eller rett i etterkant. I de øvrige tilfellene var det oftest fornærmede selv som anmeldte hendelsen i ettertid.

[55] *NB tabellen summerer til over N=207/ 100 % da noen av anmeldelsene bestod av flere typer trusler.*
[56] *Se Appendix, Tabell 32 og 33A og 33B.*

Nær halvparten (46 %) av de anmeldte hendelsene hadde funnet sted samme dag eller dagen før de ble registrert (anmeldt) hos politiet. 33 % ble anmeldt og registrert i løpet av de neste 28 dagene. Dermed hadde 79 % av hendelsene blitt registrert, altså anmeldt som straffesak, innen en måned etter gjerningsdato.[57]

Videre ble 18 % av de anmeldte hendelsene registrert hos politiet i løpet av de neste 11 månedene, mens 3 % gjaldt hendelser som hadde skjedd mer enn ett år før de ble anmeldt og registrert som straffesak.

Diagram 42: Antall anmeldelser av trusler/tvang utenfor familien etter tidspunkt for anmeldelse/registrering. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=207. Prosent.

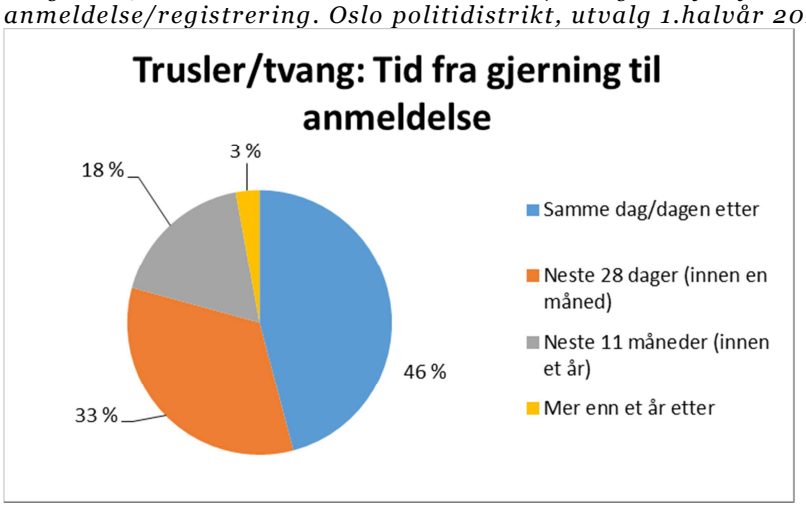

Sammenlignet med fysisk vold utenfor nær familie, går det i gjennomsnitt noe lengere tid fra en trusselhendelse skjer til den blir anmeldt. En mindre andel av truslene enn den fysiske volden ble anmeldt innen et døgn (46 % versus 60 %).

5.4 Trusler/tvang: Gjerningspersoner

I utvalget av anmeldelser som gjaldt trusler/tvang utenfor nær familie 1.halvår 2018, var 155 ulike personer identifisert og registrert som mistenkt/siktet. Nedenfor presenteres data som gjelder disse unike personene, uten hensyn til hvor mange ganger de eventuelt hadde blitt mistenkt i denne type anmeldelser i denne perioden.

5.4.1 Kjønn og alder

Blant de mistenkte personene var det 81 % menn og 19 % kvinner. Kjønnsfordelingen er dermed tilnærmet lik den som framkom blant de mistenkte for fysisk vold utenfor nær familie (85 % menn).

Over halvparten (54 %) av de mistenkte var i aldersgruppen 20-29 år og 20-39 år samlet. Særlig var det mange menn i disse aldersgruppene. 17 % av de mistenkte mennene var yngre enn 20 år, og 30 %

[57] *Baser på registrert "Gjerningsdato slutt".*

40 år og over. For kvinner var en noe større andel (23 %) under 20 år, og en noe mindre andel (27 %) 40 år og over. Se også kapittel 7 om anmeldt vold med unge gjerningspersoner.

Tabell 43 viser fordelingen på alder i absolutte tall for mistenkte kvinner og menn i utvalget.

Tabell 43: Antall personer (unike) mistenkt for trusler/tvang utenfor familien fordelt etter kjønn og alder ved gjerning. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=155. Absolutte tall.

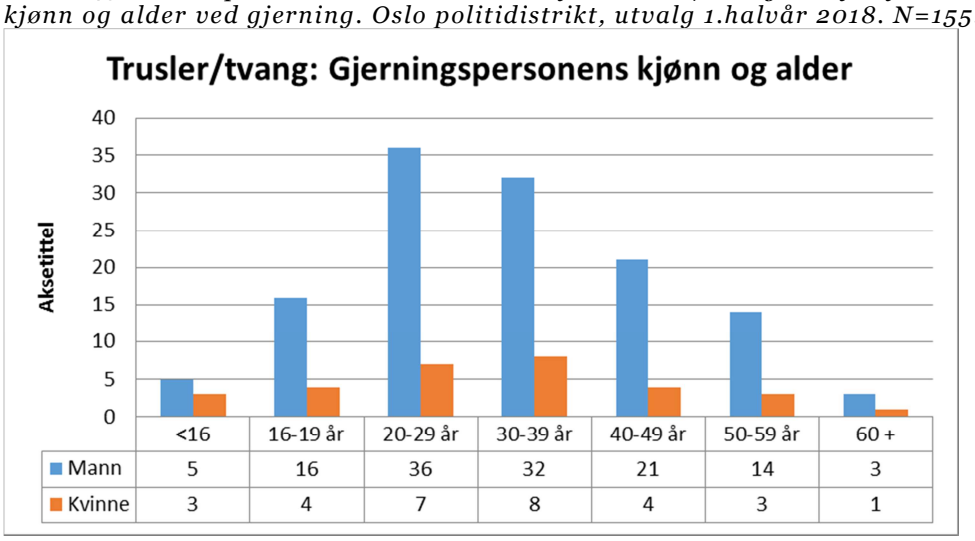

	<16	16-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 +
Mann	5	16	36	32	21	14	3
Kvinne	3	4	7	8	4	3	1

5.4.2 Statsborgerskap og fødeland

Totalt var det 18 ulike statsborgerskap representert blant de 155 personene mistenkt for trusler/tvang utenfor nær familie 1. halvår 2018.

78 % av de mistenkte hadde norsk statsborgerskap, og 2 % (5) var statsborgere av henholdsvis Polen og Russland. Ingen andre nasjonaliteter hadde mer enn 3 mistenkte. Fordelt på kontinenter hadde hele 93 % av de trussel-mistenkte et europeisk statsborgerskap. De øvrige mistenkte var fordelt med 3 % med statsborgerskap fra Afrika, 3 % fra Asia og 1 % fra Midt-Østen.

Diagram 44: Antall personer (unike) mistenkt for trusler/tvang utenfor familien fordelt etter kontinent for statsborgerskap. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=155

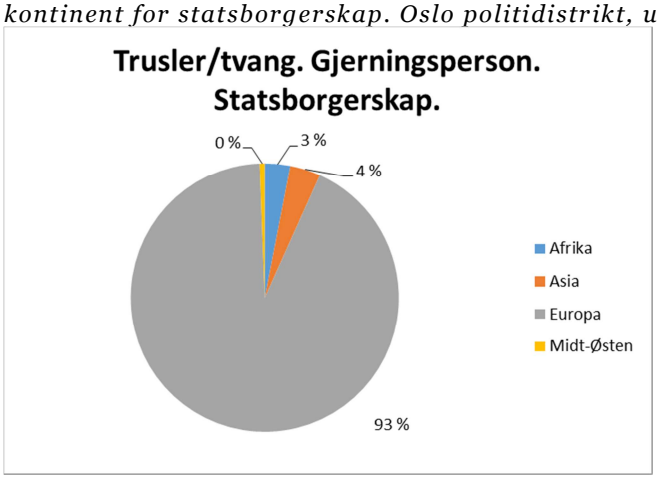

De mistenktes fødeland var mer variert. Blant de 146 mistenkte var 31 ulike fødeland representert, og blant disse var drøyt halvparten (51 %) født i Norge. Videre var 7 % født i Somalia, 6 % i Russland

og 5 % i henholdsvis Irak og Iran, samt 4 % i Pakistan. De resterende 21 % var født i et land som var representert med færre enn 5 mistenkte.[58]

5.4.3 Arbeids- og skoletilknytning

For 17 % (26) av utvalgets 155 personer mistenkte for trusler/tvang utenfor familien, framkom det ikke opplysninger om deres tilknytning til arbeidsliv eller utdanning.

For de øvrige 129 mistenkte var det opplysninger som tilsa at 36 % var i arbeid, mens 22 % var under utdanning. Hele 43 % var trygdet eller levde på annen måte utenfor både arbeidsliv og utdanning.

Opplysningene er som nevnt noe mangelfulle, med fare for å gi et litt skjevt bilde. Det bildet som framkommer tyder likevel på at det blant de som var mistenkt for trusler var en litt større andel som var utenfor skole- og arbeidsliv, sammenlignet med de mistenkt for fysisk vold utenfor nær familie eller fysisk vold/trusler innenfor nær familie.

Diagram 45: Antall personer (unike) mistenkt for trusler/tvang utenfor familien fordelt etter kontinent for fødeland. Oslo politidistrikt 1.halvår 2018. (N=155-26).

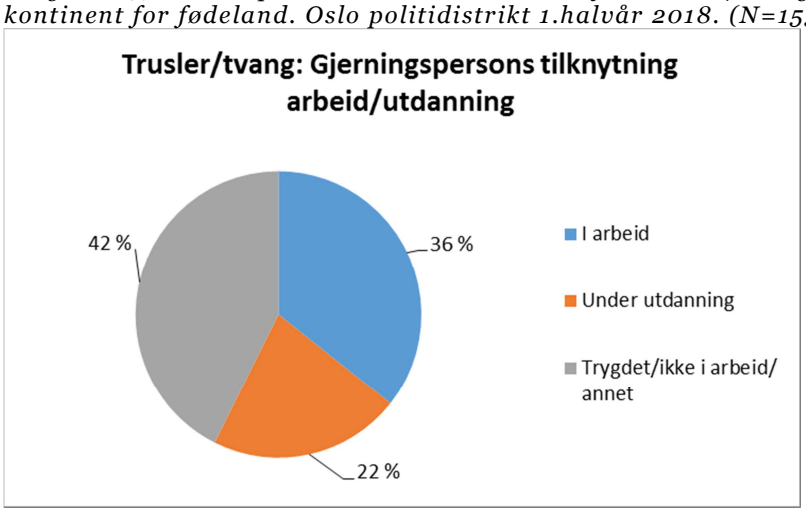

Yrkeskategoriene som dominerte blant de mistenkte som var i arbeid, var handel/kontor/IKT (41 %), og produksjon/transport (26 %). Øvrige yrkeskategorier var beskjedent representert i dette relativt lave antallet av yrkesutøver, da det for totalt 10 % manglet opplysninger.[59]

5.4.4 Belastning rus og psykiske problemer

For majoriteten (60 %) av personer mistenkt for trusler/tvang utenfor nær familie, framkom det ikke informasjoner om rus eller psykisk sykdom.[60] Antallet mistenkte som framsto med slike problemer, må derfor tolkes som minimumstall.

Som Diagram 46 viser, forelå det opplysninger om rusproblemer hos 17 % av de som var mistenkt for trusler/tvang. For 8 % tydet opplysningene på psykiske problemer. For 15 % forelå det informasjon som tilsa en kombinasjon av rusmisbruk og psykisk sykdom.

---

[58] *For 6 % av de mistenkte manglet opplysninger om fødeland: N=155-9 missing cases.*

[59] *27 manglet opplysninger om tilknytning til utdanning/arbeid, og for ytterligere 5 mistenkte manglet opplysninger om hvilket yrke.*

[60] *Disse opplysningene er ikke basert på straffesakens dokumenter alene, men også på tidligere straffesaker og registreringer i PO.*

Diagram 46: Antall personer (unike) mistenkt for trusler/tvang utenfor familien fordelt etter utfordringer med rus/psykiske sykdom. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=155. Prosent.

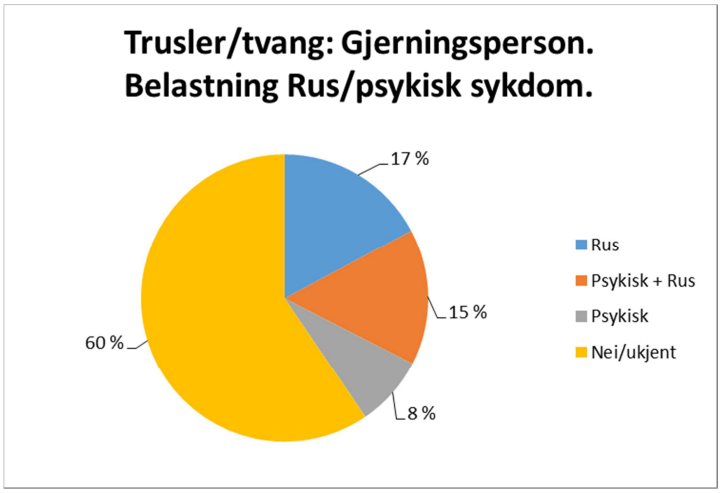

Opplysninger om ruspåvirkning registreres ikke systematisk i anmeldelsene, men det framkom likevel at flere av de mistenkte var ruspåvirket da handlingen fant sted. Minst 15 % hadde vært påvirket av alkohol, og minst 12 % av narkotika. Minimumsandelen påvirket av narkotika under hendelsen virker dermed noe høyere blant de trussel-mistenkte enn blant de som var mistenkt for fysisk vold, der dette gjaldt 8 %. For alkoholpåvirkning under hendelsen var forholdet motsatt.

5.4.5 Belastede miljøer og tidligere lovbrudd

Tidligere lovbrudd

Hele 81 % (125) av de 155 personene som ble mistenkt for trusler/tvang utenfor familien i utvalget fra 2018, hadde hatt status som mistenkt (og eventuelt siktet) i straffesak tidligere. Dette var en noe høyere andel enn blant de som var mistenkt for fysisk vold utenfor nær familie, der 78 % var registrert som mistenkt i straffesak tidligere.

Halvparten, 52 %, av de trussel-mistenkte i utvalget 2018 hadde vært mistenkt eller siktet i voldsanmeldelse ved *Oslo politidistrikt* tidligere. 71 % hadde vært mistenkt for annen kriminalitet innen politidistriktet. Det samme gjaldt henholdsvis 49 % og 65 % av mistenkte for fysisk vold utenfor nær familie. Trussel/tvangsmistenkte virket dermed mer kriminelt belastet med tidligere lovbrudd i Oslo politidistrikt enn gruppen mistenkt for fysisk vold.

Tabell 34: Antall og andel personer (unike) mistenkt for trusler/tvang utenfor familien fordelt etter tidligere status som mistenkt/siktet for kriminalitet i og utenfor Oslo politidistrikt. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=155.

	Antall	%
Tidligere mistenkt	125	80,6
Tidligere mistenkt for vold i Oslo	80	51,6
Tidligere mistenkt for vold i annet distrikt	46	29,7
Tidligere mistenkt for annen krim i Oslo pd	110	71,0
Tidligere mistenkt for annen krim annet distrikt	80	51,6

Flere hadde også vært mistenkt i straffesaker utenfor politidistriktet; 30 % var tidligere anmeldt for vold/trusler og 52 % var anmeldt for andre lovbrudd. Dette var større andeler enn blant mistenkte for fysisk vold i denne undersøkelsen, der tilsvarende gjaldt for henholdsvis 20 % og 47 %.

Diagram 47: Antall personer (unike) mistenkt for trusler/tvang utenfor familien fordelt etter antall ganger mistenkt i straffbare forhold tidligere. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=155

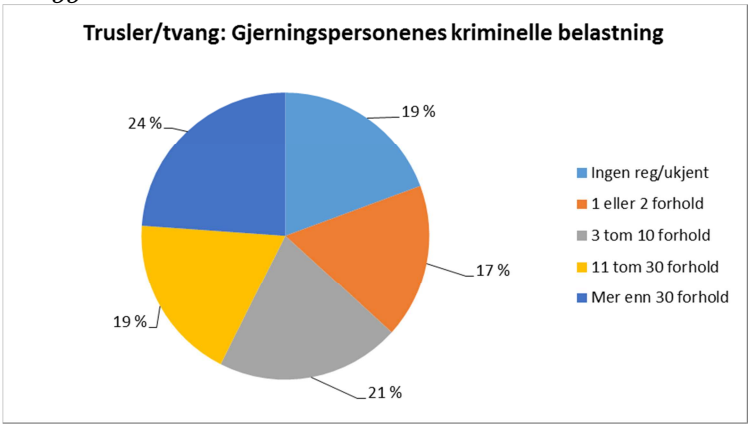

I Diagram 47 vises *omfanget* av tidligere lovbrudd for personene som var mistenkt for trusler/tvang utenfor nær familie. 19 % hadde ikke blitt registrert som mistenkt/siktet for kriminelle forhold tidligere, og resten fordelte seg relativt jevnt utover kategoriene for *antall* tidligere lovbrudd de var mistenk for. Det var faktisk en større andel (24 %) som hadde vært mistenkt over 30 ganger før, enn de som "bare" hadde 1 eller 2 tidligere straffbare forhold på rullebladet (17 %).

Totalt hadde rundt 40 % av de trussel-mistenkte vært mistenkt i flere enn 10 straffesaker fra før. Til sammenligning gjaldt dette 36 % av de mistenkte for fysisk vold i utvalget 2018. Igjen virker dermed trussel-mistenkte som en tungt kriminelt belastet gruppe.

Blant personene i utvalget som var mistenkt for trusler/tvang utenfor nær familie, hadde 70 % (114) vært *fornærmet* i en straffesak før 2018. Det var altså mange som hadde erfaring fra tidligere straffesaker både som mistenkt og fornærmet.

Kriminell tilknytning

I analysen av anmeldelser i utvalget fra 2018 ble det sett etter informasjon som tilsa at de involverte i en eller annen grad hadde tilknytning til miljøer på kant med loven (se også kapittel 8 om dette temaet.)

For 45 % av de trussel-mistenkte framkom opplysninger som tilsa at vedkommende hadde slike forbindelser. Til sammenligning gjaldt dette 40 % av de som var mistenkt for fysisk vold (utenfor nær familie).

Man må ta høyde for at opplysningene i avhør og i politiets registre er ufullstendige. Likevel understøtter den høye andelen trussel-mistenkte med relasjoner til kriminelle miljøer, bildet av en relativt tungt kriminelt belastet gruppe.

5.5 Trusler/tvang: Fornærmede

5.5.1 Kjønn og alder

I utvalgets 200 anmeldelser av trusler/tvang utenfor nær familie, var det identifisert 191 fornærmede personer.[61] Av disse var 61 % menn og 39 % kvinner.

Diagram 48 nedenfor viser hvordan de kvinnelige og mannlige fornærmede var fordelt på alder. De fleste var unge voksne. Drøyt halvparten (53 %) av mennene var mellom 20 og 39 år og 39 % var eldre enn dette, mens 9 % var yngre.

Halvparten (50 %) av de kvinnelige fornærmede var mellom 20 og 39 år. 34 % var eldre, og 16 % var yngre. I den yngste gruppen av fornærmede, de under 16 år, var det flere jenter enn gutter.

Diagram 48: Antall personer (unike) fornærmet av trusler/tvang utenfor familien fordelt etter kjønn og alder. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=191. Absolutte tall.

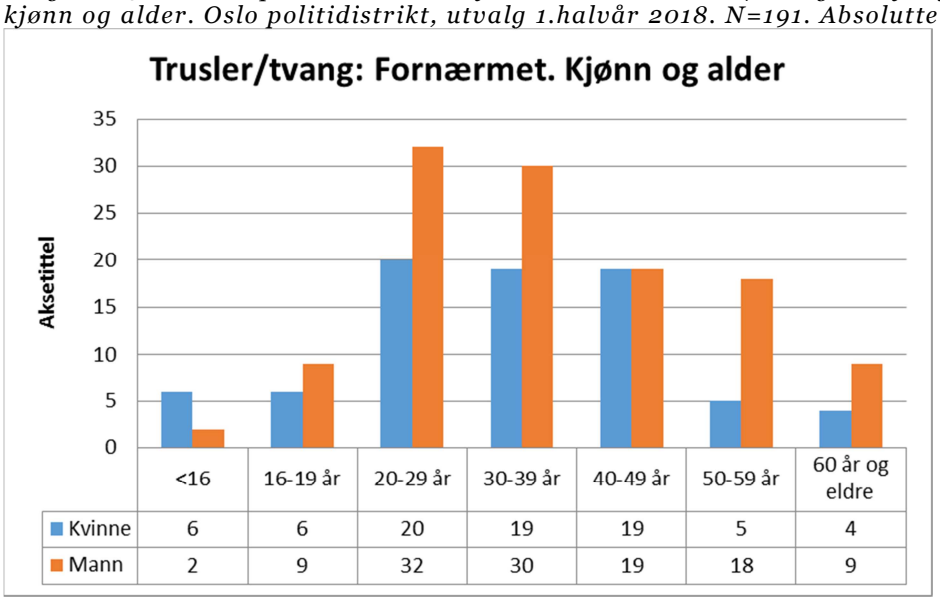

	<16	16-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 år og eldre
Kvinne	6	6	20	19	19	5	4
Mann	2	9	32	30	19	18	9

5.5.2 Statsborgerskap og fødeland

Det var 20 ulike statsborgerskap blant de 191 fornærmede i anmeldelser av trusler/tvang utenfor nær familie, og 80 % var norske statsborgere. Den store majoriteten var statsborgere i et europeisk land. Dette gjaldt 94 %. Prosentandelene fra andre kontinenter var bare mellom 1 og 2 prosent og representerer kun 2 til 4 personer. 4 hadde statsborgerskap fra land i Midtøsten, 3 fra Afrika og 2 fra henholdsvis Amerika og Asia.

Fødeland for trussel-/tvangsfornærmede var mer variert. 62 % var født i Norge.[62] Videre var 5 % født i Somalia og 4 % i henholdsvis Irak og Polen. Utover dette var 6 personer født i India og 5 i Danmark (begge 3 %). Totalt var de fornærmede født i 28 ulike land, og ingen av de øvrige fornærmede kom fra et land som var representert med flere enn 4 personer.

[61] *I noen anmeldelser står institusjoner registrert som fornærmet, i enkelte er fornærmede anonym. Disse er ekskludert fra kategorien fornærmet i denne sammenhengen.*
[62] *N=191-8 missing cases.*

Diagram 49: Antall personer (unike) fornærmet av trusler/tvang utenfor familien fordelt etter kontinent for statsborgerskap. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=191-1 missing case. Prosent.

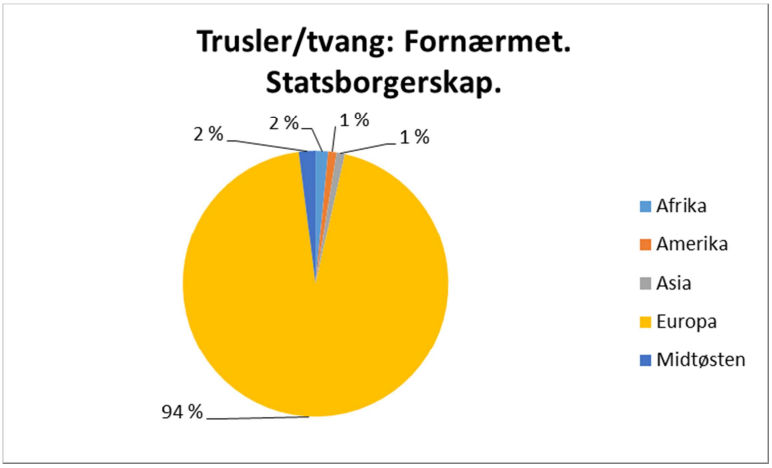

5.5.3 Arbeids- og skoletilknytning

For drøyt halvparten (54 %) av de 191 fornærmede personene i trussel-anmeldelsene i utvalget 2018, tilsa opplysninger at de var *i arbeid*. 10 % var henholdsvis under *utdanning* eller *trygdet* (eller på annet vis uten tilknytning til lønnet arbeid eller skole). For 25 % (48) av de fornærmede manglet det opplysninger om vedkommendes tilknytning til skole eller arbeidsliv.

Blant de 103 som var i arbeid, var 35 %, ansatt i yrker knyttet til *helse og trygghet*. Videre var 23 % av dem ansatt i yrker innen *handel/kontor/IKT*, og 21 % jobbet innen *produksjon/transport*. Sammenlignet med de mistenkte personene, som primært var ansatt innen handel/kontor/IKT og produksjon/transport, var andelen ansatt innen helse/trygghet høyere blant de fornærmede.[63] Se også kapittel 10 om yrkesrelatert risiko for vold.

5.5.4 Belastning rus og psykiske problemer

For kun 4 % av de fornærmede forelå det opplysninger om rusproblemer, og for 1 % handlet det om psykiske utfordringer.[64] Det er vanskelig å fastslå hvorvidt dette gjenspeiler at de fornærmede i liten grad er belastet med denne type problemer, eller om det skyldes at slike opplysninger ofte ikke registreres i anmeldelsene.

Informasjon om ruspåvirkning *under hendelsen* forelå i litt under halvparten av de 200 anmeldelsene, så resultatene om dette er usikkert. Der denne opplysningen framkom, var det imidlertid få (5 %) som hadde vært ruspåvirket, da av alkohol.

5.5.5 Tidligere lovbrudd og belastede miljøer

Historie som fornærmet

Drøyt halvparten (55 %) av de 191 fornærmede i utvalgets anmeldelser av trusler/tvang utenfor nær familie, hadde ikke tidligere blitt registrert som fornærmet i en straffesak. Det var 18 % som hadde vært fornærmet 1 eller 2 ganger tidligere, mens 23 % hadde vært fornærmet 3-10 ganger. En liten gruppe på 4 % (7 personer) hadde vært fornærmet i over 10 anmeldelser tidligere.

---

[63] *Se Appendix, Diagram 50.*
[64] *Se Appendix Tabell 35*

Diagram 51: Antall personer (unike) fornærmet i anmeldelser av trusler/tvang utenfor familien, fordelt etter tidligere historie som fornærmet i straffesak. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=191. Prosent.

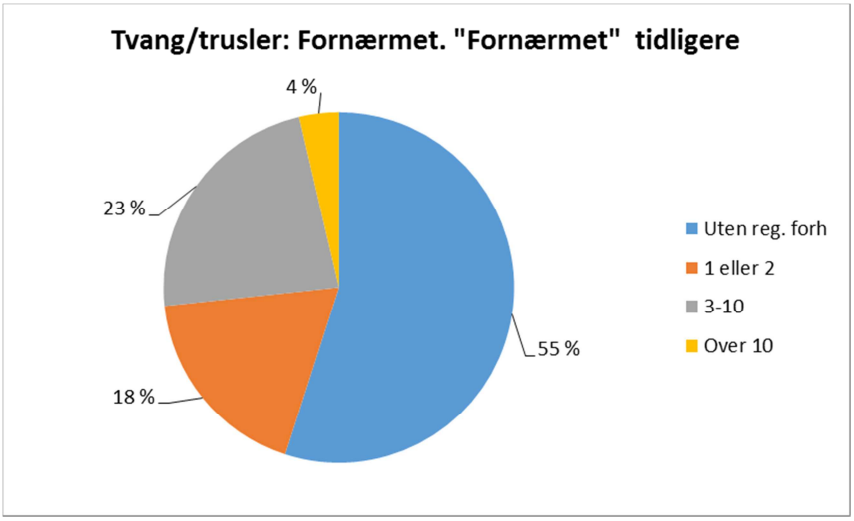

23 % av de fornærmede i trussel/tvangs-anmeldelsene hadde vært fornærmede i *voldssaker i Oslo politidistrikt* tidligere.

Historie som mistenkt

Mens hele 82 % av de trussel-mistenkte hadde vært mistenkt i straffesak tidligere, gjaldt dette 32 % av de 191 trussel-fornærmede Dette er tilnærmet samme andel som blant de fornærmede i anmeldelser som gjaldt fysisk vold utenfor nær familie.[65]

Totalt 20 % av de fornærmede i trussel-anmeldelsene hadde vært mistenkt i 3 eller flere straffbare forhold. For 7 % handlet det om 11-50 forhold, og for 1 % om mer enn 50 forhold. Dette gjaldt nær like mange av de fornærmede i anmeldelser av fysisk vold utenfor nær familie, der totalt 10 % hadde hatt status som mistenkt eller siktet 11 ganger eller mer.

Tabell 36: Antall fornærmede personer (unike) i anmeldelser av trusler/tvang utenfor familien, fordelt antall tidligere ganger som mistenkt i straffbare forhold. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=191. Absolutte tall og prosent.

Antall forhold	Antall pers	%
Uten reg. forhold	129	67,5
1 eller 2	24	12,6
3-10	22	11,5
11-50	14	7,3
Over 50	2	1,0
Totalt	**191**	100,0

23 % av de fornærmede i trussel-anmeldelser hadde vært mistenkt for kriminalitet i Oslo tidligere. 14 % hadde vært mistenkt i en anmeldelse som gjaldt vold.

[65] *Det må understrekes at straffbare forhold her dekker lovbrudd av ulik karakter og alvorlighetsgrad. For lovbrudd som ligger en tid tilbake, inngår også såkalte "forseelser".*

Tabell 37: Antall og andel personer (unike) fornærmet av trusler/tvang utenfor familien fordelt etter tidligere status som fornærmet i kriminalitet i og utenfor Oslo politidistrikt tidligere. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=191

	Antall	%
Tidligere mistenkt	62	32,5
Tidligere mistenkt for vold i Oslo	27	14,1
Tidligere mistenkt for vold i annet distrikt	7	3,7
Tidligere mistenkt for annen krim i Oslo pd	44	23,0
Tidligere mistenkt for annen krim i annet distrikt	35	18,3

Kriminell tilknytning

Foreliggende informasjon om de involverte i trusler/tvang-anmeldelsene i utvalgsperioden tydet på at 9 % av de 191 fornærmede hadde en løs eller sterkere form for tilknytning til et kriminelt miljø eller grupper, uavhengig av hvilken illegal virksomhet dette gjaldt. Dette var en noe mindre andel med kriminelle forbindelser enn blant fornærmede i anmeldelser av fysisk vold utenfor nær familie (14 %, se også kapittel 8.)

6 Fysisk vold og trusler i nær familie

I utvalgsperioden 1.halvår 2018 handlet 178 av de 750 anmeldelser om *Vold/trusler i nær familien* (178). Dette utgjorde 24 % av alle voldsanmeldelsene.

6.1 Fornærmedes sammenheng

6.1.1 Privatlivsrelatert

Fysisk vold og trusler i nær familie er i utgangspunktet definert ut fra at volden forekommer i en bestemt kontekst. De aller fleste anmeldelsene (172) av denne typen gjaldt derfor hendelser i fornærmedes *privatliv*. Dette representerte 97 % av anmeldelsene av fysisk vold/trusler i nær familie. De øvrige 3 % (6) hadde rammet fornærmede i en *avviksrelatert* sammenheng.

P*rivatlivsrelatert vold/trusler* omhandler erfaringer fra den private sfæren av livet, i hus, hjem, nærmiljø og nær vennekrets, hvor partene har forpliktende relasjoner til hverandre over tid. Når dette rammet personer i nær familie, handlet det ofte om hendelser der maktutøvelse og disiplinering framstod som det drivende elementet, også mellom generasjonene. Men mange gjaldt også konflikter som eskalerte mellom de voksne partene i forholdet, og der såre følelser og brutte løfter var involvert.

- *Dame med aner fra Balkan gifter seg med mann med liknende bakgrunn. Han kommer til Norge, og hun har nå hørt han si at han ikke giftet seg av kjærlighet, men for å få opphold og arbeid. Hun synes han har blitt kontrollerende, han krever sex uten at hun ønsker det og gir henne ørefiker. Hun vil skilles og ha tilbake penger gitt til svigerfamilien.*

Noen av anmeldelsene foregikk i selskapelige sammenhenger preget av alkohol.

- *Champagne-lunch blant venninner utarter seg til en fyllefest hjemme hos fornærmede og mannen. Mannen blir svært full og provoseres av konas kommentar om dette, så han slår henne. Hun flykter over til en nabo og ringer politiet. Hun ønsker ikke å anmelde forholdet, men vil heller løse problemene med terapi. Politiet oppretter anmeldelse.*

Enkelte av de anmeldte hendelsene gjaldt konfliktfylte forhold mellom generasjonene.

- *Barnevernet vil ha etterforsket mistanke om vold mot ungdom, jente, begått av far. Hun forteller til sine venninner at hun blir ristet og dyttet, og en nabo har sett noe slikt. Far mener hun er vanskelig og trassig, og at mor og far kun forsøker å sette grenser og inngå forhandlinger. Ifølge ham stikker jenta og venninnene stadig av, og de er ute til langt på natt. De utnytter nå barnevernet, ifølge ham, for å få være ute hvor og når de vil.*

6.1.2 Avviksrelatert

I de resterende 3 % (6) av anmeldelsene hadde volden/truslene i nær familie rammet en som befant seg i en *Avviksrelatert sammenheng* preget av kriminalitet, rus, prostitusjon eller psykisk sykdom. Det var da dynamikken i denne konteksten som virket som avgjørende for fornærmedes erfaring, ikke den personlige relasjonen mellom fornærmede og mistenkte i seg selv.

Dette omhandlet blant annet vold mellom (ex-) kjærester i samme tunge rusmiljø, der relasjonen var sterkt preget av rusmisbruk og psykiske problemer, enkelte var uten fast bopel eller bosatt på institusjon.

- *To med langvarige rus- og kriminalitetsproblematikk blir sammen. De flytter sammen, men når pengene hennes er oppbrukt, blir stemningen amper. De fortsetter likevel å bo sammen, og han begynner å mishandle henne i tilknyttet til problemene med rusavhengigheten.*

Det handlet også om nære slektninger med felles tilknytning til organisert kriminell virksomhet, der konflikten og volden i familien ikke kan forstås uten å se hen til virksomheten.

6.2 Relasjon mellom involverte

Anmeldte tilfeller av fysisk vold og trusler i nær familie skjer naturlig nok innenfor et langt smalere spekter av relasjoner enn for de øvrige kategoriene av fysisk vold og trusler/tvang. [66] I om lag 1 av 3 anmeldelser var fornærmede og mistenkte gift eller samboere.

- *Par er i separasjonsprosess og under en krangel truer han henne, mens barna er vitne. Hennes søster anmelder. Begge samarbeider med politiet som ankommer, og hun drar til sine foreldre, sammen med barna.*

I tilnærmet like stor andel dreide det seg om foreldre, eventuelt steforeldre, og barn. I de fleste av disse tilfellene var barnet den fornærmede, men i noen få tilfeller var barnet den mistenkte.

- *En far blir anmeldt for psykisk vold mot sine barn og trusler mot sin ekskone, da han forsøker å skape mistillit mellom mor og barn. Han har tidligere truet moren med kniv.*

- *Ambulanse henter en eldre, skadet dame i hennes hjem. De reagerer på skadeomfanget, i forhold til hennes fortelling om at hun falt fra senga. Sønnen som hun deler leilighet med, blir mistenk for grov vold mot sin mor.*

En fjerdedel av hendelsene hadde skjedd i relasjoner mellom ekspartnere eller kjærester som fremdeles syntes å ha gjensidige forpliktelser og følelsesmessig og/eller praktisk relasjoner som om de var nær familie/partnerforhold. Noen bodde delvis sammen.

- *Hun har nylig gjort slutt, men de to unge voksne ser hverandre fremdeles hver dag og er gode venner. Han blir irritert når hun nå skal ut på byen med en venninne. Hun vil ikke fortelle hvor de skal og ønsker ikke at han venter på henne hjemme hos henne. Han følger etter jentene ned til busstasjonen, hvor det blir munnhuggeri og han slår.*

Totalt i anmeldelsene av vold/trusler i nær familie var det 4 tilfeller hvor en storfamilie eller klan var vesentlig ramme for volden. I alle disse tilfellene ble selve volden utøvd mellom partnere som var gift, men relasjonene som spilte inn var likevel mer kompliserte. I flere av tilfellene var fornærmede en ung kvinne som hadde flyttet inn i en storfamilie bosatt i politidistriktet, men som hadde bakgrunn fra en bestemt klan og en sterkt kollektivistisk kultur. Konfliktene involverte svigermor og øvrig svigerfamilie, som kvinnen har opplevd dirigerende og drivende kraft bak volden, truslene og tvangen. I enkelte tilfeller har kvinnen blitt nektet kontakt med opprinnelig familie i hjemlandet, blitt låst inne og isolert.

- *Kvinne føler seg utsatt for sosial kontroll, overvåkning og psykisk vold av svigerfamilie. Hun får blant annet ikke ha kontakt med familien i hjemlandet, da de er i konflikt med*

[66] *Anmeldelsene av vold og trusler mellom personer som var i slekts- eller klansrelasjon, men som ikke var nær familie, har blitt behandlet tidligere i rapporten under Fysisk vold eller Trusler/tvang utenfor nær familie. Dette gjaldt f.eks. vold og trusler mellom svogere, svigerforeldre, osv. Konfliktene handlet da ofte om noe annet enn familieforbindelsen, f.eks. forretningsvirksomhet eller organisert kriminalitet.*

svigerfamilien. Hun rømmer til noen fjerne slektninger som bor i Norge, og som hjelper henne til krisesenter.

Diagram 52: Antall anmeldelser av vold/trusler i nær familie etter relasjon mellom de involverte. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=164. Prosent.

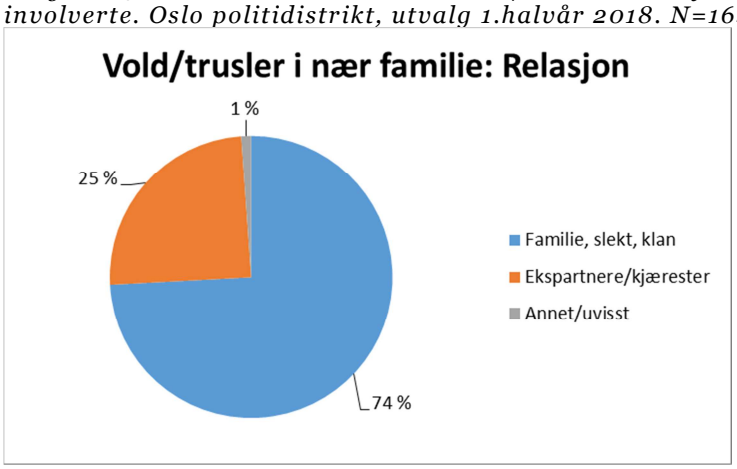

Noen av anmeldelsene beskrev familierelasjoner som var relativt ferske, og hvor partnere hadde særbarn. Samhandlingen virket spesielt vanskelig når det var språk- og kulturforskjeller, og/eller rusmisbruk, involvert.

- *Mor med sønn i barneskolealder flytter fra Østen til Norge for å bo sammen med mors nye norske ektemann, som hun venter barn med. Mannen har et alkoholproblem. Når mor er borte, slår han stesønnen og rister ham. Mor har også blitt slått, ristet og dyttet i veggen. Hun er under streng kontroll av sin mann. Han skal ha vært svært ugrei mot begge etter at de kom til Norge. Gutten har blitt utrygg og trassig. Mor og sønn flytter til krisesenter.*

6.3 Vold/trusler i nær familie: Kjennetegn ved hendelsen

6.3.1 Geografisk gjerningssted

Den geografiske profilen på gjerningssted for tilfellene av vold/ trusler i nær familie, var annerledes enn profilen for den anmeldte volden utenfor nær familien, der majoriteten hadde skjedd i Enhet Sentrum. For vold/trusler i nær familie hadde kun 23 % av hendelsene skjedd i Sentrum. Derimot hadde nær halvparten, 49 %, foregått i geografisk Enhet Øst og 28 % i Enhet Vest.

Diagram 53: Antall anmeldelser av vold/trusler i nær familien fordelt etter geografisk gjerningssted. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår. N=178. Prosent.

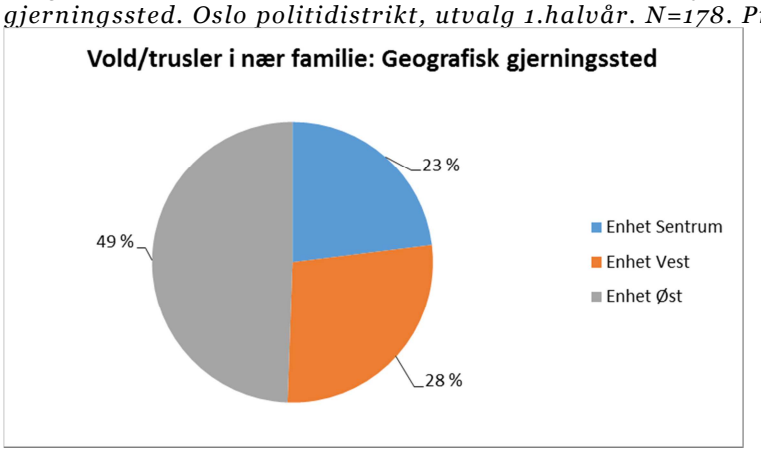

6.3.2 Type gjerningssted

De fleste anmeldelsene gjaldt hendelser som hadde skjedd innendørs (91 %) eller gjennom kommunikasjonsmedier. Bare 4 % hadde skjedd ute.[67]

Et særtrekk ved anmeldelsene som gjelder fysisk vold/trusler i nær familie, er at majoriteten utspiller seg på *bopel*. Dette gjaldt hele 88 % av de 178 anmeldelsene i utvalget 2018. Ofte dreier det seg om de involvertes felles bopel, men noen ganger den ene partens, eventuelt en tredjeparts, bopel.

4 % av anmeldelsene gjaldt hendelser som hadde skjedd på offentlig sted, og 3 % gjaldt trusler formidlet via ulike kommunikasjonsmedier (trusler via telefon, e-post, brev e.a.). I kun 2 % av hendelsene hadde volden eller truslene utspilt seg i tilknytning til utesteder/festlokaler/hotell.

6.3.3 Gjerningstidspunkt

Et annet særtrekk ved anmeldelsene av vold/trusler i nær familie var den store andelen som omhandlet vedvarende vold over tid, og derfor ikke kan knyttes til et bestemt tidspunkt. Dette bidrar til at hele 52 % (93) av anmeldelsene ikke lar seg tidsbestemme.

For de resterende anmeldelsene av vold/trusler i nær familien var gjerningstidspunkt fordelt på alle ukedager. De fleste (41 %) hadde skjedd på kvelden (kl. 18-24), og 25 % hadde skjedd på natten (kl. 00-06).

6.3.4 Angrepstype og våpen

Uavhengig av hvilken lovparagraf anmeldelsen var hjemlet i, framkom det i 79 % av anmeldelsene at det var utøvd fysisk vold uten våpen. I 20 % var det framsatt trusler eller utøvet tvang. Dette må sees som et minimumstall, da det ikke alltid ble gjort tydelig hvorvidt trusler ledsaget fysisk vold. Bare i 10 % av anmeldelsene framkom det at volden besto av trusler (eller trakassering) alene, uten fysisk vold eller våpenbruk.

Tabell 38. Ulike angrepstyper i anmeldelser av fysisk vold/trusler i nær familie. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår. N=178. Absolutte tall og prosent av anmeldelser totalt.[68]

	Antall	%
Trusler (verbal, skriftlig og/eller symbolsk vold)	35	19,7
Fysisk vold uten våpen	140	78,7
Våpenbruk	18	10,1
Frihetsberøvelse	3	1,7

Vold i nær familie utspiller seg relativt ofte over en viss tid, og mange historier bærer preg av at volden består av en kombinasjon av trusler, tvang, psykisk trakassering og fysisk angrep. Hva som oppleves som mest belastende er ikke alltid åpenbart.

I 10 % (18) av anmeldelsene som gjaldt vold/trusler i nær familie, var det benyttet våpen. I disse var det brukt slagvåpen i 8 og stikkvåpen i 5. I 1 anmeldelse var det benyttet skytevåpen, og i 1 var et kjøretøy brukt som våpen. [69]

---

[67] *Appendix, Diagram 54A og 54B.*
[68] *Tabell 38 summerer ikke opp til 100 %, da det i flere anmeldelser inngikk flere angrepsformer.*

I 4 av de 69 anmeldelsen som omhandlet vold i familien rettet mot barn under 18 år, handlet det om tvangs/frihetsberøvelse der barnet var blitt sendt til slekt eller koranskole i utlandet, mot barnets egen vilje. Handlingen virket motivert av foreldrenes oppdrager-/disiplineringsintensjon.

6.3.5 Anmeldelsestidspunkt og politiets kjennskap

I 37 % av utvalgets 178 anmeldte tilfeller av vold/trusler i nær familie, fikk politiet kjennskap til hendelsen ved at de ble tilkalt under eller rett etter hendelsen. I 62 % av hendelsene ble ikke politiet tilkalt, og anmeldelsen ble inngitt av de involverte eller av andre på et senere tidspunkt.

Profilen på anmeldelsestidspunkt for de 178 anmeldelsene av vold/trusler i nær familie, var relativt lik den som var for anmeldelsene av trusler/tvang. 45 % av anmeldelsene ble inngitt og registrert samme dag som hendelsen eller dagen etter. For *trusler/tvang utenfor nær familie* gjaldt dette 46 %, mens for *fysisk vold utenfor nær familie* omfattet det 60 % av anmeldelsene.

31 % av anmeldelsene av familievold ble registrert i løpet av de neste 28 dagene.[70] Dermed var 75 % av anmeldelsene registrert innen en måned etter den anmeldte hendelsen fant sted. Den tilsvarende andelen for anmeldelser av fysisk vold utenfor familien var 88 %, mens den var 79 % for anmeldelser av trusler/tvang utenfor familien.

Dette innebærer at nær en fjerdedel (24 %) av anmeldelsene av fysisk vold/trusler i nær familie kom mer enn én måned etter den anmeldte hendelsen fant sted, hvorav 4 % kom mer enn ett år senere.

Diagram 55: Antall anmeldelser av vold/tvang i nær familie etter tid fra gjerningstidspunkt til anmeldelsestidspunkt. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=164. Prosent.

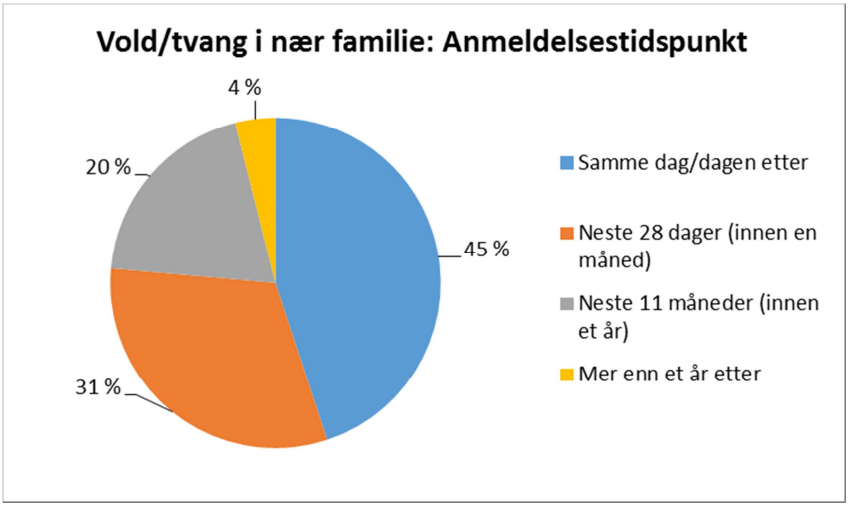

[69] *Et lavt antall anmeldelser med våpen innebærer at fordelingen* kan *være skjev i forhold til våpenbruken i alle anmeldelsene av familievold første halvår i 2018.*
[70] *Regnet fra "Gjerningsdato slutt".*

6.4 Vold/trusler i nær familie: Gjerningspersoner

6.4.1 Kjønn og alder

I tilknytning til de 164 anmeldelsene i utvalget 2018 som gjaldt vold/trusler i nær familie, var det identifisert 165 unike personer som mistenkte. Av disse var 84 % menn og 16 % kvinner.

Som Diagram 56 viser, var det fleste mistenkte i aldergruppen 30-39 år, og dette var tilfellet for både menn (47) og kvinner (13). Hele 38 % av de mistenkte tilhørte denne aldersgruppen. De neste store gruppene var i alder 20-29 år (22 %) og 40-49 år (22 %).

Diagram 56: Antall personer (unike) mistenkt for vold/trusler i nær familie, etter kontinent for statsborgerskap. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=151. Absolutte tall.

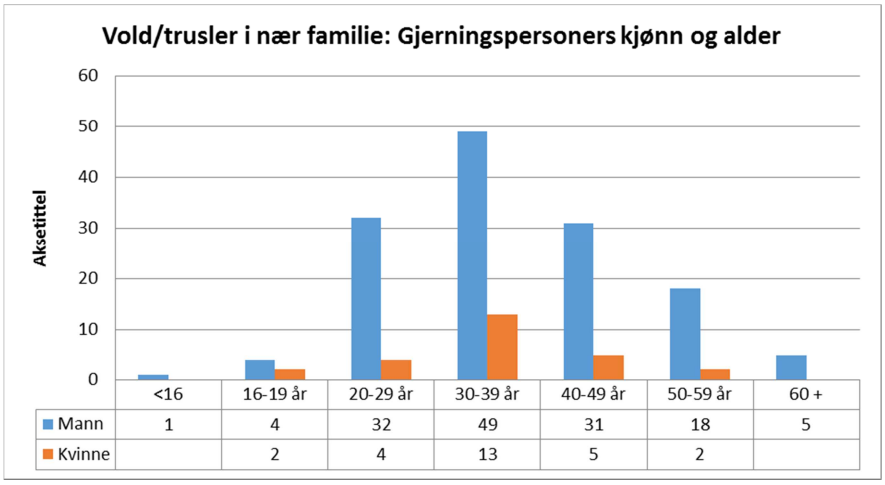

6.4.2 Statsborgerskap og fødeland

Totalt var 24 ulike nasjonaliteter representert blant de 165 personene mistenkt for familievold. 75 % var norske statsborgere. Til sammenligning var det 76 % norske statsborgere blant mistenkte for fysisk vold utenfor nær familie.

Ingen annen nasjonalitet utgjorde mer enn 2 % (4) av de mistenkte, og dette handlet om 4 danske statsborgere og 4 polske. For øvrig var ingen nasjonalitet representert med over 3 mistenkte.

Diagram 57: Antall personer mistenkt for vold/trusler i nær familie, fordelt etter kontinent for statsborgerskap. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=165-1 missing. Prosent.

Fordelt på kontinenter hadde 88 % statsborgerskap fra land i Europa. Blant de mistenkte var det videre 6 % med statsborgerskap fra land i Asia, og 3 % med statsborgerskap fra henholdsvis Afrika (5) og Midt-Østen (4). 1 person var borger av land i Amerika.

Det var et mer variert bilde når det gjelder fødeland for personene som var mistenkt for vold/trusler i nær familie. Hele 36 ulike fødeland var representert. Gruppene av personer født i Norge utgjorde 42 % (66), mens 10 % (16) var født i Irak, 6 % (10) i Pakistan, 4 % (6) i Iran. [71] Blant de resterende 46 personene var det 5 eller færre personer med samme fødeland representert blant de mistenkte.

6.4.3 Arbeids- og skoletilknytning

For de 140 mistenkte for vold/trusler i nær familie som det fantes opplysning om arbeidslivstilknytning for, var 57 % i arbeid og 8 % var under utdanning. Opplysningene i saken tilsa at 35 % var trygdet eller på annen måte utenfor lønnet arbeid eller skole. [72]

Andelen personer under utdanning var dermed mindre blant de som var mistenkt for vold/trusler i nær familie, enn blant de som var mistenkt for henholdsvis fysisk vold og trusler/tvang utenfor nær familie. Tilsvarende flere var i arbeid. Andel personer utenfor skole-/arbeidsliv var tilnærmet lik den samme som i gruppen mistenkte for fysisk vold utenfor nær familie.

Opplysninger om type yrke bygger her på et relativt lite antall personer. De tilsier samtidig at et relativt stort antall av de yrkesaktive blant de som var mistenkt, var i jobber innenfor kategorien Produksjon/transport.[73]

6.4.4 Belastning rus og psykiske problemer

For personene mistenkt for vold/trusler i nær familie i utvalget 2018, framkom det opplysninger som tilsa at 13 % hadde rusproblemer, 7 % hadde psykiske problemer og 10 % slet med en kombinasjon av disse belastningene.

For 70 % av de mistenkte forelå det ikke opplysninger som tilsa at vedkommende hadde utfordringer med rusmisbruk eller psykisk sykdom.

Informasjonen på området må betraktes som mangelfull og tallene tolkes som minimumstall.

Diagram 58: Antall personer (unike) mistenkt for vold/tvang i nær familie fordelt etter rusmisbruk og/eller Psykiske problemer. Oslo politidistrikt 1.halvår 2018. N=165. Prosent.

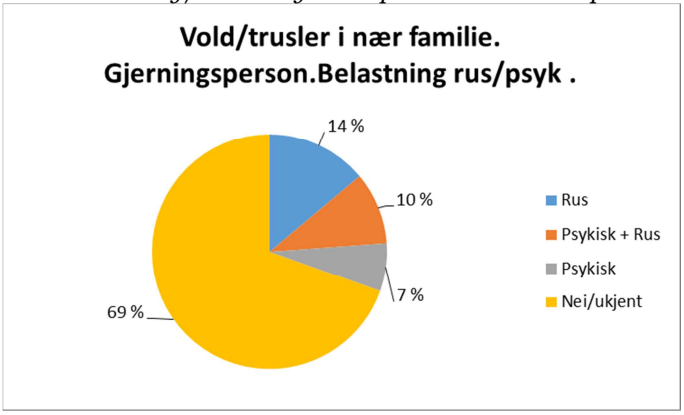

Flere av de mistenkte hadde vært ruspåvirket *under* en voldshendelse de var anmeldt for.[74] 22 % hadde vært beruset på alkohol (i en eller flere av voldstilfellene de var anmeldt for) og tilsvarende

[71] *Fødeland: N=151-7 missing cases.*
[72] *Arbeids- og skoletilknytning: N=151-23 missing cases. Se Appendix, Tabell 39.*
[73] *Dette gjaldt 43 % av de som 80 som var i arbeid.*
[74] *Enkelte var anmeldt flere ganger for vold/trusler i nær familie innenfor utvalgsperioden.*

hadde 6 % vært påvirket av narkotika under en hendelse. Kun for 16,4 % av personene var det oppgitt at de ikke hadde vært ruspåvirket under hendelsen.

6.4.5 Belastede miljøer og tidligere lovbrudd

Tidligere kriminalitet

Av de 165 personene som var mistenkte for vold/trusler i nær familie i utvalget 2018, hadde 73 % også tidligere vært mistenkt (og eventuelt siktet) i en straffesak. Som gruppe hadde de dermed en mindre kriminelt belastet historie enn personer mistenkt for fysisk vold eller trusler/tvang utenfor familien, der henholdsvis 78 % og 80 % hadde vært mistenkt for lovbrudd tidligere.

Blant de mistenkte for vold/trusler i familien hadde 48 % tidligere vært mistenkt for voldslovbrudd med gjerningssted i Oslo politidistrikt, og 17 % for voldslovbrudd i annet politidistrikt. Dette kan gjelde ulike former for vold, både trusler, tvang og fysisk vold, både innenfor og utenfor familien. Også i denne gruppen av mistenkte var det relativt mange som hadde vært mistenkt for lovbrudd i et annet politidistrikt (35 %).

Tabell 40: Personer (unike) mistenkt for vold/trusler i nær familien, fordelt etter tidligere status som mistenkt/siktet tidligere for kriminalitet og vold, i og utenfor Oslo pd. Oslo politidistrikt, 1.halvår 2018. N=165. Absolutte tall og prosent av alle.

	Antall	%
Tidligere mistenkt	120	72,7
Tidligere mistenkt for vold i Oslo	79	47,9
Tidligere mistenkt for vold i annet distrikt	29	17,6
Tidligere mistenkt for annen krim i Oslo pd	97	58,8
Tidligere mistenkt for annen krim annet distrikt	57	34,5

Blant personer mistenkt for fysisk vold/trusler i nær familie var andelen med mange lovbrudd bak seg, noe mindre enn blant personer mistenkt for fysisk vold og trusler/tvang utenfor familien. 11 % var registrert som mistenkt mer enn 30 ganger tidligere, mot 19 % og 23 % blant de som var mistenkt for hhv fysisk vold og trusler/tvang utenfor familien.

Diagram 60: Antall personer (unike) mistenkt vold/trusler i nær familie fordelt etter grad av kriminell belastning (mistenkt i forhold) i Oslo pd tidligere. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=165. Prosent.

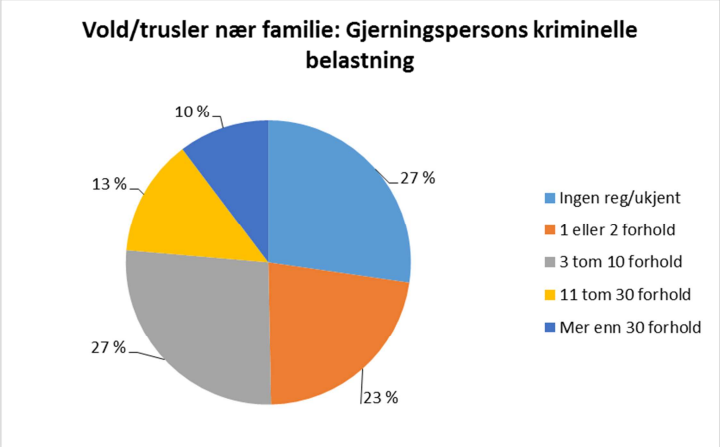

Blant personene som var mistenkt for fysisk vold/trusler i nær familie hadde 64 % vært *fornærmet* i en straffesak før 2018. Dette er likt andelen blant mistenkte for fysisk vold (65 %) og noe lavere enn andelen blant mistenkte for trusler/tvang (70 %) utenfor familien.

Kriminell tilknytning

Av de 165 personene som var mistenkt for vold/trusler i nær familie i utvalget 1. halvår 2018, var det opplysninger som tilsa at 19 % hadde løse eller tette forbindelser til et kriminelt belastet miljø.[75] Dette er en lavere andel enn for både personer mistenkte for fysisk vold og for de mistenkt for trusler/tvang utenfor nær familie, der henholdsvis 40 % og 45 % hadde slike relasjoner til kriminelle miljøer.

Man må ta høyde for at opplysningene i sakens dokumenter og politiets registre ikke gir fullstendig informasjon.

6.5 Vold/trusler i nær familie: Fornærmede

Når det gjelder de 178 anmeldelsene av vold/trusler i nær familie, var det i flere tilfeller registrert mer enn én fornærmet. Dette skyldes primært at flere familiemedlemmer blir berørt av vold innenfor en familie. Totalt var det 194 ulike fornærmede i de 178 anmeldelsene av denne typen vold i utvalgets totalt 750 anmeldelser fra 1.halvår 2018.

6.5.1 Kjønn og alder

Blant de fornærmede var 77 % kvinner og 23 % menn. Diagram 61 nedenfor, viser det absoluttet antallet menn og kvinner i ulike aldersgrupper. Det framgår at det var 65 barn under 16 år, hvorav 60 % var jenter og 40 % var gutter. Disse unge under 16 år utgjorde 34 % av utvalgets fornærmede i anmeldelser av fysisk vold og trusler i nær familie.

Familievolden rammet for øvrig primært personer i aldersgruppen 20-29 år (19 %) og 30-39 år (20 %), Dette vil i stor grad si unge par og foreldre i barnefamilier. I alle aldersgrupper var kvinner i flertall.

Diagram 61: Antall fornærmede i anmeldelser av vold/trusler i nær familie fordelt etter kjønn og alder. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=194. Absolutte tall.

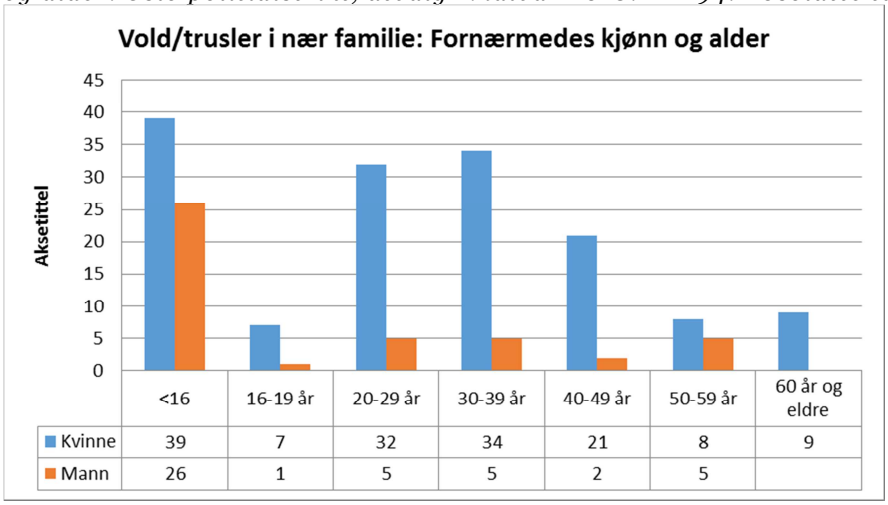

	<16	16-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 år og eldre
Kvinne	39	7	32	34	21	8	9
Mann	26	1	5	5	2	5	

Barn som ofre for familievold var til dels representert gjennom anmeldelser fra Barnevern og meldinger fra skoler. 36 % av de fornærmede var under 18 år i anmeldelsene av familievold og disse utgjorde 9 % av samtlige fornærmede på tvers av de ulike kategoriene av vold. 61 % av barna (under 18 år) var jenter, og alderen for de unge ved det straffbare forholdets start var i hele spekteret fra 0 til 17 år.

[75] *Se kapittel 8 for nærmere beskrivelse av mistenkte med kriminell belastning.*

Majoriteten (87 %) av barna var bosatt i Oslo kommune, og 7 % i hver av kommunene Asker og Bærum. 2 barn var registrert som bosatt i kommune utenfor politidistriktet.

6.5.2 Statsborgerskap og fødeland

Majoriteten (75 %) av fornærmede i anmeldelsene av vold/trusler i nær familie, hadde norsk statsborgerskap. Til sammenligning gjaldt dette 77 % av de fornærmet for fysisk vold utenfor nær familie.

Fordelt på kontinenter hadde 85 % av de mistenkte statsborgerskap fra Europa, 9 % fra Asia, mens resten var delt likt med 2 % på Afrika, Amerika og Midt-Østen.

Diagram 62: Antall personer (unike) fornærmet i anmeldelser av vold/trusler i nær familie fordelt etter kjønn og alder. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=194. Prosent.

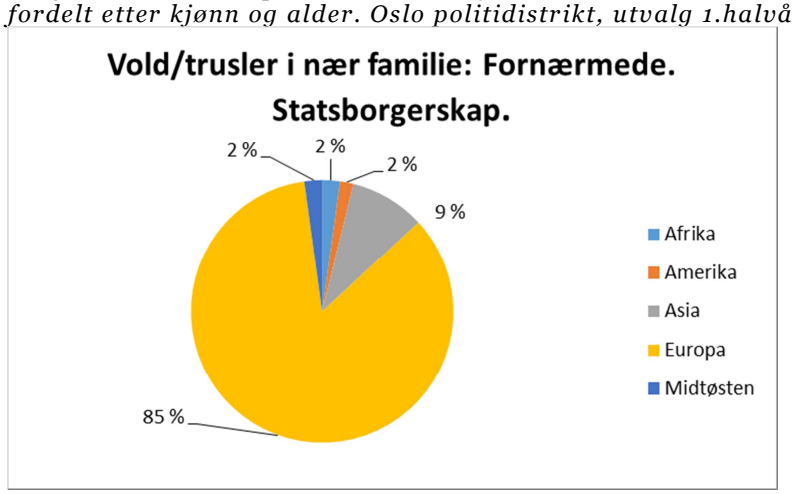

Det var 10 ulike statsborgerskap blant de 67 unge ofrene for familievold under 18 år. De fleste (80 %) hadde norsk statsborgerskap. 3 barn med statsborgerskap i Afghanistan utgjorde 4 % av disse barna, og for øvrig var ingen statsborgerskap representert med over 2 personer.

Fødeland var meget variert, og omfattet 36 forskjellige land. Drøyt halvparten (56 %) av alle de fornærmede i familievold-anmeldelsene var født i Norge. For øvrig var de største gruppene 5 % (10) født i Irak, 4 % (7) født i Iran og 3 % (6) født i Pakistan. De øvrige fornærmede var født i rekken av land som representerte 5 fornærmede eller færre.

De 67 fornærmede under 18 år var født i 13 ulike land, men hele 78 % (54) var født i Norge. For øvrig var det ikke flere enn 2 barn med samme fødeland.

6.5.3 Arbeids- og skoletilknytning

27 % av de 194 fornærmede i utvalgets anmeldelser av vold/trusler i nær familie, var under utdanning eller tilknyttet skole, og 9 % var i barnehage eller førskoleordning. 24 % var i arbeid, mens 20 % var utenfor arbeidslivet som trygdet eller annet. Fordelingen er preget av at det var en større andel barn og unge blant denne gruppen av fornærmede, enn blant fornærmede i anmeldelser av fysisk vold og trusler/tvang utenfor nær familie.

For 20 % av de fornærmede manglet opplysninger om tilknytning til skole eller arbeidslivet. Fordelingen over er dermed beheftet med noe usikkerhet.

De fornærmede med kjent yrkestilhørighet var fordeler utover flere yrkeskategorier, men manglende opplysninger gjør at data på dette punktet er beheftet med usikkerhet.

Diagram 63: Antall personer (unike) fornærmet i anmeldelser av vold/trusler i nær familie, fordelt etter tilknytning til skole eller arbeidsliv. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=194. prosent.

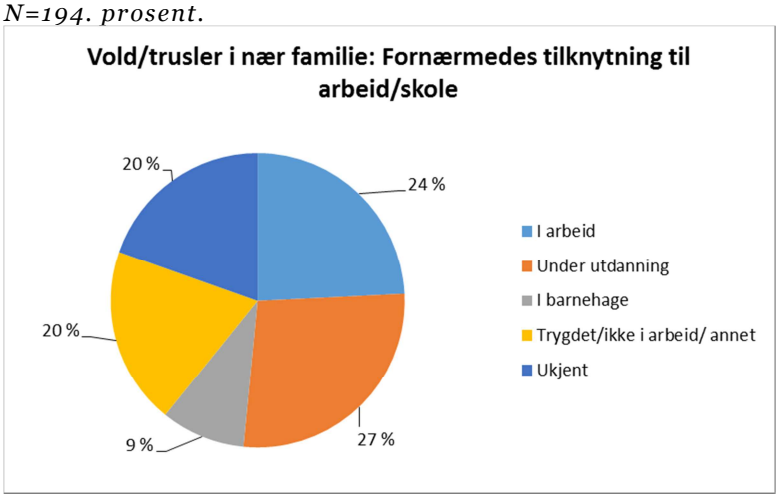

6.5.4 Belastning rus og psykiske problemer

For majoriteten (84 %) av fornærmede i anmeldt familievold framkom det ikke opplysninger som tilsa rus- eller psykiske problemer. For 7 % forelå det opplysninger om rusmisbruk og for 6 % opplysninger om psykiske utfordringer. For 3 % framkom en kombinasjon av disse typene belastning.

Diagram 64: Antall personer (unike) fornærmet i anmeldelser av vold/trusler i nær familie, etter rus- eller psykiske problemer. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=194. Prosent.

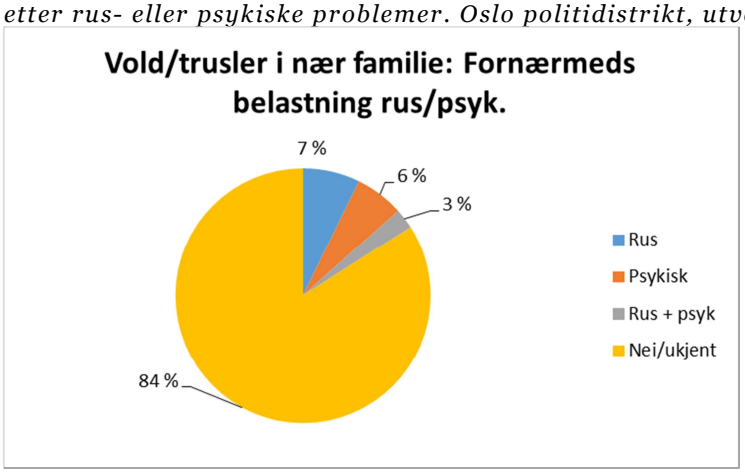

Opplysninger om ruspåvirkning tilsa at minst 14 % av de fornærmede for familievold var påvirket av alkohol *under den anmeldte hendelsen*, og minst 2 % var påvirket av narkotika. Informasjon om ruspåvirkning manglet i 35 % av anmeldelsene, og tallene er minimumsanslag.

For nær halvparten (49 %) tydet opplysningene på at vedkommende *ikke* var ruspåvirket da den anmeldte hendelens skjedde.

6.5.5 Tidligere lovbrudd og belastede miljøer

Historie som fornærmet

Rundt to tredjedeler (67 %) av de 194 fornærmede i anmeldelser av fysisk vold/trusler i nær familie, hadde *ikke* hatt status som fornærmet i straffesak registrert før 2018. Dermed hadde 33 % av de fornærmede slik tidligere erfaring. Kun 3 % hadde vært fornærmet i mer enn 10 tidligere straffesaker. For de resterende 30 % hadde den ene halvparten vært fornærmet i 1-2 ganger tidligere, den andre 3-9 ganger.

Diagram 65: Antall personer (unike) fornærmet i anmeldelser av vold/trusler i nær familie, etter tidligere historie som fornærmet i straffbart forhold. Oslo politidistrikt, 1.halvår 2018. N=194. Prosent.

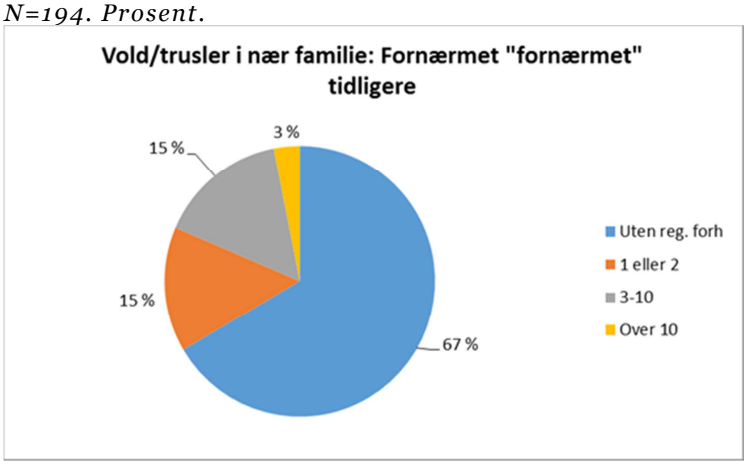

22 % av de fornærmede i anmeldt familievold hadde tidligere vært fornærmet i en voldsanmeldelse (uavhengig av hvilken type vold). De fleste av disse hadde opplevd dette kun én eller to ganger tidligere, men 9 % hadde opplevd å være fornærmet i 3 eller flere anmeldte voldssaker tidligere.

Historie som mistenkt

22 % av de 194 fornærmede i anmeldelser av familievold i utvalget 2018, hadde tidligere vært mistenkt (og evt. siktet) i en straffesak. Men majoriteten (78 %) hadde altså ikke vært siktet for lovbrudd før 2018. For de som hadde vært mistenkt/siktet for lovbrudd, gjaldt dette i primært andre typer lovbrudd enn vold.

Diagram 66: Antall personer (unike) fornærmet i anmeldelser av vold/trusler i nær familie, fordelt etter tidligere historie som siktet for straffbart forhold i Oslo pd. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=194. Prosent.

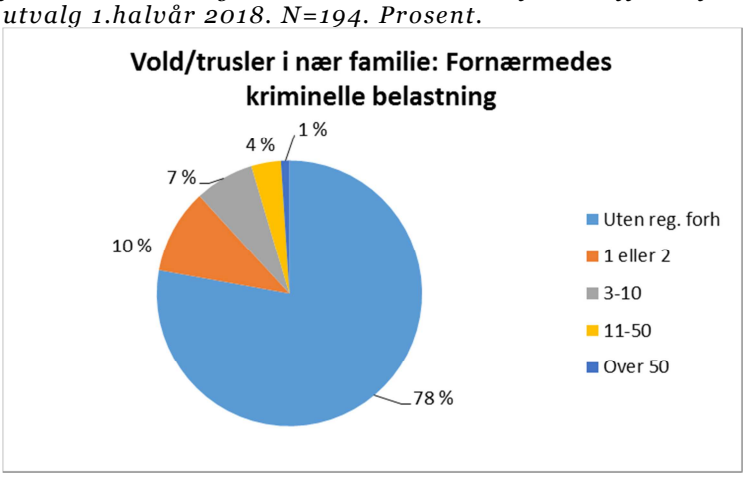

Blant de 194 fornærmede hadde 21 % vært mistenkt i en straffesak med gjerningssted i Oslo politidistrikt tidligere. 13 % (26) hadde vært mistenkt for *voldslovbrudd* i politidistriktet tidligere.

Kriminell tilknytning

Registerundersøkelser tydet på at 4 % av de 194 fornærmede i anmeldelser av vold og trusler i nær familie hadde forbindelser til, eller var en del av, et kriminelt belastet miljø.[76]

Dette er en mindre andel enn blant andre fornærmede, der 14 % og 9 % av ofre for henholdsvis fysisk vold og trusler/tvang hadde en form for relasjon til kriminelle miljøer, om enn av varierende styrke og karakter.

[76] *Se kapittel 8 for nærmere beskrivelse av mistenkte med kriminelle kontakter.*

DEL 3: Særskilte temaer

7 Fysisk vold og trusler med unge mistenkte

I 8 % (59) av de 750 anmeldelsene i utvalget 2018 var det en eller flere mistenkte under 18 år.[77] I sammenligningen over tid, presentert i Kapittel 2.6 framgår det at andelen straffbare voldsforhold med mistenkte i alder under 20 år var tilnærmet den samme i 2018 som i 2009. Imidlertid ble barne- og ungdomskriminaliteten redusert i flere av årene mellom 2009 og 2018. I denne perioden kan voldskriminalitet totalt sett ha vært mindre preget av vold begått av unge gjerningspersoner.

Det lave antallet anmeldelser som er grunnlaget for dette kapittelet øker usikkerheten om hvorvidt materialet gjenspeiler de unges vold i anmeldelser for halvåret som helhet. Det vises for øvrig til beskrivelse av vold og andre lovbrudd blant unge i 2018 i den årlige *SaLTo-rapporten* utgitt primo mai 2019.

7.1 Fornærmedes sammenheng

7.1.1 Jobb/skolerelatert

De fleste anmeldte voldstilfellene med mistenkte under 18 år, rammet en fornærmet som befant seg i en *jobb-/skolerelatert sammenheng*. Mange skjedde mens de var på skolen eller i ungdomsmiljøer med tilknytning til en skole. Totalt gjaldt dette 37 % av anmeldelsene med mistenkte under 18 år. Til sammenligning utgjorde jobb/skolerelaterte sammenhenger rammen for 26 % av anmeldelsene i utvalget totalt 2018. Volden begått av unge mistenkte trakk denne andelen opp.

- *En lærer får trusler på sms om at han ligger dårlig an og skal ta's. Læreren antar trusselen stammer fra en elev med kontakter i et kriminelt belastet miljø, og som stadig krangler, bråker og ødelegger på skolen. Gutten plukkes ofte opp av eldre venner som ankommer skolen i store biler og som vandrer gjennom skoleområdet med en mine av makt.*

7.1.2 Handels-/fritidsrelatert

29 % av anmeldelsene med unge mistenkte, rammet en person som befant seg i en *handels-/fritidsrelatert sammenheng*, og handlet ofte om vold mot andre unge. Enkelte hendelser skjedde i tilknytning til at fornærmede brukte kjøpesentre som sosial arena, men noen også i tilknytning til andre sosiale arenaer, som konsertlokaler og idrettsanlegg. En del av hendelsene utspilte seg da fornærmede var på reise mellom ulike arenaer, og mellom personer som var ukjent for hverandre fra før. Totalt var fornærmede i en handel/fritidsrelatert sammenheng i 16 % av de anmeldte voldstilfellene i utvalget 2018. Vold begått av unge var dermed med på å trekke også denne andelen opp.

- *To unge gutter tilhører en lokal vennegjeng som er i en konflikt med jevngamle gutter fra den andre siden av byen. Konflikten utspiller seg på SoMe, og den begynte med at en av gutta på den andre siden av byen hadde seksuelt trakassert ei jente i omgangskretsen til den førstnevnte vennegjengen. Konflikten fortsetter gjennom Snapchat også etter at de møtes og sier seg enige i at de har skværet opp. De to guttegjengene møtes igjen for "å ordne opp". De andre gutta er mange, og de to guttene og deres venner får bank.*

[77] *De 70 unike personene som ble mistenkt for vold i disse anmeldelsene utgjorde imidlertid 13 % av alle mistenkte personer i utvalget. Dette gjenspeiler blant annet at det relativt ofte er flere mistenkte i anmeldelser av unge.*

- *To gutter røyker og oppfører seg provoserende på t-banen. En mann filmer dem med sin mobiltelefon, bl.a. når de spyttet rundt seg. Én av guttene slår til mannen idet han går av t-banen.*

Diagram 67: Anmeldelser med unge mistenkte (under 18 år) fordelt etter fornærmedes livssammenhenger ved voldserfaringen. Oslo politidistrikt, utvalg 1. halvår 2018. N=59. Prosent.

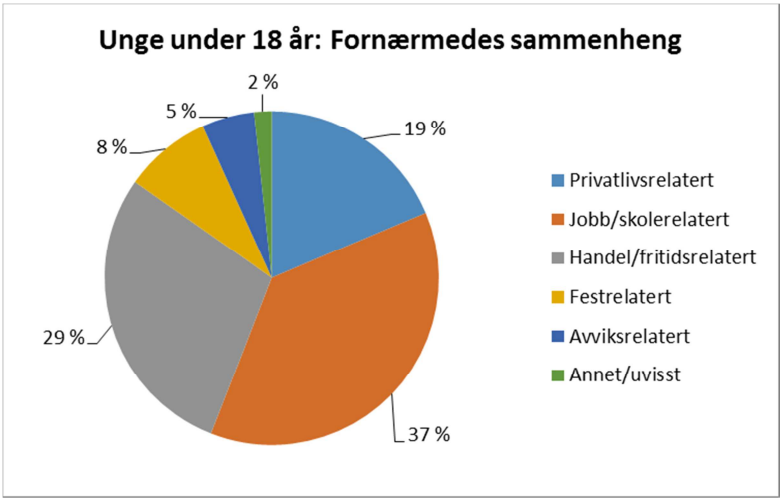

7.1.3 Privatlivsrelatert

For alle anmeldelsene i utvalget 2018 var privatlivrelaterte voldserfaringer mest utbredt, og utgjorde hele 33 % av anmeldelsene. Volden begått av unge rammer i mindre grad fornærmede i den private sfæren, og utgjorde kun 19 % av disse voldsanmeldelsene. Blant dem er det samtidig historier om alvorlig vold og kompliserte relasjoner.

- *Mor har gjennom 2 år blitt slått, sparket og truet av sin nå 15 år gamle datter, som bor hos henne. Datteren har på sin side blitt utsatt for vold og overgrep av sin far. Hun skader seg selv og har store psykiske problemer. Mor er kronisk syk.*

7.1.4 Fest- og avviksrelatert

Til sammen 14 % av anmeldelsene med mistenkte under 18 år, omhandlet hendelser der fornærmede ble utsatt for vold eller trusler i fest- eller i avviksrelatert sammenheng.

- *Gutt i midten av tenårene kjenner jentene på en russebuss og får være med "å rulle". Han blir svært beruset og slår ei jente flere ganger i ansiktet da hun avviser hans seksuelle tilnærminger.*

- *Jente på 17 år er redd en jevngammel gutt på samme barnevernsinstitusjon. Han opptrer truende på subtile måter, men også mer utagerende ved blant annet å kaste ting som knuses mot gulvet rett ved siden av henne. Hun mener han gjør det bare for å skremme henne.*

7.1.5 Relasjon mellom involverte

Nær halvparten av anmeldelsene (46 %) som involverte mistenkte personer under 18 år, handlet om vold og/trusler mellom *venner og bekjente* – for så vidt også uvenner. Denne store andelen henger

sammen med at mange av de involverte kjente (til) hverandre fra skolesammenheng. Ofte handlet dette om posisjonering og identitet, skiftende allianser, illojalitet og svik.

- *Jente blir slått av gutt/medelev da hun konfronterte ham med at han forteller usannheter for å lage intriger mellom jentene.*

En betydelig andel (35 %) av anmeldelsene handlet om vold, trusler eller tvang mellom *ukjente*. For alle anmeldelsene i utvalget totalt, var denne andelen 24 %, og volden begått av unge drar denne voldsrisikoen opp. I flere tilfeller hadde det oppstått krangel mellom ukjente ungdommer som møttes på byen på kveldstid, og der konflikten eskalerte. Alkoholpåvirkning var gjerne del av bildet. I noen tilfeller virket de unge mistenkte aggressive og psykisk ustabile, med lav terskel for å bli provosert og voldelig. Iblant ble ungdommer voldelige i forbindelse kjøp og salg på det illegale narkotikamarkedet.

- *To 16- årige gutter blir stoppet på gata av to aggressive gutter på 17 år, og blir spurt om røyk. Den ene av de to aggressive guttene truer med at han har kniv i lomma. Den andre slår en av gutta i hodet med tom spritflaske da de to guttene forsøker å løpe bort.*

Det var også tilfeller der unge mistenkte hadde sendt trusler via sosiale medier til både kjente og ukjente personer, blant annet til en organisasjon og dens ansatte. (Se også Kapittel 9: Trusler via sosiale medier.)

Diagram 68: Antall anmeldelser med mistenkte under 18 år fordelt etter relasjon mellom partene. Oslo politidistrikt, utvalg 1. halvår 2018). N=59. Prosent.

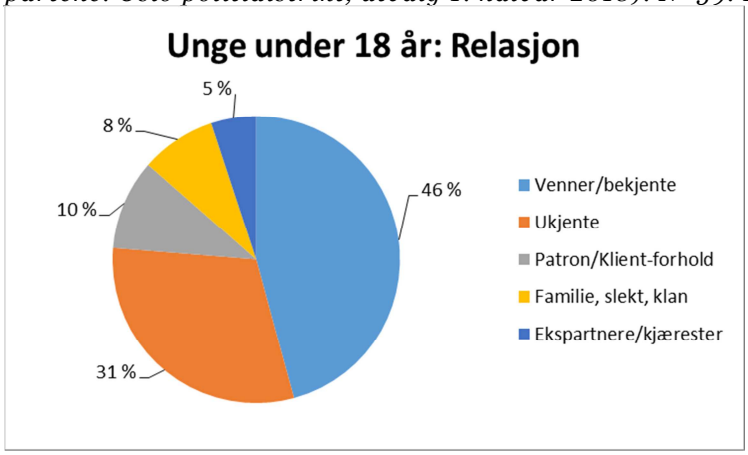

7.1.6 De fornærmede for unges voldslovbrudd

Totalt var 60 unike personer registrert som fornærmet i anmeldelsene der den mistenkte var under 18 år. Majoriteten (60 %) av disse var selv under 18 år ved hendelsen. Den yngste fornærmede var 9 år og den eldste 63 år.

I anmeldelsene med unge mistenkte under 18 år, var drøyt en tredjedel av de fornærmede var kvinner (37 %), og to tredjedeler menn (63 %).

7.1.7 Type gjerningssted

14 % av de 59 anmeldelsene av vold/trusler med mistenkt under 18 år, omhandlet hendelser formidlet på nettet eller over (mobil)telefon. Dette er en større andel enn i det samlede utvalget i undersøkelsen (9 %), og de unge gjerningspersonene er derfor med på å dra denne andelen opp.

Hendelsene i de fleste anmeldelser med unge mistenkte hadde imidlertid skjedd på et geografisk avgrensbart sted, og disse fordelte seg relativt jevnt mellom steder innendørs og utendørs. Noen hendelser (5 %) hadde funnet sted på transportmidler/stasjonsområder.

Diagram 69: Antall anmeldelser med mistenkte under 18 år fordelt etter handlingsarena der hendelsen er plassert. Oslo politidistrikt, utvalg 1. halvår 2018. N=59. Prosent.

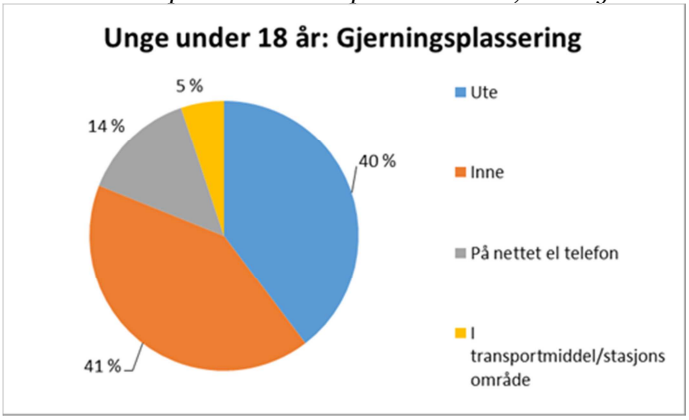

32 % av anmeldelsene med unge mistenkte omhandlet hendelser på offentlig sted og 24 % på skole/arbeidssted, da fortrinnsvis skole. For det totale utvalget gjaldt disse voldsarenaene i henholdsvis 24 % og 9 % av voldsanmeldelsene.

Derimot handlet "kun" 19 % av anmeldelsene om vold/trusler på noens bopel, mens dette utgjorde 34 % av anmeldelsene totalt.[78]

7.1.8 Geografisk gjerningssted

De fleste anmeldelser med mistenkte under 18 år handlet 1.halvår 2018 om hendelser i politidistriktets geografiske Enhet Øst. Dette gjaldt 58 % av anmeldelsene, mens det for den anmeldte volden totalt gjaldt 31 % av 750 anmeldelser.

Diagram 71: Antall anmeldelser med mistenkte under 18 år fordelt etter geografisk gjerningssted. Oslo politidistrikt, utvalg 1. halvår 2018. N=59. Prosent.

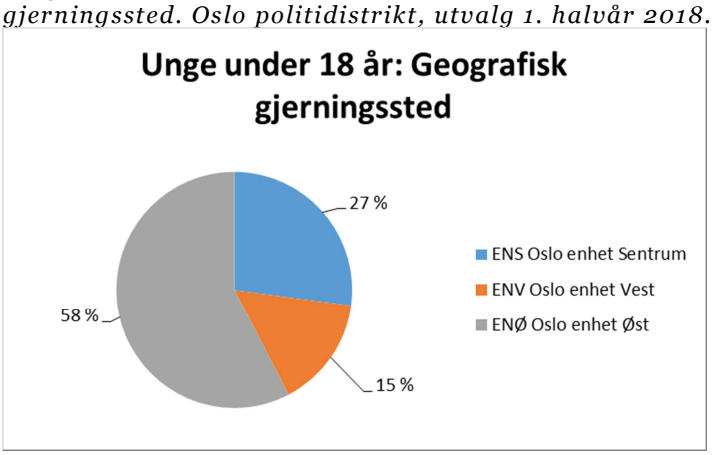

27 % av anmeldelsene med unge mistenkte omhandlet hendelser i Enhet Sentrum, og 15 % (9) i Enhet Vest. For anmeldelsene totalt hadde en langt større andel, henholdsvis 55 % og 31 % utspilt seg i Enhet Sentrum og Vest. Tilsynelatende bidro vold med unge mistenkte til å øke voldsrisikoen mer i Enhet Øst enn inn i de andre geografiske enhetene.

[78] *Se Appendix, Diagram 70.*

7.1.9 Angrepstype og våpen

De 59 anmeldelsene med gjerningsperson under 18 år fordelte seg på 71 % som primært gjaldt fysisk vold, og 29 % som gjaldt trusler. Denne fordelingen avviker ikke nevneverdig fra det totale utvalget i sin helhet.

Majoriteten av voldsanmeldelser med mistenkte under 18 år handlet om utøvelse av fysisk vold uten bruk av andre våpen enn egen kropp. Dette gjaldt 70 % av slike anmeldelser. Det handlet da i størst grad om slag (30), men også om sparking (9), og i sjeldnere tilfeller om kvelertak/strupetak (3). Det var 2 anmeldelser hvor våpen var brukt i forbindelse med fysisk vold. I begge tilfeller gjaldt det slagvåpen.

I 2 anmeldelser som gjaldt trusler, ble det benyttet våpen. Dette var kniv.

I voldsanmeldelsene med gjerningsperson(er) under 18 år var det med dette en mindre andel hvor våpen ble brukt (7 %), enn tilfellet var i det samlede utvalget med alle aldersgrupper inkludert (13 %).

7.2 Gjerningspersoner

I anmeldelsene med gjerningsperson(er) under 18 år var det totalt 70 ulike personer som var mistenkt (og eventuelt siktet).

Blant disse 70 unge var 50 mistenkt for fysisk vold utenfor nær familie, 19 for trusler tvang utenfor nær familie og 3 for vold/trusler i nær familie.[79]

7.2.1 Kjønn og alder

Av de 70 unge mistenkte under 18 år var 27 % (19) under 15 år. De fleste var gutter, men andelen varierte etter alder og kategori av vold.

Tabell 41: Antall personer (unike) under 18 år mistenkt for ulike kategorier vold, fordelt på kjønn. Prosent.

	Fysisk vold utenfor nær familie	Trusler/tvang utenfor nær familie	Vold/trusler i nær familie
Andel gutter	86,3	73,7	100,0
Andel jenter	13,7	26,3	0,0
Totalt	100,0	100,0	100,0
N=	50	19	3

De 3 mistenkt for vold/trusler i nær familie var alle gutter. 86 % av de 50 unge mistenkte i anmeldelser av fysisk vold utenfor nær familie var gutter, og det samme gjaldt 74 % av de 19 unge anmeldt for trusler/tvang. Det var altså, relativt sett, noen flere jenter blant de som var anmeldt for trusler enn for fysisk vold.[80]

[79] *Summerer opp til over 70 siden noen var mistenkt for flere kategorier vold.*
[80] *Det tar forbehold om at fordelingene her bygger på et lite antall personer, og dermed ikke gir et representativt inntrykk av fordelingene på kjønn og alder som gjelder for unge mistenkte i alle anmeldelser 1. halvår 2018.*

7.2.2 Statsborgerskap, fødeland og bosted

Majoriteten av unge mistenkte i det samlede utvalget, var norske statsborgere. Dette gjaldt 86 % av de mistenkte under 18 år, mot 76 % av mistenkte totalt. 94 % av de unge under 18 år hadde statsborgerskap fra europeisk land.

Når det gjaldt fødeland blant de mistenkte under 18 år, hadde 67 % blitt født i Norge. Til sammenligning gjaldt dette 51 % av de mistenkte totalt.

Hele 91 % (64) av de mistenkte under 18 år hadde adresse i politidistriktet. Til sammenligning gjaldt dette bare 66 % av de mellom 18-22 år, der flere hadde bostedsadresse i andre politidistrikt eller andre land.

De med bostedsadresse i Oslo politidistrikt var fordelt som følgende etter hvilken geografisk enhet de var registrert bosatt i: 59 % hadde adresse i geografisk Enhet Øst, 25 % i Enhet Sentrum og 16 % i Enhet Vest.

Diagram 72: Antall mistenkte personer (unike) under 18 år fordelt etter bostedets tilhørighet i geografisk enhet. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=64. Prosent.

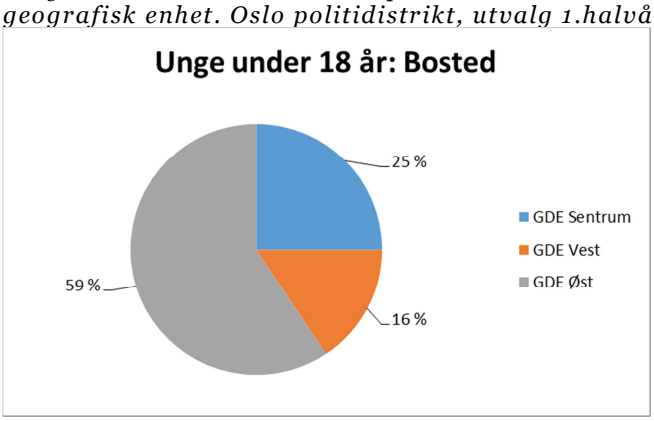

7.2.3 Arbeid og utdanning

Blant de mistenkte under 18 år var minst 91 % under utdanning. For de resterende manglet saksdokumentene informasjon om tilknytning til skole eller arbeid.

7.2.4 Belastning rus, miljøer og tidligere kriminalitet

For 16 % (11) av de mistenkte under 18 år framkom det at de hadde vært alkoholpåvirket under en voldshendelse de var mistenkt for. Én var registrert som påvirket av narkotika under hendelsen. Opplysningene om ruspåvirkning framsto imidlertid som mangelfulle, og tallene må tolkes som minimumsanslag.

I noen av anmeldelsene framkom det opplysninger som tilsa at de unge mistenkte personene hadde rusproblemer eller betydelige psykiske problemer, og i noen tilfeller en kombinasjon av dette. Til sammen gjaldt dette 13 % av de 70 unge under 18 år. Opplysningene på dette området var samtidig så sporadiske at de er vanskelig å tillegge særlig vekt.

For 40 % av de 70 mistenkte under 18 år fantes opplysninger som tilsa at de hadde forbindelser til, eller var en del av, et kriminelt belastet miljø.[81] I mange tilfeller forelå det ikke relevante opplysninger om dette, så data gir et usikkert bilde.

7.2.5 Tidligere møter med rettsapparatet

Totalt hadde hele tre fjerdedeler (76 %) av de unge mistenkte vært anmeldt for lovbrudd tidligere. Til sammenligning gjaldt dette 78 % av de mistenkte for fysisk vold utenfor familien, uavhengig av alder.

Nær halvparten av de mistenkte under 18 år hadde tidligere vært mistenkt/siktet for *voldslovbrudd* i Oslo politidistrikt, mens nærmere 2 av 3 hadde vært mistenkt for annen kriminalitet i politidistriktet. Dette er et overraskende høyt antall, når man tar alder med i betraktningen.[82]

Tabell 42: Antall og andel av alle mistenkte personer (unike) under 18 år mistenkt for vold, som tidligere har hatt status som mistenkt i og utenfor Oslo pd. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=70

	Antall	%
Tidligere mistenkt	53	75,7
Tidligere mistenkt for vold i Oslo pd	34	48,6
Tidligere mistenkt for vold i annet distrikt	11	15,7
Tidligere mistenkt for annen krim. i Oslo pd	44	62,9
Tidligere mistenkt for annen krim. i annet distrikt	19	27,1

I Diagram 73 nedenfor, framgår den kriminelle belastningen for de 70 mistenkte under 18 år i utvalget 2018. En betydelig andel av de unge mistenkte var tungt kriminelt belastet fra tidligere.

Diagram 73: Antall mistenkte personer (unike) under 18 år fordelt etter kriminell belastning (antall ganger mistenkt) tidligere. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=70. Prosent.

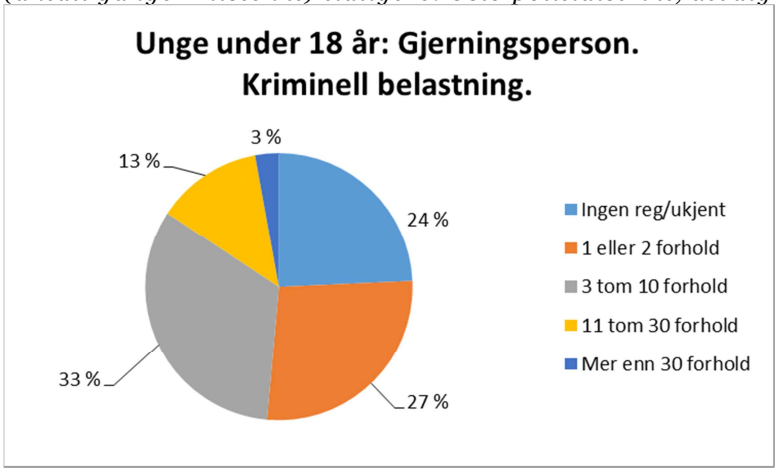

Til tross for sin unge alder, var hele 33 % registrert som mistenkt 3-10 ganger tidligere. 13 % var anmeldt 11-30 ganger tidligere. 2 personer hadde vært mistenkt for en straffbar handling over 30 ganger.

Av de mistenkte under 18 år hadde 46 % vært *fornærmet* i en straffesak før 2018.

---

[81] *Seneste kapittel for nærmere beskrivelse av mistenkte med kriminell belastning.*
[82] *Det er med på å belyse utfordringen med "unge gjengangere" som er beskrevet i SaLTo-rapporter fra Oslo kommune/Oslo politidistrikt.*

8 Kriminelle miljøer

I de foregående kapitlene i Del 2 ble det vist til vurderinger av både mistenktes og fornærmedes tilknytninger til såkalt *kriminelt belastede miljøer*. I de totalt 750 anmeldelsene fra utvalget 2018 var det i 29 % (220) én eller flere mistenkte som hadde en form for tilknytning til et slikt miljø eller nettverk. Dette gjaldt 222 personer, det vil si 36 % av de totalt 625 mistenkte personene i utvalget.

Det varierer hvor tette relasjoner det er snakk om, og hva slags kriminalitet det dreier seg om. I noen tilfeller har det handlet om løse forbindelser til "småkriminelle ungdomsgjenger", hvor det kanskje også har blitt brukt narkotika. Andre anmeldelser forteller om relasjoner til salgsnettverk for illegale varer, mer profesjonelle rans- og vinningskriminelle miljøer og/eller "tunge multi-kriminelle" nettverk som gjentagende begår alvorlig volds- og vinningslovbrudd, seksuelle overgrep og narkotikalovbrudd av ulike slag. 8 av de 222 mistenkte var også i politidistriktets oversikt over personer i gjeng-miljøer i Oslo, blant annet fra Young Bloods og Young Guns.

Det må understrekes at det varierer hvor godt slike opplysninger om kriminelle relasjoner fram-kommer i straffesakens dokumenter eller finnes i politiets registre. Anslagene over tilknytning til kriminelle miljøer er derfor beheftet med noe usikkerhet.

8.1 Kjennetegn ved gruppen mistenkte

De 222 mistenkte personene med relasjoner til kriminelt belastede miljøer, skiller seg fra det totale utvalget ved at det blant disse er enda færre kvinner. De 17 kvinnene som befinner seg i denne gruppen utgjør 8 %.

De 17 kvinnene med tilknytning utgjør 17 % av samtlige 99 mistenkte kvinner i utvalget 2018, mens mennene med tilknytning utgjør 38 % av samtlige volds-/trussel-mistenkte mennene i utvalget.

Det er mange unge i denne gruppen av mistenkte med relasjoner til kriminelt belastede miljøer. Hele 59 % av dem var under 30 år, mot 40 % i det samlede utvalget.

For nær halvparten av personene i denne gruppen framkom det opplysninger om at vedkommende hadde utfordringer knyttet til misbruk av rusmidler. Dette er en større andel enn i gruppen av mistenkte som helhet. For mange gjaldt dette illegale rusmidler. Opplysninger som tyder på psykiske helseproblemer framkom også i noe større grad i denne gruppen, for de fleste i kombinasjon med rusproblematikk.

Andelen med europeisk statsborgerskap var tilnærmet likt den som preget det totale utvalget, og lå på rundt 90 %. Andelen med norsk statsborgerskap var 82 %, mot 76 % blant alle mistenkte. Av andre statsborgerskap blant de mistenkte med relasjoner til belastede miljøer, var 2 % (5) fra både Polen, Russland og Somalia. Totalt var det 22 ulike statsborgerskap i denne gruppen av mistenkte, men øvrige statsborgerskap var representert med færre enn 5 personer.

Det var 41 ulike fødeland registrert for denne gruppen på 222 personer, hvor 56 % var født i Norge. Dette er en litt større andel enn i den samlede gruppen av mistenkte, hvor andelen var 51 %.

Personer født i Somalia utgjorde 8 % (17), mens 4 % (9) var født i henholdsvis Irak, Pakistan og Russland.

I denne gruppen av mistenkte med tilknytning til belastede miljøer, var det dermed en større andel født i Norge, og flere med norsk statsborgerskap, enn i det samlede utvalget av personer som var mistenkt for fysisk vold, trusler eller tvang.

8.2 Kjennetegn ved hendelsene

Halvparten (50 %) av anmeldelsene hvor mistenkte hadde tilknytning til belastet miljø, gjaldt fysisk vold utenfor nær familie. Andelen anmeldelser som omhandlet vold/trusler i nær familie var lavere for denne gruppen mistenkte (17 %), enn i utvalget av anmeldelser totalt (24 %). Andelen av trusler/tvang *utenfor* nær familie var derimot høyere (33 % mot 27 %).

Tabell 43: Antall anmeldelser med mistenkt tilknyttet belastet miljø, fordelt etter type vold, og sammenlignet med fordeling i totalutvalg i undersøkelsen. Oslo politidistrikt, utvalg 1. halvår 2018. N= 220. Absolutte tall og prosent.

	Fysisk vold utenfor nær familie	Trusler/tvang utenfor nær familie	Vold/trusler i nær familie	Totalt
Antall anmeldelser	110	72	38	220
Anmeldelser prosentvis fordelt	50,0	32,7	17,3	100
Fordeling i samlet utvalg	49,6	26,7	23,7	100 (N=750)

Når det gjelder *relasjonen* mellom de involverte, omhandlet anmeldelsene med kriminelt belastede mistenkte noe sjeldnere vold/trusler innenfor *familie, slekt eller klan*, enn hva tilfellet er i anmeldelsene totalt. Dette omhandlet 12 % av anmeldelsene med denne gruppen mistenkte, mot 20 % i det samlede utvalget.

Derimot fant flere av hendelsene sted i relasjoner mellom *venner eller bekjente*. Dette gjaldt 25 % av anmeldelsene med denne gruppen mistenkte, mot 19 % i det samlede utvalget. For øvrig fordelte anmeldelsene seg i stor grad etter samme mønster som det totale utvalget, med hensyn til type relasjon mellom mistenkte og fornærmede.

- *Flere unge menn slåss ved en bensinstasjon. Flere Mercedeser og andre dyre biler involvert. Det ble slått med jernstenger, balltre, mm. Ingen "husker" etterpå hva som har skjedd, eller vil snakke om det. Alle skylder på hverandre. Flere er kjent for politiet for relasjoner til gjengmiljøer i byen, og politiet antar at det har dreid seg om et gjengoppgjør.*

Andelen med gjerningssted i *geografisk Enhet Sentrum* var noe større for anmeldelsene hvor denne gruppen var involvert som mistenkt; 56 % mot 51 % i det totale utvalget. Andelen er tilsvarende lavere i geografisk Enhet Vest, mens den i geografisk Enhet Øst er tilnærmet den samme. Voldshendelsene som anmeldes med denne gruppen mistenkte fant også i større grad sted *utendørs (*40 %), enn hva tilfellet var for alle anmeldelser samlet (62 %).

Fordelt på tidspunkt på døgnet, skjedde en litt større andel av de anmeldte hendelsene på *kveld/natt* (70 %) når denne gruppen var involvert som mistenkt, enn for alle anmeldelsene samlet (64 %).

Fordelingen på ukedagene var derimot relativt sammenfallende med det som preget anmeldelsene totalt.

Våpen kan inngå i hendelsene enten til å utøve fysisk vold, eller til å true. Bruk av våpen framkom i en relativt liten del (13 %) av anmeldelsene totalt. Det var også tilfellet for anmeldelsene som gjaldt denne gruppen mistenkte; 16 %. De mistenkte i denne gruppen bidro altså ikke vesentlig til å trekke opp andelene anmeldelser hvor våpen inngikk.[83] Der hvor våpen hadde vært anvendt, framkom det mer bruk av stikkvåpen og skytevåpen i anmeldelser hvor mistenkte hadde tilknytning til kriminelt belastede miljøer, enn hva tilfellet var i det totale utvalget, og en relativt mindre bruk av slagvåpen og andre gjenstander.

- *En mann og hans bror angripes og bankes opp av 4 karer som mannen mener er gjengkriminelle. Mannen får samtidig en pistol rettet mot seg. Årsaken til angrepet framkommer ikke.*

Talt opp i antall personer mistenkt for *fysisk vold* med våpen (58), utgjorde de med tilknytning til et kriminelt miljø litt under halvparten (47 %). Våpenbruk innenfor anmeldelser av fysisk vold var dermed i relativt stor grad knyttet til personer med forbindelser til et kriminelt miljø.

I flere av anmeldelsene var det vanskelig å få innsikt i hva som hadde skjedd, da de involverte holdt tilbake informasjon. Dette gjør det vanskelig å få et godt bilde av både hendelsesforløp og hvilken rasjonalitet og motiv, som har ligget til grunn for utøvelsen av vold, trusler eller tvang.

- *Mann i et parkeringshus trues av en kar i en bil bortenfor, som sier han vil bli skutt hvis han ikke flytter bilen. Det er uklart om det faktisk var våpen til stede. Han ønsker ikke å anmelde trusselen og sier at det er fordi han er redd. Mannen er imidlertid selv kjent for politiet i forbindelse med alvorlige narkotikalovbrudd og voldsutøvelse i den forbindelse.*

[83] *Når man begrenser anmeldelsene i utvalget til å gjelde dem som hadde identifisert(e) person(er), finner man at andel anmeldelser med våpen var 12 % i anmeldelser hvor mistenkte ikke hadde tilknytning til et belastet miljø.*

9 Trusler via sosiale medier

I de 750 anmeldelsene i utvalget 2018 hadde det i 32 % (240) blitt framsatt verbale, skriftlige eller symbolske trusler, utenfor eller innenfor nær familie.[84]

I halvparten av anmeldelsene (50 %) som inneholder trusler, var disse framsatt "ansikt til ansikt". Truslene kan ha blitt formidlet på andre måter i tillegg. I knapt en fjerdedel (23 %) ble truslene formidlet over telefon, enten ved å snakke i telefon, ved å sende SMS eller begge deler. Sosiale medier ble brukt i 13 % (31) av anmeldelsene med trusler, og tilnærmet like ofte ble truslene formidlet via E-post (13 %). Noen anmeldelser (6 %) gjaldt trusler skrevet i brev/postkort, eventuelt i kombinasjon med andre kommunikasjonsmåter.

Tabell 44: Ulike formidlingsmåter benyttet i anmeldelser hvor trusler var framsatt. Oslo politidistrikt, utvalg 1. halvår 2018. N= 240. Antall og prosent.

Formidlingsmåte	Antall	%
Ansikt til ansikt	120	50,0
Telefon/SMS	54	22,5
Sosiale medier	31	12,9
E-post	30	12,5
Brev/postkort	15	6,3

I 20 av de 31 anmeldelsene med trusler formidlet via sosiale medier, ble trusler *kun* framsatt på denne måten. Dette tilsier at i 8 % av anmeldelsene hvor trusler inngikk i hendelsesforløpet, ble de framsatt gjennom sosiale medier alene. Der sosiale medier var én av flere måter å formidle trusselen på, var det i kombinasjon med e-post eller via telefon/SMS.

Disse tallene viser at trusler i voldsanmeldelsene i beskjeden grad ble formidlet via sosiale medier alene, og at sosiale medier i det hele tatt er lite brukt som kommunikasjonsmåte for truslene i voldsanmeldelsene. De 31 anmeldelsene hvor det framkom trusler via sosiale medier utgjorde 4 % av *alle* voldsanmeldelsene i undersøkelsen.

9.1 Sammenheng og relasjoner

I tilnærmet halvparten (15) av de 31 anmeldelsene som gjaldt trusler formidlet via sosiale medier, framkom de i en sammenheng som var knyttet til fornærmedes *privatliv*. I drøyt en fjerdedel (8) var trusselen rettet mot en fornærmet i en *jobb/skole-sammenheng*, jevnt fordelt mellom jobb og skole. Den siste fjerdedelen av anmeldelsene (8) var likt fordelt mellom erfaringer fornærmede opplevde i en *handel/fritidsrelatert sammenheng* og en *avvikspregede kontekst*.

- *Jente anklager en gutt for å ha spredt løgn om henne på Snapchat. Hun får deretter trusler på Snapchat, hvor det blant annet står at hun skal få hodet kappet av, siden hun "har kødda*

[84] *Truslene kan også ha blitt framsatt i kombinasjon med fysisk vold.*

med feil fyr". Han hevder at noen av meldingene hun har mottatt er skrevet av andre med tilgang til hans Snap-konto.

- *Journalist mottar anonym drapstrussel på Twitter etter publisering av en kritisk TV-dokumentar. Tweeten beskriver ham som en sviker av nasjonen, og at slike som ham fortjener dødsstraff.*

I flere av truslene formidlet via sosiale medier var avsender anonym, og *relasjonen* mellom mistenkte og fornærmede forble *ukjente* i 16 % (5) av anmeldelsene. I 39 % (12) var de involverte partene *venner/bekjente*. I de resterende anmeldelsene var det ulike relasjoner mellom de involverte.

- *Gutt forsøker å få en jente på skolen til å sende nakenbilder av seg. Han plager henne ved å sende utallige e-poster, også med nakenbilder av seg selv.*

En av de anmeldte truslene som var blitt framsatt via sosiale medier virket hatmotivert. Den var formidlet på Facebook mot en talsperson for en mangfolds-organisasjon.

9.2 Kjennetegn ved hendelsene

Det er uklart i hvilken grad denne type trusler blir politianmeldt, sammenlignet med trusler framsatt på andre måter, og hvor typiske de anmeldte hendelsene er. For Oslo politidistrikt foreligger det ikke noe grunnlag for sammenligning over tid, hverken når det det gjelder utvikling i omfanget av slike trusler, eller når det gjelder kjennetegnene ved dem.

Det er usikkert hva trusler på sosiale medier betyr for volds- og trussel-adferd for øvrig. Det er mulig at de i noen sammenhenger kan fungere som lynavledere for aggresjon og konflikter. Sosiale medier kan, på den annen side, også tilbyr en ekstra plattform for kommunikasjon som kan gi mer aggresjon. Det virker som sosiale medier i noen sammenhenger også kan få konflikter til å eskalere.

- *To som kjenner hverandre fra nabolaget har vært i krangel lenge. Det utvikler seg til at den ene blir drapstruet og forfulgt, blant annet sier den andre at han "har god plass i bagasjerommet". Videre henger han sin nabo ut på Facebook, der han diskuterer med andre hvordan han skal gå fram for å drepe naboen og hans familie.*

10 Yrkesrelatert risiko for vold og trusler

Totalt i utvalget 2018 var det 177 anmeldelser som omhandlet vold/trusler som rammet en person på jobb. Slike angrep mot yrkesutøvere utgjorde dermed 30 % av det totale antallet anmeldelser av fysisk vold/trusler utenfor nær familie.

Anmeldelsene av vold mot yrkesutøvere fordelte seg på 55 % fysisk vold og 45 % trusler/tvang.

10.1 Utsatte yrkesgrupper

Yrkesutøvere som var *vektere*, inkludert dørvakter på utesteder, var hyppigst representert i anmeldelsene. Denne yrkesgruppen var fornærmet i 35 % av anmeldelsene av fysisk vold rettet mot yrkesutøvere, og i 9 % av truslene.

Tabell 45: Antall anmeldelser av vold mot ulike grupper av yrkesutøvere, fordelt på fysisk vold og trusler/tvang. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=177. Antall og prosent.

	FYSISK VOLD		TRUSLER/TVANG		SAMLET	
YRKE	**Antall**	**%**	**Antall**	**%**	**Antall**	**%**
Vektere mm	34	34,7	7	8,9	41	23,2
Helse-/omsorgsyrke	15	15,3	24	30,4	39	22,0
Butikk/restaurant	18	18,4	19	24,1	37	20,9
Transport	17	17,3	5	6,3	22	12,4
Arrest/fengsel/politi*	10	10,2	3	3,8	13	7,3
Håndverk/tjeneste-leverandør	1	1,0	5	6,3	6	3,4
Undervisning	1	1,0	3	3,8	4	2,3
Annet/ukjent	2	2,0	13	16,5	15	8,5
N=	98	100,0	79	100,0	177	100,0

** Gjelder anmeldelser som ikke er hjemlet i bestemmelsene om Vern av offentlig myndighet.*

Ansatte i *Helse-/omsorgsyrker* og i *Butikk/restaurant* var utsatt i henholdsvis 22 % og 21 % av anmeldelsene mot yrkesutøvere. En betydelig del av anmeldelsene omhandlet trusler/tvang.

I kun 2 % (4) av anmeldelsene mot yrkesutøvere var disse i *Undervisningsarbeid*. Dette gjaldt primært anmeldelser av trusler (3 av 4).

I gjennomgangen av alle anmeldelsene framkom det at noen arbeidsgivere rutinemessig anmelder all vold mot ansatte, mens andre ikke gjør det. Dette påvirker resultatet i betydelig grad.

I straffeloven finnes det *spesifikke bestemmelser* som hjemler vold mot yrkesutøver. Disse gir et særskilt juridisk vern for yrkesgruppene transportarbeidere og helse- og undervisningspersonell. Dette gjelder både fysisk vold og trusler, men er begrenset til handlinger som *"søker å påvirke yrkesutøvelsen"*.[85] 43 % (28) av de til sammen 65 anmeldte voldshendelsene mot de aktuelle gruppene av yrkesutøvere, var hjemlet i disse lovparagrafene. Dette gjaldt 4 tilfeller av trusler mot transportarbeidere, og 3 mot helsepersonell. Videre handlet det om 15 anmeldelser av fysisk vold

[85] *Anvendelsen av disse lovhjemlene påvirkes trolig av at de er relativ nye. For øvrig medfører brudd på disse paragrafene en straffeskjerpelse sammenlignet med vold og trusler etter de ordinære hjemlene.*

mot transportarbeidere, og 6 mot helsepersonell.[86] Det var ingen anmeldelser mot undervisnings-personell etter disse lovhjemlene.[87]

10.2 Fornærmede i yrkesrelatert vold

Fornærmede var en mann i 75 % av anmeldt vold/trusler mot yrkesutøvere, mens det var en kvinne i 25 %.[88] Det er vanskelig å si hvorvidt dette primært gjenspeiler kjønnsprofilen i yrkene hvor de voldsutsatte jobbet, eller om det også eksisterer en ulik grad av voldsrisiko for kvinner og menn i samme yrke. Muligens finnes det ulike prosedyrer for anmeldelse av voldserfaringer i yrker med forskjellig kjønnsprofil blant de ansatte.

Som for vold og trusler i sin helhet, var det i jobbrelatert hendelser relativt mange fornærmede i aldersgruppen 20-29 år. Dette gjaldt 43 % av anmeldelsene. I 21 % var fornærmede i aldersgruppen 30-39 år, og tilnærmet den samme andelen var 40-49 år (22 %).

Tabell 46: Antall anmeldelser av fysisk vold og trusler mot yrkesutøvere fordelt på fornærmedes aldersgruppe. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=177-22 missing cases. Antall og Prosent.

Aldersgruppe	Antall	%
Under 20 år	2	1,3
20-29 år	66	42,6
30-39 år	33	21,3
40-49 år	34	21,9
50-59 år	15	9,7
60 og eldre	5	3,2
N=	155	100

I 3 anmeldelser av fysisk vold og i 4 av de som gjaldt trusler/tvang, framsto handlingene som motivert av hat mot fornærmede, basert på vedkommendes etnisitet, religion eller seksuelle legning. 7 (4 %) av anmeldelsene i yrkesrelatert vold kan derfor karakteriseres som hatkriminalitet.

- *Kioskansatt angripes verbalt og fysisk og kalles "jævlig utlending" av en kvinnelig kunde. Hendelsen er dokumentert på video.*

10.3 Former for vold

Handlingene i den fysiske volden som ble anmeldt, varierte fra dytting og klyping, til slag, spark og kveletak. I over halvparten (56 %) av de totalt 98 anmeldelsene av yrkesrelatert fysisk vold hadde den mistenkte angivelig slått fornærmede. Sparking eller kveletak forekom i henholdsvis 12 % og 15 % av anmeldelsene av fysisk vold.

---

[86] *Anmeldelsene hvor transportarbeidere var fornærmet var i langt større grad hjemlet i de særskilte paragrafene for utsatte yrkesgrupper, enn hva tilfellet var for helse- og omsorgsarbeidere.*
[87] *De 6 anmeldelsene av fysisk vold mot helsepersonell innebærer en overrepresentasjon i forhold til det totale antallet av 9 slike anmeldelser registrert i Oslo pd i 1. halvår 2018.*
[88] *Gjelder anmeldelser hvor kjønn var oppgitt; N= 174.*

I 28 % (27) av anmeldelsene hvor volden var fysisk, framkom det at fornærmede søkte medisinsk behandling for skadene fra volden. Denne andelen må leses som et minimumstall, da informasjon om dette ikke forelå i alle anmeldelsene.

- *Bussjåfør skumper borti ei jente da han før bussavgang foretar en utvendig inspeksjon av bussen. Jentas venn reagerer med å slå bussjåføren flere ganger med knyttet neve, så han mister bevisstheten og faller om.*

Over halvparten (57 %) av de totalt 79 anmeldelsene av trusler i yrkessammenheng, gjaldt trusler framsatt "ansikt til ansikt". I de øvrige anmeldelsene ble de formidlet via telefon/sms, e-post eller brev, og i et fåtall av anmeldelsene via sosiale medier.

- *Dørvakt på et utested blir trua av vanskelig gjest med drapstrusler: "Jeg skal drepe deg, du vet ikke hvem jeg er", "Jeg skal skyte deg", og "Jeg skal vente på deg etter jobb". Vedkommende sier også at han "kjenner folk på Delta" som skal ta dørvakta.*

I 72 % (57) av trussel-anmeldelsene gjaldt det trusler om vold, drap eller overgrep mot den aktuelle yrkesutøveren. I kun et fåtall av anmeldelsene ble det truet med å skade familie eller venner. I 8 % (6) av anmeldelsene tok truslene form av doxing/sosial uthenging av en yrkesutøver.

- *Mann som driver en frivillig organisasjon, forteller at han blir forfulgt av en annen mann og hans venner, som driver doxing/sjikane mot ham og organisasjonen. Bakgrunnen for dette skal være av privat art og handle om relasjonen til en kvinne. Mannen er selv anmeldt for trusler, bedrageri mm.*

Vedlegg 1: Sentrale begreper og variabler

"Gjerningsperson"

Gjerningspersoner (og fornærmede) kan involveres i flere lovbrudd i løpet av en periode. Ved beskrivelser av *Gjerningspersoner* knyttet til anmeldelser, kan de defineres og telles som *antall unike personer* som innehar rollen som mistenkt, siktet eller domfelt i de aktuelle straffesakene. Alternativt kan man telle gjerningspersoner opp etter *antall (straffbare) forhold* de inngår i *som mistenkt, siktet eller domfelt* i de aktuelle straffesakene. Man tar da ikke hensyn til at samme personen blir talt opp flere ganger. De to ulike måtene å telle på, gir noe ulik kunnskap. Hvilken tellemåte man velger, er først og fremst knyttet til hvilke spørsmål man ønsker å besvare. Eventuelt er valget styrt av at man ønsker å gjøre sammenligninger med tidligere opptellinger. Tilsvarende skille finnes for fornærmede.

Opptelling av "*unike personer*" og deres kjennetegn, gir som regel best svar på spørsmål om egenskaper ved gruppen av personene som blir gjerningspersoner for en type lovbrudd. Egenskaper ved personer som er mistenkt, siktet eller domfelt mange ganger vil da ikke bli talt opp flere ganger, og man unngår at disse personenes egenskaper får prege beskrivelsene av gruppen uforholdsmessig mye. Spørsmål som gjelder kjennetegn ved de som rekrutteres som utøvere av bestemte typer lovbrudd, lar seg best belyse på denne måten.

Opptelling av *antall straffbare forhold* belyser bedre spørsmål som gjelder egenskaper og kjennetegn ved de spesielle lovbruddenes gjerningsmannsside. Enhver i mistenkt-rollen får prege beskrivelsen av lovbruddets gjerningsmannsprofil det antallet ganger vedkommende innehar rollen som mistenkt, siktet eller domfelt. Spørsmål som gjelder hva som kjennetegner de personer som det er størst risiko å bli rammet av, lar seg best besvare på denne måten.

I denne voldsrapporten brukes primært data om unike personer i beskrivelsen både av gjerningspersoner og fornærmede. Unntaket er der det gjøres sammenligninger med resultatene fra tidligere undersøkelser hvor det telles *antall forhold* som mistenkt, siktet eller domfelt (gjerningsperson), og tilsvarende for fornærmede.

Det bør også presiseres at begrepet "gjerningsperson" er å forstå som "angivelig gjerningsperson", da det benyttes om mistenkte og siktede personer i straffesaker som ikke er avgjort.

"Vold" og "Voldskategori"

Siden undersøkelsen favner bredere enn tidligere og bygger på en ny plattform, er det flere nye begrepsskiller og kategorier i bruk. Med Vold menes i denne analysen *Kriminalitetstype Vold* i Straffesaksregisteret, og som i hovedsak handler om brudd på følgende bestemmelser i Straffelov av 2005: *Kapittel 25* Voldslovbrudd mm, *Kapittel 24* Vern av personlig frihet og fred og *Kapittel 19* Vern av offentlig myndighet som inkluderer vold/trusler samt forulemping/hindring av offentlig tjenesteperson. (Tilsvarende bestemmelser i Staffeloven av 1902 er inkludert for anmeldelser med gjerningstidspunkt før ny straffelov tredde i kraft 1. oktober 2015.) NB: Anmeldelser hjemlet i Kapittel 19 Vern av offentlig myndighet, omhandles ikke i denne rapporten.

I analysen gjøres det et gjennomgående skille mellom fire underkategorier av Kriminalitetstype Vold, som refereres til som *Voldskategorier*. Også disse bygger på kategoriseringen i Strasak, men er spesifikt tilpasset undersøkelsens formål. De fire voldskategoriene er *Fysisk vold (utenfor nær familie), Trusler/tvang (utenfor nær familie), Vold i nær familie, og Vern av offentlig myndighet.* Sistnevnte er et særegent fenomen som påvirker statistikken totalt sett, men utgår i denne analysen, og følges heller opp separat senere.

Listen under viser de ulike statistikkgruppene (kodene) som inngår i Kriminalitetstype Vold, hjemlet i ny eller gammel straffelov, eller i andre lover.

0051 Folkemord
0052 Forbrytelse mot menneskeheten
0053 Krigsforbrytelse mot person
0054 Krigsforbrytelse mot eiendom og sivile rettigheter
0055 Krigsforbrytelse mot humanitære innsatser eller kjennemerker
0056 Krigsforbrytelse ved anvendelse av forbudte stridsmetoder
0057 Krigsforbrytelse gjennom anvendelse av forbudte stridsmidler
0058 Forbund om og tilskynding til folkemord
0059 Forbund om og tilskynding til forbrytelse mot menneskeheten
0060 Forbund om og tilskynding til krigsforbrytelse
0061 Overordnedes ansvar, folkemord
0062 Overordnedes ansvar, forbrytelse mot menneskeheten
0063 Overordnedes ansvar, krigsforbrytelse
0098 Folkemord, forbryt mot menneskeh og krigsforbryt, diverse
0160 Folkemord
0161 Forbrytelser mot menneskeheten
0162 Krigsforbrytelser
0163 Undersøkelsessaker – krigsforbrytelser
0169 Folkemord, diverse (kap. 16)
0411 LEG.KRENK/LEG.BESK IFM. UTFØR AV OFF. TJ.HANDL ($228-229)
0501 VOLD MOT POLITITJ.MANN ($ 127)
0502 VOLD MOT OFF.TJ.MANN ($ 127)
0555 Vold mot offentlig tjenestemann, politi
0556 Vold mot offentlig tjenestemann, annen tjenestemann
0557 Trusler mot offentlig tjenestemann, politi
0558 Trusler mot offentlig tjenestemann, annen tjenestemann
0559 Hindring av offentlig tjenestemann, politi
0560 Hindring av offentlig tjenestemann, annen tjenestemann
0561 Forulemping av offentlig tjenestemann, politi
0562 Forulemping av offentlig tjenestemann, annen tjenestemann
0585 Tortur
0586 Grov tortur
0656 Ordenskrenkelse av fremmed stat, vold, trusler, fornærmelig
0701 FORSETTLIG BRANN M/FARE FOR LIV EL. UTSTR. ØDELEGG.($ 148)
1601 TRUSLER, DIVERSE ($ 227)
1602 FRIHETSBERØVELSE ($ 223)
1603 TRUSLER, KNIV ($ 227)
1604 TRUSLER, SKYTEVÅPEN ($ 227)
1605 BOMBETRUSSEL($227)
1606 TVANG ($ 222)
1607 MENNESKEHANDEL – PROSTITUSJON ($224)
1608 MENNESKEHANDEL – PROSTITUSJON, GROV ($224)
1609 TRUSLER, DIVERSE ($227)
1610 MENNESKEHANDEL – MENNESKEORGANER, GROV ($224)
1611 MENNESKEHANDEL – KRIGSTJ. I FREMMED LAND ($224)
1612 MENNESKEHANDEL – KRIGSTJ. I FREMMED LAND, GROV ($224)
1613 MENNESKEHANDEL – TVANGSARBEID ($224)
1614 MENNESKEHANDEL – TVANGSARBEID, GROV ($224)
1615 MENNESKEHANDEL – MENNESKEORGANER ($224)
1651 Tvang, ved trussel om straffbar/urettmessig adferd
1652 Tvang, ved trussel om anmeldelse eller annen beskyldning
1653 Grov tvang
1654 Tvangsekteskap
1655 Frihetsberøvelse
1656 Grov frihetsberøvelse
1657 Forbund om grov frihetsberøvelse
1658 Menneskehandel, prostitusjon
1659 Menneskehandel, tvangsarbeid
1660 Menneskehandel, krigstjeneste
1661 Menneskehandel, indre organer
1662 Grov menneskehandel, prostitusjon
1752 Grov kroppskrenkelse

1663 Grov menneskehandel, tvangsarbeid
1664 Grov menneskehandel, krigstjeneste
1665 Grov menneskehandel, indre organer
1666 Slaveri
1667 Forbund om slaveri
1668 Menneskehandel tilrettelegge mv
1669 Menneskehandel tilrettelegge mv – grov
1674 Trusler
1675 Trusler, med skytevåpen
1676 Trusler, med kniv eller annen liknende redskap
1677 Grove trusler
1678 Grove trusler, med skytevåpen
1679 Grove trusler, med kniv eller annen liknende redskap
1680 Trussel mot særskilt utsatte yrkesgrupper, helsepersonell
1681 Trussel mot særskilt utsatte yrkesgrupper, transportarbeider
1682 Trussel særs utsatte yrkesgr, oppl i grunn- og videregå utda
1698 Vern av den personlige frihet og fred (strl. Kap 24)
1699 PERSONLIG FRIHET, DIVERSE
1701 LEGEMSFORNÆRMELSE ($ 228,1.LEDD)
1702 LEGEMSKRENKELSE UTFØRT AV POLITI
1703 LEGEMSBESKADIGELSE ($ 229)
1704 LEGEMSBESKADIGELSE, KNIV ($ 229)
1705 LEGEMSBESKADIGELSE, SKYTEVÅPEN ($ 229)
1706 GROV LEGEMSBESKADIGELSE. ($ 231)
1707 UAKTSOM LEGEMSBESKADIGELSE ($ 237)
1708 DRAP ($ 233)
1709 UAKTSOMT DRAP ($ 239)
1710 BARNEDRAP($ 234)
1711 FOSTERDRAP $245
1712 BARNEMISHANDLING/VANSKJØT.
1713 FORSØK DRAP ($ 233,JFR PAR 49)
1714 LEGEMSBESKADIGELSE MED DØDEN TIL FØLGE ($ 229)
1715 UAKTSOMT DRAP – TRAFIKK ($ 239)
1716 LEGEMSFORNÆRMELSE M/SKADEFØLGE ($ 228,2.LEDD)
1717 UAKTSOM LEGEMSBESKADIGELSE, TRAFIKK ($ 237)
1753 Grov kroppskrenkelse, med følge død
1754 Kroppsskade
1755 Grov kroppsskade
1756 Grov kroppsskade, med følge død
1757 Drap
1758 Drap, forsøk
1759 Medvirkning til selvmord
1760 Medvirkn til selvpåført betydelig skade på kropp eller helse
1761 Medlidenhetsdrap
1762 Forbund om drap
1763 Forbund om å volde betydelig skade på kropp og helse
1764 Uakts forvold av annen betyd skade på kropp/helse, i trafikk
1765 Uakts forvold av annen betyd skade på kropp/helse, annen
1766 Uaktsom forvoldelse av død
1767 Uaktsom forvoldelse av død, i trafikk
1768 Mishandling i nære relasjoner, med kroppskrenkelse
1769 Mishandling i nære relasjoner, uten kroppskrenkelse
1770 Grov mishandling i nære relasjoner, med kroppskrenkelse
1771 Grov mishandling i nære relasjoner, uten kroppskrenkelse
1772 Kjønnslemlestelse
1773 Grov kjønnslemlestelse
1774 Vold mot særskilt utsatte yrkesgrupper, helsepersonell
1775 Vold mot særskilt utsatte yrkesgrupper, transportarbeider
1776 Vold særs utsatte yrkesgr, oppl i grunn- og videregående utdanning
1777 Forsømmelse av hjelpeplikt
1778 Hensettelse i hjelpeløs tilstand
1798 Voldslovbrudd mv., diverse (strl. Kap 25)
1799 LIV, LEGEME, HELBRED, DIVERSE
4099 PERSON, DIVERSE
8542 Lov om kjønnslemlestelse
1719 UAKTSOM, GROV LEGEMSBESKADIGELSE ($ 238)
1720 UAKTSOM, GROV LEGEMSBESKADIGELSE, TRAFIKK ($ 238)
1751 Kroppskrenkelse
1718 HENSETTE I HJELPELØS TILSTAND ($ 242)

Vedlegg 2: Representativitet

Antallet anmeldelser registrert innenfor uttrekksperioden var totalt 910, hvilket representerte 25 % av alle voldstilfeller anmeldt til Oslo politidistrikt 1.halvår 2018. Dette inkluderer blant annet anmeldelser som registrert etter midnatt nyttårsaften, samt hendelser som utspilte seg i forskjellige typer av relasjoner og miljøer på både hverdager, helger og ferieuker det påfølgende vårsemesteret. Hvorvidt dette gir et representativt bilde av 1. halvår 2018 og året 2018 som helhet, er undersøkt ved å sjekke konsistensen i fordelinger i utvalgsmaterialet med anmeldelser totalt for 1.halvår og året 2018 som helhet.

Diagram 1 nedenfor viser hvilke typer av juridiske definerte lovbrudd utvalget fra 2018 omfatter. Anmeldelser som her betegnes *fysisk vold* utgjør 44 % av anmeldelsene, *vold, trusler forulemping og hindring av politiet* utgjør 18 %, anmeldelser av andre *trusler* 23 %, og av *tvang* 1 %. *Vold/trusler mot særskilt utsatte yrkesgrupper* utgjør 3 %, mens *mishandling i nære relasjoner* utgjør11 %.

Diagram 1: Anmeldelser av Vold i undersøkelsens utvalg, fordelt etter ulike typer lovbrudd. Oslo politidistrikt, 1.-15. januar, mars, mai 2018. (N= 910)

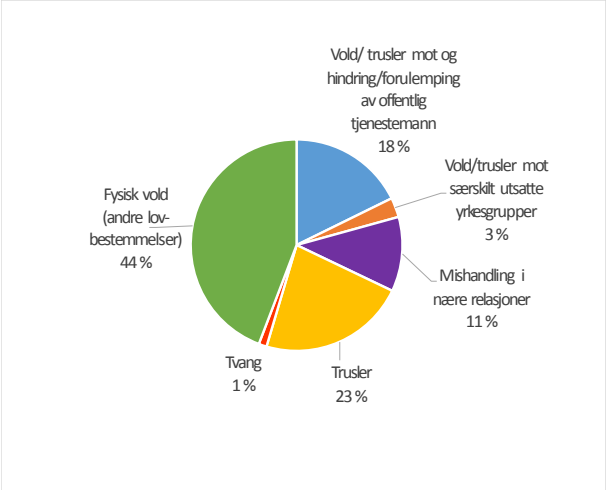

Fordelingen av de 910 anmeldelsene fra uttrekksperioden er sammenlignet med tilsvarende fordeling for alle de 3578 voldsanmeldelser ved politidistriktet første halvår 2018.[89] Se diagram 2. Sammenligningen viser kun små forskjeller i lovbruddsprofil mellom utvalget og det totale antallet anmeldelser 1. halvår 2018. Konsistensen tilsier at materialet i utvalget representerer utvalget på en god måte mht sammensetning av ulike lovbrudd. (Utvalget er også undersøkt og sammenlignet ned på nivå av de enkelte statistikkgruppene.)

[89] *Uttrekk fra PAL for Strasak med tidsreferanse 1. juli 2018.*

Diagram 2: Anmeldelser Vold totalt, fordelt etter ulike typer lovbrudd. Oslo politidistrikt første halvår 2018. (N= 3578)

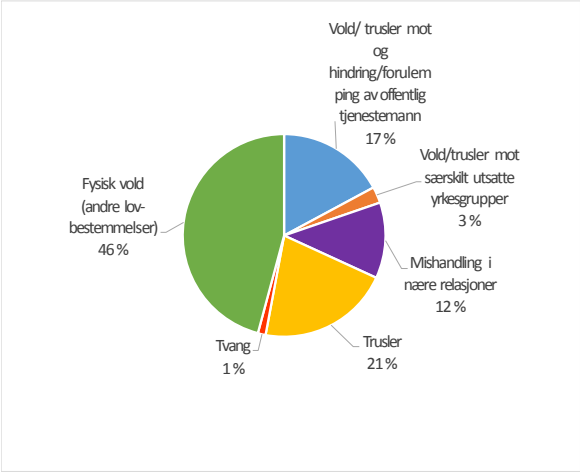

Anmeldelsene for første halvår 2018 er ikke nødvendigvis representative for høstsemesteret eller året 2018 som helhet. Det er kjent at visse lovbrudd og sosiale problemer tiltar på høsten, mens andre er mer vanlige på våren. En sammenligning av lovbruddsprofil for utvalget med den som gjelder for voldsanmeldelser totalt andre halvår 2018, viser seg imidlertid kun marginale forskjeller.

Diagram 3: Anmeldelser av Vold i undersøkelsens utvalg (N=910) og totalt i andre halvår (N= 3720), fordelt etter ulike typer lovbrudd. Oslo politidistrikt 2018

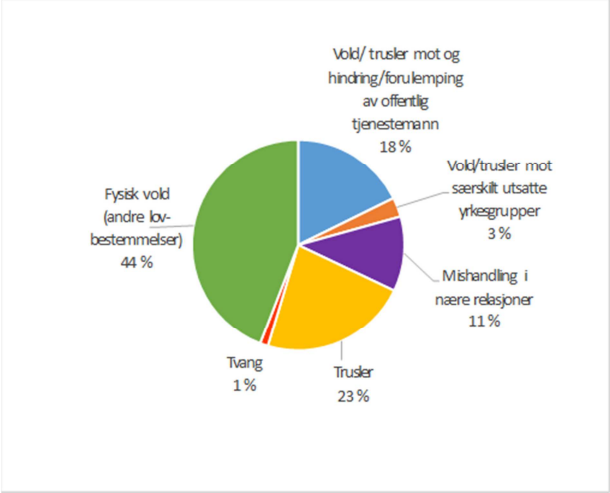

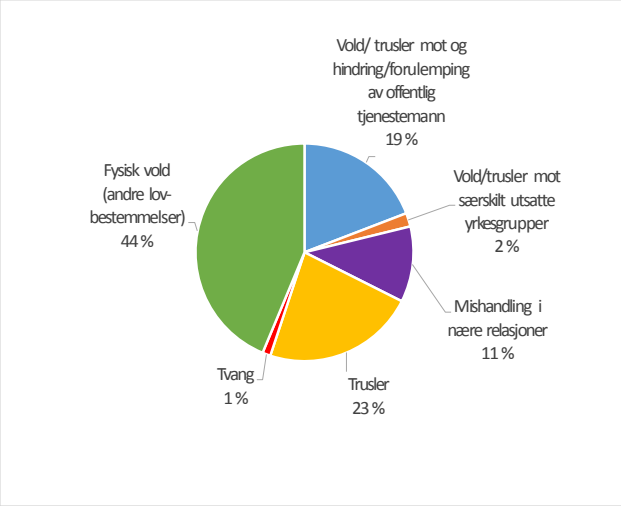

Konsistensen i fordeling av lovbrudd innenfor det strategiske utvalget og for anmeldelser totalt, både første og andre halvår 2018, tilsier at datamaterialet fra utvalget kan være representativt for hele året. I denne undersøkelsen tas utvalget imidlertid kun som representativt for 1. halvår 2018 og generaliseringer begrenses til denne perioden.

Appendix

Diagram 2: Antall anmeldelser av vold og trusler begått mot yrkesutøvere i perioden fra fredag kl 18 til søndag kl 06, fordelt på typer yrker. N=45. Prosent.

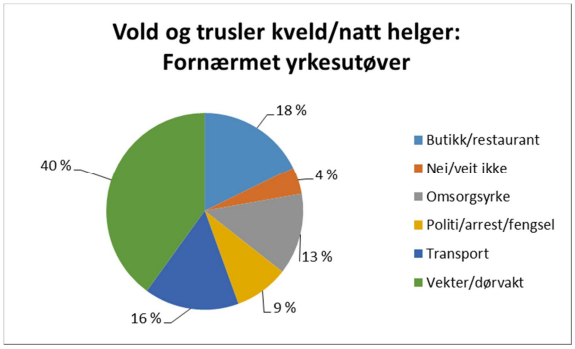

Tabell 4: Totalt antall anmeldelser fordelt på voldskategorier og fornærmedes sammenheng for voldserfaring. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=750. Prosent.

	Fysisk vold	Trusler/tvang	Vold/trusler i nær familie
Privatlivsrelatert	8,3	21,0	96,6
Jobb/skolerelatert	30,1	42,5	0,0
Handel/fritidsrelatert	22,8	16,0	0,0
Festrelatert	23,9	2,5	0,0
Avviksrelatert	13,2	17,0	3,4
Annet/uvisst	1,6	1,0	0,0
Totalt	100,0	100,0	100,0
N=	**372**	**200**	**178**

Tabell 6A: Antall anmeldelser i utvalget fordelt på geografiske gjerningssteder. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=750. Prosent.

Geografiske enheter vs voldskategorier	Fysisk vold	Trusler/tvang	Vold/trusler i nær familie	Totalsum
Enhet Sentrum	65,1	49,5	23,0	50,9
Enhet Vest	13,7	17,5	27,5	18,0
Enhet Øst	21,2	33,0	49,4	31,1
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0
N=	**372**	**200**	**178**	**750**

Tabell 6B: Antall anmeldelser fordelt på voldskategorier innenfor de ulike geografiske gjerningssteder. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=750. Prosent.

	Fysisk vold	Trusler/ tvang	Vold/trusler i nær familie	Totalsum	N=
Enhet Sentrum	63,4	25,9	10,7	100,0	**382**
Enhet Vest	37,8	25,2	37,0	100,0	**135**
Enhet Øst	33,9	28,3	37,8	100,0	**233**

Diagram 4 og 5: Antall anmeldelser fordelt på gjerningstidspunkt morgen/dagen og kveld/natten, og på gjerningsdag ukedag/helg. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=588 (750-162 missing values).

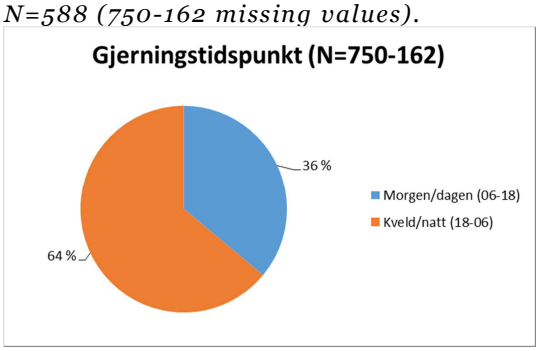

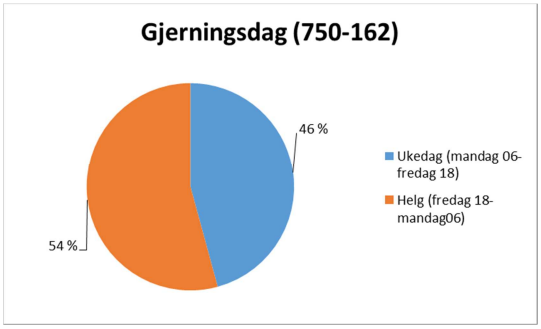

Tabell 7. Antall personer (unike) mistenkt for vold, trusler og tvang totalt, fordelt eller kjønn og alder. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=625. Absolutte tall og prosent.

Mistenkte (unike)	Mann	Kvinne	Totalsum	%
<16	28	6	34	5,4
16-19 år	54	10	64	10,2
20-29 år	165	27	192	30,7
30-39 år	134	30	164	26,2
40-49 år	83	17	100	16,0
50-59 år	48	8	56	9,0
60 +	14	1	15	2,4
Totalt	526	99	625	100,0

Tabell 8: Personer (unike) mistenkt for vold, trusler, tvang fordelt etter kontinent for statsborgerskap. Oslo politidistrikt, utvalg 1. halvår 2018. N=625-2 missing. Prosent.

Statsborgerskap	Personer	%
Afrika	24	3,9
Amerika	2	0,3
Asia	27	4,3
Europa	560	89,9
Midtøsten	10	1,6
Totalt	623	100,0

Tabell 9: personer (unike) mistenkt for vold, trusler, tvang fordelt etter fødeland. Oslo politidistrikt, utvalg 1. halvår 2018. N=625-24 missing. Prosent.

Fødeland	Antall	%
Norge	305	50,7
Somalia	42	7,0
Irak	31	5,2
Pakistan	21	3,5
Iran	17	2,8
Polen	15	2,5
Afghanistan	15	2,5
Div. færre enn 15	155	25,8
Totalt	601	100,0

Tabell 10: Personer (unike) fornærmet i anmeldelser av vold, trusler, tvang, fordelt etter kontinent for statsborgerskap. Oslo politidistrikt, utvalg i 1. halvår 2018. N=730-3 missing cases. Prosent.

Statsborgerskap	Antall	%
Afrika	21	2,9
Amerika	11	1,5
Asia	32	4,4
Europa	654	90,0
Midtøsten	9	1,2
Totalt	727	100,0

Diagram 22: Antall anmeldelser av fysisk vold utenfor familien etter gjerningstidspunkt på døgnet. Oslo politidistrikt, utvalg 1. halvår 2018. N=372-8 missing cases. Prosent.

Diagram 25: Antall anmeldelser av fysisk vold utenfor nær familie med våpen involvert, fordelt etter typen våpen. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=55. Prosent.

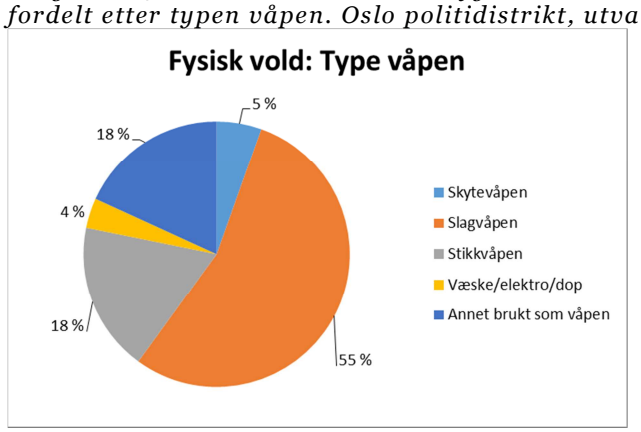

Tabell 16: Kontinentinndelt statsborgerskap i forhold som gjaldt mistenkt for fysisk vold. Oslo politidistrikt, 2.halvår 2009 og 1.halvår 2018. Andel av totalt antall forhold.

Statsborgerskap gruppert	2009	2018
Afrika	7,0	5,0
Amerika	1,7	0,4
Asia	5,2	5,3
Europa	80,0	87,2
Midt-Østen	6,1	1,7
Totalt	100,0	100,0
N=	1297	523

Tabell 23B: Antall anmeldelser av fysisk vold fordelt etter om politiet blir tilkalt til hendelsen eller ei. Oslo politidistrikt, utvalg 1. halvår 2018. N= 372. Absolutte tall og prosent.

	Antall	%
Nei	143	38,4
Ja, og kommer	226	60,8
Framkommer ikke	3	0,8
Totalt	372	100,0

Tabell 24: Antall personer (unike) mistenkt for fysisk vold utenfor nær familie, fordelt etter fødeland. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=329-8. Absolutte tall og prosent.

Fødeland	Antall	%
Norge	177	55,1
Somalia	28	8,7
Div. færre enn 10	116	36,1
Totalt	321	100,0

Tabell 25: Antall personer (unike) mistenkt for fysisk vold utenfor nær familie, fordelt etter knytning til arbeidsliv og utdanning. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=329-56. Absolutte tall og prosent.

	Antall	%
I arbeid	109	39,9
Under utdanning	68	24,9
Trygdet/ikke i arbeid/ annet	99	36,3
Totalsum	273	100,0

Diagram 31: Personer (unike) mistenkt for fysisk vold utenfor nær familie og i arbeid, fordelt etter yrke. Oslo politidistrikt, 1.halvår 2018. N=101. Prosent.

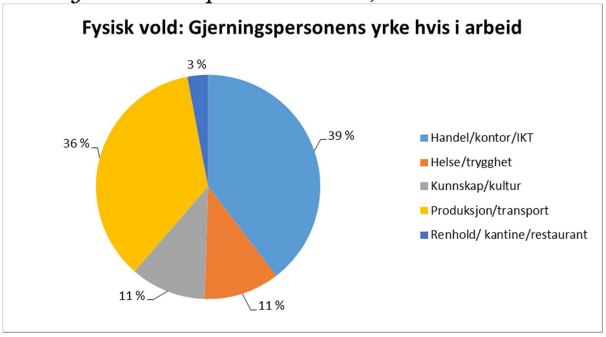

Tabell 27 A: Antall fornærmede (unike) for fysisk vold utenfor nær familie, fordelt etter tilknytning til arbeidsliv. Oslo politidistrikt, utvalg 1. halvår 2018. N= 361. Absolutte tall og prosent.

Arbeid/utdanning?	Antall	%
I arbeid	159	44,0
Under utdanning	67	18,6
Trygdet/ikke i arbeid/ annet	67	18,6
Ukjent	68	18,8
Totalt	361	100,0

Tabell 27 B: Antall fornærmede (unike) for fysisk vold utenfor nær familie, fordelt etter yrke hvis i arbeid. Oslo politidistrikt, utvalg 1. halvår 2018. N= 159. Absolutte tall og prosent.

Yrke	Antall	%
Handel/kontor/IKT	36	22,6
Helse/trygghet	52	32,7
Kunnskap/kultur	6	3,8
Produksjon/transport	46	28,9
Renhold/ kantine/restaurant	6	3,8
Ukjent	13	8,2
Totalt	159	100,0

Tabell 32: Antall anmeldelser av trusler/tvang utenfor nær familie fordelt etter hvor mange utøvere som var involvert (uavhengig av antall mistenkte i saken). Oslo politidistrikt, utvalg 1. halvår 2018. N=200-4 missing cases. Absolutte tall og prosent.

Antall voldsutøvere	Antall	%
1	157	80,1
2-3	27	13,8
4 eller flere	12	6,1
Totalsum	196	100,0

Tabell 33A: Antall anmeldelser av trusler/tvang utenfor nær familie fordelt etter antall utøvere involvert innen ulike fornærmede-sammenhenger. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=200-2. Absolutte tall.

Antall utøvere	Privatlivs-relatert	Jobb/skole-relatert	Handel/ fritids-relatert	Fest-relatert	Avviks-relatert	Totalt
1	81,0	83,5	75,0	80,0	67,6	78,8
2-3	14,3	9,4	18,8	20,0	17,6	13,6
4 eller flere	2,4	4,7	6,3	0,0	14,7	6,1
Ukjent	2,4	2,4	0,0	0,0	0,0	1,5
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
N=	42	85	32	5	34	198

Tabell 33B: Antall anmeldelser av trusler/tvang utenfor nær familie fordelt etter antall utøvere involvert innen ulike fornærmede-sammenhenger. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=200-2. Absolutte tall.

Antall utøvere	Privatlivs-relatert	Jobb/skole-relatert	Handel/ fritids-relatert	Festrelatert	Avviks-relatert	Totalt	N=
1	21,8	45,5	15,4	2,6	14,7	100,0	156
2-3	22,2	29,6	22,2	3,7	22,2	100,0	27
4 eller flere	8,3	33,3	16,7	0,0	41,7	100,0	12
Ukjent	33,3	66,7	0,0	0,0	0,0	100,0	3

Diagram 50: Antall personer (unike) fornærmet av trusler/tvang utenfor familien som er i arbeid, fordelt etter yrke/bransje. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=103. Prosent.

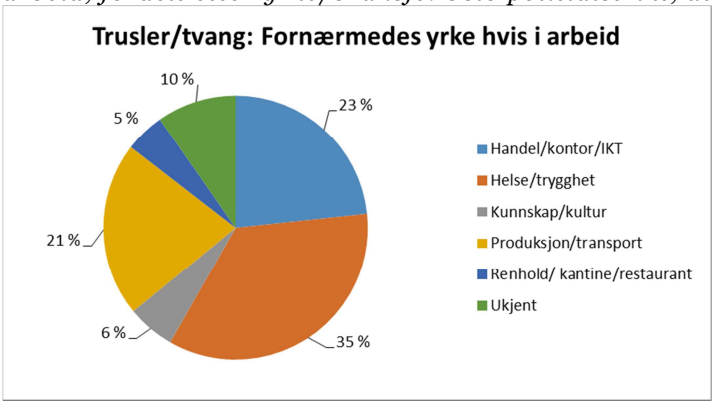

Tabell 35: Antall fornærmede personer (unike) i anmeldelser av trusler/tvang utenfor nær familie fordelt etter fornærmedes utfordringer med rus og psykiske problemer. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=191. Absolutte tall og prosent.

Rus/psykisk sykdom?	Antall	%
Rus	7	3,7
Psykisk + Rus	1	0,5
Psykisk	2	1,0
Nei/ukjent	181	94,8
Totalt	191	100,0

Diagram 54A: Anmeldelser av vold/trusler i nær familie etter hendelsens plassering. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=178. Prosent.

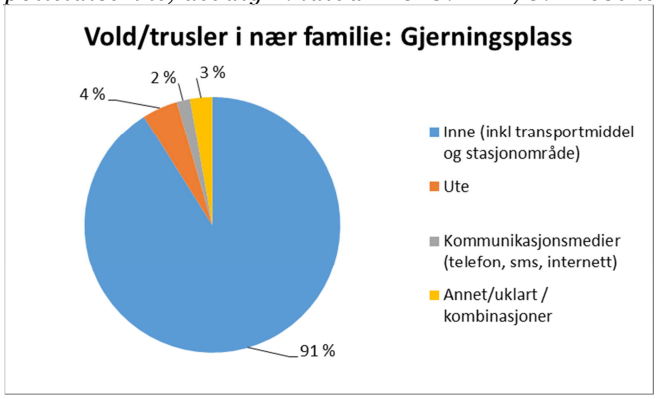

Diagram 54B: Anmeldelser av vold/trusler i nær familie etter type gjerningssted. Oslo politidistrikt, utvalg 1.halvår 2018. N=178-1 missing case. Prosent.

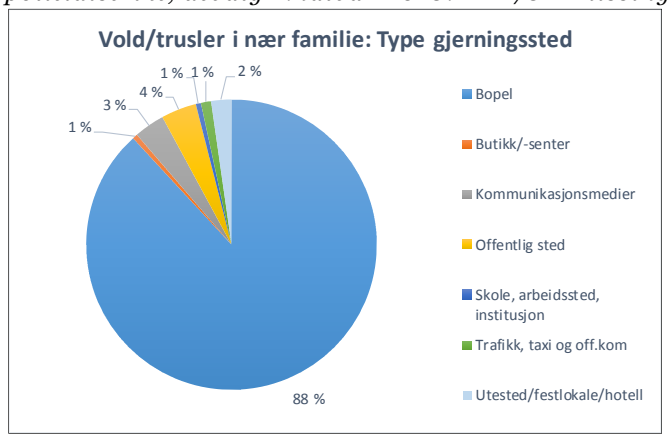

Tabell 39: Antall mistenkte personer (unike) i anmeldelser av vold/trusler i nær familie, fordelt etter tilknytning til arbeidsliv, utdanning etc. Oslo politidistrikt, utvalg 1. halvår 2018. N=165-25 missing cases. Prosent.

I arbeid/utdanning?	Antall	%
I arbeid	80	57,1
Under utdanning	11	7,9
Trygdet/ikke i arbeid/ annet	49	35,0
Totalsum	140	100,0
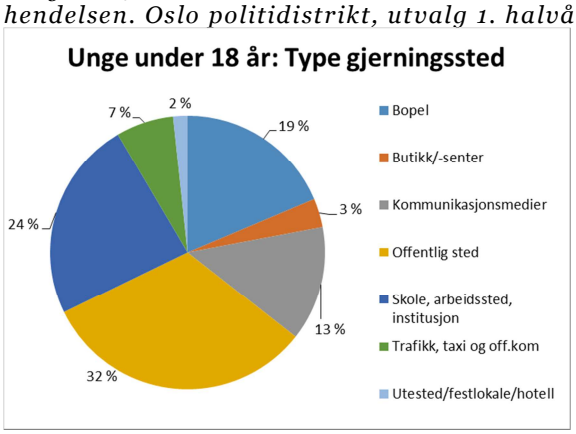
Diagram 70: Antall anmeldelser med mistenkte under 18 år fordelt etter plassering av hendelsen. Oslo politidistrikt, utvalg 1. halvår 2018. N=59. Prosent.